Štev. 19 (633) L. XIII.
NOVO MESTO, četrtek,
10. maja 1962

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

Titove besede

V nedeljo je na veličastnem zborovanju v Splitu govoril predsednik Tito. Ostro je obsodil nekatere anomalije, ki zavirajo naš hitrejši napredek. Dejal je, da smo ponosni na vsako novo pridobitev, tako tudi na novo hidrocentralo v Splitu, saj je njena proizvodnja za 600 milijonov kWh večja kot proizvodnja celotne električne energije v stari Jugoslaviji. Toda obenem moramo biti do neke mere v skrbeh, ker se moramo prav zdaj, ko smo že toliko dosegli, ko je Jugoslavija postala zares prerojena, ponovno dotikati raznih negativnih pojavov v našem družbenem razvoju.

Tovariš Tito je obsodil subjektivne slabosti tistih vodilnih ljudi, a teh ni malo, ki so neposredno odgovorni za tisto, kar so delali drugi. Krivi so tudi komunisti, zakaj vsi komunisti morajo biti odgovorni za vse. Tudi zdaj, po vojni, v izgradnji socializma. Imamo se na kaj opreti. Naša Zveza komunistov je trdna, monolitna organizacija, ki je pripravljena storiti vse, kar je v korist naši socialistični skupnosti kot celoti. Imamo pa tudi Socialistično zvezo, ki je ena naših največjih pridobitev po tej vojni, ker so ljudje, zbrani v njej, pripravljeni delati za ostvaritev socializma.

Do napak je prišlo predvsem zaradi nebudnosti komunistov, ki so nekako izgubili iz rok svojo vodilno vlogo. »Kajti,« je dejal tovariš Tito, »če komunisti zdaj niso več tisti, ki povelijujejo, kot je to bilo potrebno nekoč, morajo usmerjati razvoj v naši državi, biti morajo za zgled drugim, tako da se lahko tudi vsi drugi zgledujejo po njih.« — Tito je med drugim tudi dejal: »Če bom govoril malo ostreje, je to potrebno zato, ker smo mi, tako jaz kot drugi tovariši, dostikrat opozarjali na številne nepravilnosti in napake, toda ta naša opozorila so nekako zadela na gluha ušesa ljudi in nekateri se niso dosti zmenili za to.« — Nato je dejal, da se to ne bo smelo ponoviti, zato morajo vsi dobro poslušati tisto, kar govorim, in se držati ukrepov, ki so bili ali bodo sprejeti.

Predsednik Tito je nato podrobno govoril o slabostih v našem gospodarstvu. Pretiravanja glede investicij so privedla do tega, da danes že imamo ponekod to ali ono podjetje, ki ga bo treba jutri zapreti, ker njegovi proizvodi, ki jih je preveč, ne gredo v prodajo. Vsaka komuna, vsaka občina je hotela pogosto imeti kako podjetje in pri tem, ko ga je gradila, ni gledala na rentabilnost in ni mislila na to, kaj bo jutri. Nerazumevanje tega problema se nam že danes maščuje. Morali bomo od zgoraj prepovedati, da bi graditi tisto, kar ni v korist vsej skupnosti. — Tudi v bančnem sistemu so slabosti. Bili so primeri, da tisti, ki bi lahko rentabilneje uporabil nekatera sredstva, ni mogel dobiti, za kar je prosil, medtem ko je drugi, morda s kako podkupnino ali podobnim, dobil sredstva, čeprav ni mogel zajamčiti rentabilnosti.

V nadaljevanju svojega govora je tovariš Tito opozoril, da je zadnje čase prišlo do raztezanja gornje meje plač kratko malo čez vsako mogočo mejo. So primeri, da je najvišja plača tudi do dvajsetkrat višja od najnižje plače v istem kolektivu. Temu so krivi tudi delovni kolektivi sami, ki so dopustili, da je do tega prišlo. »Dobro,« je poudaril Tito, »če je voditelj komunist, če je, denimo, direktor — to vendarle ne pomeni, da ima večje pravice, kot jih imajo drugi, razen če je strokovno prispeval mnogo več in mora biti potemtakem tudi ustrezno nagrajen.«

Tito se je dotaknil tudi problema stalnega naraščanja cen. Dejal je, da je bistvo tega problema v slabi organizaciji preskrbe. Dosti je bilo primerov, da je trgovina zadržala blago v skladišču, da bi ga na trgu primanjkovalo in da bi lahko obdržala visoke cene. Opozoril je še na nekatere druge anomalije, kot na primer na visoke, nezasluženе marže, na zaprtost lokalnih tržišč in na drugo. Nato je govoril o slabostih v zunanji trgovini, opozoril na preveliko število zunanjetrgovinskih podjetij, ki včasih tako negativno poslujejo, da zaradi tega pogosto izgubimo posamezna zunanja tržišča in se zdimo nezanesljivi. Ostro je grajal razna neupravičena potovanja v tujino in razsipavanje deviznih sredstev, ki nam jih tako zelo manjka. Omenil je predstavnike, ki jih podjetja pošiljajo v posamezne države in ki tam po cele mesece sedijo po kavarnah, pa ne najdejo niti enega kupca, ker niti ne poznajo tržišča niti ga niso proučili in ga dovolj spoznali, da bi vedeli, kaj je tu treba in kaj je mogoče prodati. Pri nas danes tudi vse mogoče uvažajo, čeprav je v naši državi mogoče dobiti skoraj vse. Naš deficit stalno raste, zato se moramo nasloniti na svoje lastne notranje sile; moramo zmanjšati uvoz in povečati izvoz.

Ko je predsednik Tito govoril o dolžnosti kolektivov, da izkoristijo svoje samoupravne pravice, je dejal, da mora delovni kolektiv, če upravlja po svojih organih, nositi tudi odgovornost in ne sme dovoliti takih stvari. Poudaril je, da imamo zelo dobre direktorje, imamo pa tudi takšne, ki so gledali, kako bi čim več zlahka zaslužili in ki se niso menili za to, kaj je sklenil kolektiv. Tak direktor se je povezoval z nekaterimi voditelji iz krajevnih oblasti in je paševal v svojem podjetju. Temu je treba napraviti konec.

Tovariš Tito je v nadaljevanju govora odločno poudaril, da ne bomo nikomur dovolili, da bi nam rušil bratstvo in enotnost. So namreč posamezni komunisti, ki so pozabili na širše interese celotne skupnosti. Nekateri komunisti vidijo samo svoj najožji krog, tako da je prišlo tudi do političnega nezadovoljstva in nepravilnosti v posameznih republikah. Nato se je dotaknil problemov kmetijstva in poudaril, da moramo hitreje širiti socialistični sektor kmetijstva. Povedal je tudi, da bomo sprejeli številne predpise, da bi odpravili nepravilnosti, na primer zakon o družbenem nadzorstvu in zakon o notranji trgovini, ki bo natanko govoril, kaj se bo zgodilo, če bo nekdo skušal vsiliti višje cene, kot je to potrebno. Izpopolnili bomo tudi kazenski zakonik, ki bo zelo oster ne le glede sojenja gospodarskega kriminala, marveč tudi glede prestajanja kazni. Prav tako pripravljamo tudi zakon o zunanji trgovini. »Toda takšni ukrepi,« je predsednik Tito zaključil ta del svojega govora, »ne zadostujejo — treba je, da vsi naši delovni ljudje, da vsi budno spremljamo, če nekdo ne izigrava teh naših ukrepov. Treba je, da nam pri tem vsi vi pomagate, zakaj, kot sem dejal, ukrepi sami ne zadostujejo, treba je spremeniti tudi ljudi. Poleg tega je treba, če se nekdo v raznih vodstvih ni izkazal dovolj sposobnega, takega človeka zamenjati. Na mesto takšnih ljudi je treba pripeljati nove. To je potrebno in razumljivo v takšnem dinamičnem družbenem razvoju, kot je naš socialistični razvoj.«

NA VRSTI: OSNOVNO IN STROKOVNO ŠOLSTVO

SPREJET JE NAČRT DELA OKRAJNEGA ODBORA SZDL

Na zadnji seji izvršnega odbora okrajnega odbora SZDL so med drugim sprejeli tudi nov program dela za obdobje do zgodnje jeseni. Kaj bo po tem programu delal izvršni odbor in vse njegove komisije, nam bežno lahko prikaže kratek povzetek.

Kmalu bo na dnevnem redu seja okrajnega odbora, ki bo obravnavala osnovno šolstvo v okraju. Komisija za družbeno upravljanje je zbrala bogato gradivo predvsem o vlogi družbenih organov v šolstvu, ki stoje iz leta v leto pred večjimi odgovornostmi. Tej seji bo sledila verjetno še v maju seja o zdravstvu in socialnem zavarovanju kot izredno perečem sestavnem delu našega standarda in o vlogi družbenih organov v tej družbeni službi. Tudi tu bodo ustrezne komisije okrajnega odbora imele še odgovorno nalogo pri zbiranju ocen iz te službe.

V juniju bo še pred zaključkom šolskega leta posvetil okrajni odbor SZDL posebno sejo problemom srednjega in strokovnega šolstva in pošolskega izobraževanja odraslih. To pereče področje stopa v ospredje prav spričo vse hitrejše rasti proizvodnje in nevsklajenega šolanja kadrov za veliko število strok v okraju. Sledila bo še razprava o analizi dela krajevnih organizacij SZDL na podlagi izkušenj, ki jih ravno sedaj sumira organizacijska komisija. Eni od teh sej se bo priključila še razprava o novi ustavi.

Za jesenski čas bodo komisije pripravile analizo o pomenu družbenih centrov za delo organizacij. Hkrati bo ta analiza ocena dela, opravljenega po okrajni konferenci, ki je sprejela sklep, da je ustanavljanje družbenih centrov skupna skrb vseh organov v komuni. Razumljivo je, da brez materialnih pogojev ni mogoče pričakovati uspešnega delovanja ne samo organizacij SZDL, temveč vseh osnovnih enot društvenega življenja v krajevnih skupnostih.

O vrsti nalog, ki izhajajo iz tega osnovnega programa dela tako za izvršni odbor kot za posamezne komisije, bomo povedali prihodnjič še kaj več. O programu so v soboto razpravljali na posebnem sestanku tudi vsi predsedniki komisij pri OO SZDL in se pogovorili o načinu izvajanja posameznih nalog.

Gm

ZAKONITOST NA VSEH PODROČJIH

terja od vseh nas več samokritičnosti in resničnega upoštevanja zakonov in predpisov — Pomen dobrega dela upravnih organov in uprave, ki se je v okrajnem merilu že prilagodila novi vsebini in oblikam dela okraja — Hitro je treba nuditi izdatno pomoč inšpekcijskim službam v občinah, ki so še vedno pomanjkljive in zato neučinkovite, njihovo poslovanje pa je treba zaostriti v korist družbe — Oster boj proti vsem intervencijam, pa naj prihajajo od katerekoli strani, saj samo izpodbijajo ugled in pristojnost inšpekcij!

27. aprila je bila v Novem mestu 27. skupna seja obeh zborov OLO, ki jo je vodil predsednik Niko Belopavlovič. O organizaciji in delu upravnih organov OLO je poročal tokrat odbornikom tajnik OLO Milan Baškovič, poročilo sveta za splošno in notranjo politiko pa je prebral predsednik tega sveta Zvone Šušteršič. Po poročilih se je razvila živahna in zares plodna razprava, saj je prav na področjih, ki so jih tokrat obdelala poročila predstavnikov okrajne uprave in sveta za splošno in notranjo politiko, še mnogo odprtih vprašanj. Solidno pripravljeno gradivo za okrajno sejo s samim zaključkom seje seveda ni izgubilo vrednosti; nanj se bodo vračali tako odborniki OLO, člani svetov in organov okrajne uprave, o njem pa bomo spregovorili tudi na straneh prihodnjih številk našega tednika. Zaradi pomanjkanja prostora se bomo v današnji številki omejili predvsem na nekatere značilnosti iz poročila tajnika OLO, ki je na seji poročal o vedno večjem in odgovornem deležu uprave v splošnem družbenem razvoju. — Posebej bomo v prihodnjih tednih poročali tudi še o delu okrožnega sodišča in okrajnih sodišč v razdobju zadnjih 2 let, kot tudi o delu in problemih javnih tožilstev v našem okraju.

Upravna organizacija OLO je lani doživela več močnih sprememb, ki so posledica napredka pri razvijanju proizvodnje, oblikovanja novih družbenih odnosov in nadaljnje graditve našega socialističnega družbenega reda, je v uvodu dejal tovariš Milan Baškovič, ko je govoril o problemih postopnega prilagajanja okrajne uprave novi obliki in vsebini dela okraja v komunalnem sistemu. Od 20 upravnih organov, ki jih je imel še v začetku leta 1961, ima OLO zdaj samo še 9 organov. Namesto prejšnjih 547 uslužbencev OLO, v kar so všteti tudi vsi delavci prejšnje direkcije za ceste (259), je bilo konec lanskega decembra v okrajni upravi zaposlenih le še 109 ljudi (103 uslužbenci in 6 delavcev). Katastrski uradi so prešli med letom v pristojnost ObLO, ukinjena je bila okrajna posredovalnica za delo, njene pristojnosti pa so prevzeli novi področni zavodi za zaposlovanje delavcev kot organi z družbeno samoupravo. Ukinjen je bil zavod za planiranje, direkcija za ceste pa je predala svoje delo novoustanovljenemu cestnemu podjetju. Letos je bil ukinjen tudi okrajni zavod za prosvetno-pedagoško službo, oddelek za občo upravo pa se je združil z oddelkom za družbene službe na OLO. Kot poseben upravni organ je ostal pri OLO le še zavod za statistiko, razen tega pa sta v sestavu upravnih organov OLO še sodnik in senat za prekrške ter javno pravobranilstvo.

Zmanjšanje upravnega aparata pa ni le avtomatična posledica raznih reorganizacij; združena je s prizadevanji, da bi upravne organe na vznotraj utrdili, pri čemer se nekatere službe opuščajo ali spajajo. Do veljave prihajajo težnje, da naj bo delo

(Nadaljevanje na 5. strani)

Smeh in dobra volja, pa ponos nad uspehom — o vsem tem govore veseli obrazi na tejle sliki: igralce »MLADEGA ODRA« kostanjeviškega prosvetnega društva »Lojze Košak« smo presenetili v nedeljo popoldne, ko so se pravkar pripravljali na tretji nastop z Golievim »JURČKOM«. Več o tem berite danes na 11. strani našega lista.

Srečno v Srbiji!

V ponedeljek zvečer je iz Novega mesta odšlo 60 kmečkih in delavskih fantov ter deklet, ki bodo z MDB »Jožeta Strupa« iz kranjskega okraja odpotovali na avtomobilsko cesto v Osipaonico v Srbijo. V tej delavsko-kmečki MDB je polovica brigadirjev iz novomeškega in polovica iz kranjskega okraja. Brigada, ki jo vodi komandant iz kranjskega okraja, bo delala na cesti dva meseca.

Prispevajmo za Debeli rtič!

Smo sredi **tedna Rdečega križa**, ki bo trajal do 12. maja. Rdeči križ Slovenije pregleduje te dni dosedanje uspehe in nove naloge pri izpopolnitvi službe prve pomoči, druga naloga RK in vseh Slovencev pa je: **dograditi mladinsko klimatsko zdravilišče RKS na Debelem rtiču pri Kopru.**

Skrb za mladi rod je ena izmed osnovnih nalog te naše pomembne, človekoljubne organizacije. Na Debelem rtiču pri Kopru gradi RK Slovenije zdravilišče posebne vrste: tu se zdravijo otroci z izrazitimi socialnimi indikacijami. Samo v našem okraju je približno tisoč takih otrok, ki bi jim zdravljenje ob morju in v posebnem zdravilišču posebej pomagalo: gre za vnetja ušes, obnosnih in čelnih votlin, mnogo je mladih bolnikov z astmo in takih, ki imajo preobčutljiv organizem za razne psihične in fizične vplive okolice. Tu najdemo primeren prostor za okrevanje vseh, ki so preboleli rahitis, razne revmatične bolezni in podobno. Otrok v zdravilišču na Debelem rtiču ni deležen samo zdravniške skrbi; tu so na voljo tudi drugi strokovnjaki: pedagog, socialni delavec in psiholog. To dobro vedo tudi mnogi starši otrok iz našega okraja, saj se je zdravilo na Debelem rtiču leta 1957 70 otrok iz našega področja, leta 1958 spet 70, leto dni kasneje 83, leta 1960 že 130 otrok in lani že kar 179 malčkov iz naših občin. Letos bo odšlo na Debeli rtič 200 šolarjev in 20 vajencev iz našega okraja.

Zdravilišče, kakršnih je malo v Evropi, pa še ni dograjeno. Komunalne naprave sicer že delajo (vodovod, kanalizacija, elektrika, urejena obala, kopališčne naprave s sanitarijami in prhami, moderna kuhinja za 60 obrokov na dan, kopalnice itd.), v gradnji pa je prvi paviljon za 72 otrok. Zgraditi bo treba še dva taka paviljona in nekaj drugih prostorov, da bo postalo zdravilišče samostojen zdravstveni zavod. Ni treba posebej poudarjati, da je strokovnost zdravniškega dela na Debelem rtiču na izredni višini; o vsakem malem pacientu vodijo točne podatke in jih takoj po zdravljenju izročijo tudi pristojnemu zdravniku v kraju otrokovega stalnega bivališča.

Dograditi zdravilišče na Debelem rtiču je vprašanje ponosa in zavesti vseh Slovencev! Pomagajmo Rdečemu križu Slovenije, da bo to svojo plemenito nalogo letos lahko uresničil. Pomislimo, da bo deležno sonca, zraka in strokovne nege v prihodnjih letih še tisoč otrok z našega področja! Zato nas te dni obiskujejo aktivisti RK z nabiralnimi polami; denar bodo zbirali prek podjetij in sindikalnih podružnic.

Pomagajmo, da bodo zdravstveni prostori na Debelem rtiču čimprej dograjeni! Gre za naše otroke, za našo bodočnost, za zdrav rod našega ljudstva!

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

ATENSKI SESTANEK

Zahod se je za silo sporazumel, kako naj bi potekala pogajanja s Sovjetsko zvezo o Berlinu. Gladko seveda ni šlo in vprašanje je, če so vsi prizadeti enako srečni. Predvsem sta se morala dogovoriti o tem (in drugih vprašanjih) ameriški predsednik Kennedy in britanski premier Macmillan. Skovala sta srečno »formulo«, po kateri bi bil volk sit in koza cela oziroma po kateri bi Zahod dejansko priznal Vzhodno Nemčijo in je ne priznal. Ta formula je bila predvsem potrebna zaradi Zahodne Nemčije in Francije. Po njej naj bi nadzorstvo nad dohodi v Berlin izvajal mednarodni organ, v katerem bi bili zastopani obe Nemčiji.

S to formulo so ZDA in Velika Britanija prišle v Atene na zasedanje sveta zunanjih ministrov Atlantskega pakta, ki se ga je udeležilo vseh petnajst članic. Toda ne glede na to število in skupne seje so o glavnih vprašanjih odločali štirje zunanji ministri ZDA, Britanije, Francije in Zahodne Nemčije — Rusk, lord Home, Couve de Mourville in Schroeder. Baje so bili zahodni Nemci zadovoljni glede Ruskovih zagotovil o Berlinu.

Toda na dnevnem redu so bile še druge pomembne zadeve, med katerimi je izstopalo vprašanje, ali naj NATO postane samostojna jedrska sila ali ne. Za takšno rešitev sta se seveda najbolj ogrevala Pariz in Bonn, medtem ko ZDA niso hotele izpustiti vajeti iz rok in so v bistvu ubranile svoje stališče, da ostane jedrsko orožje v posameznih državah, ki so članice NATO, še vedno v ameriških rokah. To je predvsem prizadelo Pariz, ki se že dolgo pritožuje, da ZDA nočejo zaupati svojim zaveznikom celo tistih atomskih skrivnosti, ki so že dolgo znane Sovjetski zvezi. Toda ZDA so trdno vztrajale pri »omejevanju članstva v atomskem klubu«, kar po mnenju Pariza pomeni, da skušajo ZDA in Velika Britanija ohraniti svojo atomsko prednost vsaj v zahodnem taboru.

Položaj v Alžiriji še vedno ne vzbuja nobenega upanja, da bi se tam razmere prav kmalu uredile. Za opazovalca od zunaj je prav nepojmljivo, kako more teroristična organizacija OAS tako — razmeroma z lahkoto — iz dneva v dan pobijati celo alžirske otroke in ženske in počenjati najgnusnejše zločine, ne da bi ji doslej resnično prišli do živega. Res je, aretacija bivših generalov Jouhauda in Salana je ohrabrila vse tiste, ki so upali, da bo Pariz najodločneje nastopil proti teroristom. Toda vse kaže, da ti še vedno uživajo vsaj prikrite simpatije vsaj dela francoske armade in uprave v Alžiriji, ker si sicer ne more razlagati njihovega »uspešnega« divjanja.

V Italiji so po devetem glasovanju v parlamentu izvolili z malenkostno večino dosedanjega zunanjega ministra Antonia Segnija za novega predsednika republike. Njegov tekmec je bil socialni demokrat Saragat, za katerega je glasovala združena levica, medtem ko sta sredina in skrajna desnica glasovali za Segnija. Italijanski politični krogi si razlagajo izvolitev Segnija za predsednika republike kot poraz za levico in politiko vlade tako imenovanega levega centra. Ne zato, ker bi kdo kaj osebno očital Segniju, ker je sicer njegova politična preteklost neoporečna, ampak zato, ker je prišlo ob Segnijevi osebnosti do preizkušnje moči med levico in desnico in je ta zmagala. Segni sodi v politično sredino in je bil doslej zunanji minister v Fanfanijevi vladi levega centra, toda to ne odtehta dejstva, da pomeni njegova izvolitev določen premik na desno v italijanski politiki.

Spor zaradi Kašmira med Indijo in Pakistanom se je ponovno razplamtel ne samo v Varnostnem svetu, ampak tudi v parlamentih obeh dežel. Ta spor traja že trinajst let od razdelitve indijskega podkontinenta na dve državi: Indijo in Pakistan. Indija ima zasedeno večino Kašmira, Pakistan pa njegov severni del. Ta spor je že povzročil nekaj ubojev na obeh straneh, toda položaj je najbolj zapletlo dejstvo, da so se Pakistanci in Kitajci — s katerimi imajo Indijci neporavnane mejne račune — začeli dogovarjati o razmejitvi v Kašmiru. To je vzbudilo silno jezo in zaskrbljenost indijskih krogov, ki ne bodo — kakor je izjavil Nehru v indijskem parlamentu — priznali nobenega pakistansko-kitajskega dogovarjanja o meji v Kašmiru.

Tudi trgovina ne molči

Približno 70 milijonov dinarjev občinskega prometnega davka na leto izgubimo, ker trgovine v okraju ne zadovoljujejo vedno večje kupne moči potrošnikov

Izredni občni zbor Okrajne trgovinske zbornice v Novem mestu, ki je bil sklican 28. aprila, je razpravljal o nekaterih bistvenih vprašanjih, ki jih mora rešiti trgovina v drugem letu novega gospodarskega sistema. Šlo je predvsem zato, da se delegati izrečejo za smotrnejše gospodarjenje in boljše odnose v blagovnem prometu, s čimer bi se tudi znebili očitkov, češ da trgovina po svoje dela in molči.

Uradno poročilo je navedlo nekaj konkretnih problemov, o katerih naj bi razpravljal občni zbor. Omenilo je, da bi morali dokončno določiti pravilen odnos med kupcem in prodajalcem. Ko je ugotavljalo, da je novomeški okraj po kupni moči na enega prebivalca na predzadnjem mestu v Sloveniji, je poudarilo, da se tudi dohodki od blagovnega prometa ne zbirajo tako kakor v drugih okrajih. Če pa hočemo kljub temu doseči napredek, moramo trgovino sprostiti, kar bomo v prvi vrsti dosegli z združevanjem trgovskih podjetij in z jačanjem maloprodajne mreže. Seveda bomo morali prenehati tudi s tekmovanjem pri nabijanju marž; marže bi morale biti take, kakor so se obračunavale lanskega decembra.

Kadar ne dobimo želenega blaga, dolžimo trgovino. Vendar trgovina le ni vedno kriva. Tu gre tudi za nepotrebne zamude pri nabavi blaga, ki ga proizvodnja z zakasnitvijo pošlje na trg. Zgodi se tudi, da podjetja nekaterih predmetov ne izdelajo prav takrat, kadar je povpraševanje po njih največje.

V poročilu je bilo tudi govora o bodočnosti šolskega centra za blagovni promet v Brežicah, ki ga je lani ustanovila zbornica, soustanovitelj pa je ObLO Brežice. V prihodnje se centru pripoji tudi vajenski internat, kjer je okrog 90 odstotkov vajencev s področja blagovnega prometa. Hkrati je predvideno, da bi prostore, v katerih je center zdaj, prepustili gimnaziji, zato pa bi moral ObLO Brežice v bližini vajenskega internata zgraditi nove prostore za trgovski šolski center.

V razpravi so delegati govorili največ o pomanjkanju dobrih kadrov v trgovski stroki. Dvoletna šola, ki nudi vajencu osnovno izobrazbo, da potem lahko opravi pomočniški izpit, še ni zagotovilo, da bomo na ta način dobili res dobre kadre. Vajenci imajo prešibko praktično znanje. Mnogokrat so za to krivi poslovodje, pri katerih se mladi ljudje učijo. Vsak poslovodja bi moral biti v svoji stroki strokovnjak, saj bi le tako lahko vajenca poučil, kaj je prav in kaj ne. Posebna študijska komisija bo zato obšla vse poslovodje in se na samem delovnem mestu prepričala, ali so sposobni vzgajati kader.

Kdor hoče biti dober poznavalec svojega delovnega področja, se ne sme zadovoljiti zgolj z znanjem, pridobljenim v šoli. Za trgovske delavce so ustanovljeni posebni klubi. Podoben klub je tudi v Ljubljani, sekcijo tega pa bomo imeli tudi v našem okraju.

Šolski center za blagovni promet je letos organiziral tečaj za kmetijske nakupovalce. Iz 50 poslovalnic v treh okrajih (Ljubljana, Novo mesto, Celje) je predavanja poslušala komaj dobra tretjina nakupovalcev. Vzrok slabe udeležbe je nedvomno premajhno zanimanje pristojnih organov in preslab posluh za vzgojo dobrih kadrov. Kljub malo lo lestevilnim slušateljem pa je tečaj izredno dobro uspel, zato bo letos novembra tudi nadaljevalni tečaj.

Kaže, da je tudi v trgovino začelo prodirati spoznanje, kako nujno je smiselno gospodarjenje. Tako poročilo kakor razprava na zadnjem izrednem občnem zboru trgovinske zbornice sta namreč hotela ugotoviti, ali so trgovinski delavci pravilno razumeli spremembe novega sistema in na podlagi tega tudi to, ali naj bo tudi trgovina aktivni organ v sodobnem družbenem življenju in ustvarjanju ali pa še naprej cokla splošnega napredka. Že to, da so o tako perečih vprašanjih tekli resni pomenki, pa kaže, da trgovina vendarle ne molči in da upravičeno pričakujemo spremembe v korist potrošnika.

Velik uspeh razstav poklicnega usmerjanja

V Šentrupertu, Škocjanu, Šentjerneju in Žužemberku si je ogledalo razstavo poklicnega usmerjanja okoli 4 tisoč staršev in 2 tisoč otrok. Poklicni svetovalci so odgovorili staršem in mladini na mnogo vprašanj. V vseh naštetih krajih so bili v okviru razstav tudi roditeljski sestanki s starši otrok iz zaključnih razredov osemletk. Velik odziv staršev — takšnega ni nihče pričakoval — je pokazal, da je tudi pri nas zelo veliko zanimanje za poklicno usmerjanje. Največja vrednost prireditev v mesecu poklicnega usmerjanja pa je v tem, da smo to za nas povsem novo obliko pomoči doraščajoči mladini približali staršem. Veliko zanimanje je dokaz, da bo treba podobne prireditve prirejati vsako leto pred koncem šolskega leta.

Kmetijstvu posvetimo več skrbi!

Na enajsti seji upravnega odbora okrajne kmetijsko-gozdarske zbornice, ki je bila v torek dopoldne v Novem mestu, smo v glavni točki dnevnega reda poslušali obširno poročilo o izpolnjevanju nalog v kmetijstvu s posebnim pogledom na proizvodnjo mleka, mesa in rejo pitane živine. V zvezi s tem je bilo sporočeno, kako je glede novih hlevov, ki jih bomo letos potrebovali na kmetijskih ekonomijah in družbenih posestvih. Omenjeno je bilo tudi, da bomo morali v prihodnje v kooperacijo prenesti precej večji del nalog, kakor smo storili do zdaj. — Več o teh in drugih vprašanjih, ki jih je obravnaval upravni odbor zbornice, pa bomo poročali prihodnjič.

Provizorij za Vodno skupnost

Na dvorišču Kmetijsko-gozdarske zbornice gradi Komunalno podjetje Novo mesto leseni provizorij, ki bo veljal okoli 1 milijon 300 tisoč dinarjev. Vodna skupnost deluje v tesnih prostorih, v provizorij pa se bo, ko bo dograjen, preselila njena projektivna skupina. Prvotno so nameravali v sodelovanju z zbornicami graditi upravno poslopje na Cesti komandanta Staneta, vendar so od načrtov zaradi štednje odstopili. Provizorij predstavlja razumno in varčno rešitev, razen tega pa je zgrajen na takšnem prostoru, da ne bo kazil podobe mesta. Sredstva ki bi jih sicer uporabili za gradnjo nove stavbe, bo Vodna skupnost raje porabila v vodno-gospodarske namene.

Živahen promet s plemenskimi prašički

V ponedeljek je bilo na novomeškem sejmišču zelo živahno, saj so kmetje pripeljali kar 911 plemenskih prašičkov, prodali pa so jih 751. Cene so se vrtele od 5.800 do 8.500 dinarjev. — Goveje živine so prignali 205 glav, prodali pa 101. — Cene: voli od 185 do 210 dinarjev za kilogram, krave od 85 do 135 dinarjev za kg, mlada živina od 165 do 190 dinarjev za kilogram. Kupci so prišli tudi tokrat od blizu in daleč, celo s Hrvaškega. Kupcev za plemensko živino je bilo nekaj med kmetovalci, KZ Novo mesto pa je odkupila za zakol oziroma za pitališča le nekaj glav govedi.

Kratke z zadnjih strani

● Zahodnonemški kancler Adenauer je obiskal zahodni Berlin. Njegov obisk, ki je ponovno sprožil proteste vzhodnonemških krogov, spravljajo v zvezo s stiki vzhodnih in zahodnih predstavnikov za rešitev berlinskega problema.

● Sile gibanja Patet Lao so zavzele glavno mesto severozahodne laoške pokrajine Nam Ta. V Nam Ta je bilo tudi več ameriških vojaških svetovalcev pri silah desničarske laoške vlade, ki so jih s helikopterji rešili iz mesta.

● Vlada predsednika Betancourta je sporočila, da je redna venezuelska armada zatrla upor pomorske pehote v pristanišču Carupana. Med ujetimi je tudi kapetan Molina, o katerem trdijo, da je vodil upor.

● Predsednik avstrijske vlade dr. Gorbach je izjavil po vrnitvi iz Washingtona, kjer se je zlasti razgovarjal o problemih zahodne gospodarske integracije, da je prepričan, »da bodo za Avstrijo našli rešitev, ki bo hkrati upoštevala njen nevtralni položaj kakor tudi njene ekonomske interese«.

● Delegacija sovjetske vlade in KP ZSSR na čelu s premierom Nikito Hruščevom bo sredi maja obiskala Bolgarijo.

● V treh pokrajinah v Španiji je španska vlada uvedla izredno stanje, da bi zavrla val stavk, ki je v zadnjih dneh zajel asturski rudarski bazen in več drugih industrijskih panog v teh pokrajinah.

● Na zadnjih gospodarskih pogajanjih v Washingtonu so se sporazumeli o ameriških posojilih ZAR v znesku 164 milijonov dolarjev, podpisali pa bodo tudi sporazum o nadaljnjih 47 milijonih. Kredite bodo v glavnem porabili za uvoz žita, jedilnega olja in tobaka iz ZDA v prihodnjih treh letih.

● V severnem delu kongoške pokrajine Katange je prišlo do spopadov med silami osrednje kongoške vlade in Combejevimi žandarji, ki so pred tem pobili kakih sto prebivalcev in njihova trupla zmetali v reko Luvongo.

● Te dni bodo v Veliki Britaniji splošne »male volitve« za več kot osem tisoč mestnih in občinskih svetov. Te volitve imajo za tradicionalni barometer o razpoloženju volivcev do strank.

Vsak četrtek v vsako hišo našega okraja: DOLENJSKI LIST!

ZAPISKI Z OBČNEGA ZBORA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V NOVEM MESTU

SINDIKATOV ZRELOSTNI IZPIT

Tako je delo sindikalnih podružnic v preteklem letu ocenilo uvodno poročilo na zadnjem občnem zboru ObSS, ki je bil 25. aprila v Novem mestu. Za tako oceno je bilo več utemeljitev, ki jih je najprej navedlo poročilo, nekaj pa so jih v razpravi nakazali tudi delegati in gostje. — Takoj po končanem občnem zboru se je na prvi seji sestal novo izvoljeni plenum, ki je iz svoje vrste vnovič izvolil predsednika ObSS Jožeta Cvitkoviča in tajnika Staneta Zupančiča, razen tega pa je bilo v predsedstvo imenovanih še sedem članov plenuma.

Uvodno poročilo, ki ga je prebral predsednik ObSS Jože Cvitkovič, je zelo nazorno in zlasti v prvem delu zelo kokretno opisalo vlogo sindikalnih podružnic med dvema občnima zboroma ObSS. Pri tem se je nasloniło na čas, ko smo začeli uvajati nov gospodarski sistem, ki je zahteval res temeljite, pa tudi potrebne spremembe v gospodarstvu. V ta čas spada tudi nujnost po decentralizaciji gospodarskih organizacij, ki so z ustanavljanjem ekonomskih enot postavile proizvodnjo na ekonomski račun. Tedaj so gospodarske organizacije začele tudi bolj razmišljati o načrtnosti v proizvodnji in izvozu, v delitvi čistega dohodka, oziroma v delitvi na sklade in osebne dohodke. Vse to je razgibalo vse upravne in samoupravne organe v podjetju ter sindikat, ki se je tokrat srečal s težkimi in odgovornimi nalogami.

Naloga sindikata je bila, je bilo nadalje ugotovljeno, da je vedno hitro in odločno ukrepal proti nezdravim pojavom v kolektivih. Večinoma je bil na mestu, vendar je bilo tudi precej primerov, da je svojo vlogo opravljal površno in brez čuta odgovornosti. Ni znal enotno nastopati, niti ne preprečiti samovolje v vodstvih podjetij. Dokaj slabo legitimacijo so si napisale sindikalne podružnice tistih gospodarskih organizacij, kjer je prišlo do nesoglasij že pri ustanavljanju ekonomskih enot oziroma tam, kjer je bila decentralizacija opravljena le formalno. Še slabše so se nekatere podružnice odrezale takrat, ko se je razširila splošna mrzlica za zvišanje osebnih dohodkov po novih merilih. Igra meril je namreč močno prizadela nepoučenega delavca in povzročila, da se je »med vrhovi« pričel lov za stotisočaki. Nemalokrat so bili v vrstah sindikalnih podružnic ljudje, ki so zelo radi zatisnili eno oko, če je kaj več padlo v njihov žep. Tako eni kakor drugi pa so pozabljali na sklade, pozabljali so, da nimajo dovolj stanovanj in da niso rešili mnogo drugih vprašanj. Pogostokrat so se jim »pridružili« tudi strokovnjaki, ki jih v podjetju ni bilo prej moč dobiti, dokler jim ni bilo obljubljeno, da bodo dobili »sto jurjev« in najmanj trisobno komfortno stanovanje. In vendar zakaj?

BO KONEC ZVEZ IN »STRICOV«?

Obširen odgovor menda ni potreben, saj se dovolj jasno vidi, da sindikalna podružnica ni opravila svoje naloge in ni opravičila zaupanja, ponekod so hoteli odpravljati napake z administrativnimi ukrepi, kar pa ni bilo najbolj posrečeno. **Temeljite razprave so potrebne pred sprejemom pravil, prav tako pa tudi potem, če se izkaže, da smo pogrešili!** Zatorej bi morali tudi stotisočakarje obravnavati drugače.

Delo in prizadevanje sindikalnih podružnic in ObSS je bilo često ocenjeno kot delo naivnežev in neresnežev. Tako so menili tisti, po katerih se je »tolklo«, oziroma naj bi se »tolklo«. Mnogi so se prizadevanju ljudi, ki so hoteli napake odpraviti, smejali v brk, češ: »Le komu boste s to gonjo koristili?« Nemoč, pa tudi bojazen pred »vrhovi« in »zvezami«, kakor je povedalo poročilo, sta zato često hromili delo in vlogo sindikata, ki je bil marsikdaj na tem, da položi orožje. Na drugi strani so prizadeti člani kolektivov upravičeno in neupravičeno kritizirali navidezno »neresnost« svojih organov in posamič prihajali s pritožbami na ObSS, toda s pripombo: »Za boga, samo ne povejte, da sem vam jaz to omenil!«

NE SE ZAPIRATI ZA DOMAČI PLOT!

Neuspehe moramo iskati še drugje. Dobro voljo, da se napake odpravijo, so namreč velikokrat ovirale tudi sindikalne podružnice same, ki niso dovolile, da se kdorkoli vtika v njihovo delo, tudi ObSS ne.

Razumljivo je, da slabi primeri nikakor ne morejo zmanjšati pozitivne vloge pretežne večine sindikalnih organizacij. Nekaj so o tem delegati povedali tudi v razpravi, ko so skoraj s pretirano izčrpnostjo pripovedovali o svojih sindikalnih podružnicah.

Razprava pa se ni omejila samo na suho poročanje o delu sindikalnih podružnic. Delegati so se lotili vprašanj, ki so vredna obširnejše obravnave. Tako je delegat iz Žužemberka rekel, naj bodo razne zbornice v prihodnje nekaj takega kot servisi, saj ne izpolnjujejo nalog, kar pa gospodarske organizacije od njih pričakujejo, saj jim v ta namen odvajajo precej sredstev. Drug delegat je omenil, da je treba odpraviti cehovski značaj obrti, kar bi storili z uvedbo pravil in meril v tej stroki. Delegat ŽTP pa je, ko je govoril o uspehih ŽTP po združitvi z železniško postajo v Novem mestu, podčrtal, da je njihovi sindikalni podružnici uspelo urediti marsikatero vprašanje v zvezi z novimi nalogami v prometu.

● Zaradi pomanjkanja prostora bomo dodali le še kratek komentar.

● Prav je, da je občni zbor ObSS posvetil glavno skrb neurejenim razmeram v delitvi osebnih dohodkov in premajhni odgovornosti gospodarskih organizacij ter ustanov, ki imajo samostojen proračun, za jačanje skladov. Delegati so tudi soglasno potrdili sklep zbora, naj se v kratkem osnuje posebna komisija in ukrepa proti sebičnemu lovu na stotisočake, ljudje, ki izigravajo načela novega gospodarjenja, pa naj se poklicejo na zagovor. Sindikat, ki je v enoletnem obdobju novega sistema bolj ali manj uspešno opravil zrelostni izpit, pa bo moral v prihodnje še odločneje ukrepati in nepravilnosti že v kali zatirati. Seveda mu bo to uspelo le tedaj, če bodo te in podobne probleme pomagale reševati tudi komune in politične organizacije v podjetjih. Skratka — potrebno se bo boriti z roko v roki, pa naj bi šlo za gospodarski napredek ali proti nezdravim pojavom.

-iz-

UTRINKA

Zmeraj se je vrtel okrog štedilnika, pomagal pripravljati jedi in nekega dne se je mati pošalila:

»Janez, boš šel pa kar za kuharja!«

Ni bilo treba dvakrat reči, kajti Janez je že prej veliko razmišljal o tem. Spoznal je, da tudi mati ne bi imela nič proti, in se je odločil.

Zdaj je že nekaj časa tam, kamor si je tako želel: v kuhinji sodobnega hotela, kjer pripravljajo toliko vrst jedi... Marljiv je in radi ga imajo. Razen tega obiskuje še gostinsko šolo in pred nedavnim je zapisal v svoji nalogi: »Srečen sem in mi ni žal, da sem se odločil za ta poklic. Ostal bom v njem, dokler bom mogel delati!«

Na razstavi o poklicih je hodil od slike do slike dvanajstletni deček in se končno zamaknil v črno-belo podobo pred geboj.

K njemu je pristopila tovarišica, članica ekipe, ki je pripravila razstavo ter ga povprašala, kaj mu je najbolj všeč.

Otožno, z nasmeškom, ki ga srečni otroci ne poznajo, se je zazrl vanjo in odgovoril:

»Veste, tovarišica, jaz bi bil najraši zdravnik. Ampak, poglejte tole roko...«

Pokazal je na skrotovičene prste svoje desne roke in nadaljeval:

»Zdravniki so mi najbolj všeč, samo jaz to nikoli ne bom mogel biti... Vidite, zaradi te roke...«

Iz drobnih otroških oči sta po licih zdrknila dva bisera...

Zniževati materialne stroške!

V prvem četrtletju so gospodarske panoge v okraju izpolnile letni plan celotnega dohodka z 29,7 odstotka, materialnih stroškov z 39 odstotkov, amortizacije z 26 odstotkov, prispevkov družbi z 18 odstotkov, neto osebnih dohodkov z 22 odstotkov in letni plan skladov z rezervami s 33 odstotkov. Če uresničitev plana primerjamo s prvim četrtletjem lanskega leta, bomo ugotovili, da je letos ugodnejša v vseh, razen v materialnih stroških. Brez dvoma so delovni kolektivi v prvem četrtletju vložili v proizvodnjo nemalo naporov, zato jih velja pohvaliti, vendar pa podatki kažejo, da imamo na področju materialnih stroškov še velike notranje rezerve. Zato je največja naloga v proizvodnji zniževanje materialnih stroškov.

—

Tudi v Brestanici otroški vrtec

V Brestanici so že na več sestankih razpravljali o potrebi po otroškem vrtcu. Ta želja bo že v nekaj mesecih uresničena. Trenutno preurejajo stavbo krajevnega urada, v kateri bo poleg otroškega vrtca še pralnica, splošna in zobna ambulanta ter kino dvorana.

Povečanje investicij za šolstvo

V letu 1962 se bodo v občini Črnomelj občutno povečala investicijska vlaganja v šolstvo in kulturno-prosvetno dejavnost. Medtem ko je bilo v omenjene namene vloženo leta 1960 le 5,2 in leta 1961 28,8 milijonov din, bo letos vloženih 37,5 milijonov din, kar je za 30 odst. več kot lani.

Sredstva bodo vložena v izgradnjo osnovne šole v Dragatušu, adaptacijo osnovne šole v Starem trgu in Petrovi vasi, dograditev še enega prostora pri otroškem vrtcu v Črnomlju ter za ureditev spominskih plošč NOB in dopolnitev občinske knjižnice.

● Do sredine maja bo na ljubljanskih ulicah vozilo že dvajset avtobusov tipa »Alfa-Romeo«, ki jih bo podjetje »Ljubljana — Transport« uvozilo iz Italije. Avtobus tega tipa lahko naenkrat sprejme 120 potnikov.

● 1. maja so v kranjskem »Tekstilindusu« odprli novo predilnico ki bo povečala proizvodnjo za okrog 3000 ton bombažne preje. Tovarna bo dosegla tudi evropsko povprečje v tekstilni industriji, saj pride na tri zaposlene okrog 1.000 vreten.

Neupravičeno ogorčenje

Od 56 dosedanjih žag-venecijank v okraju jih bo lahko obratovalo naprej samo še 16 — Več kot 20.000 kubikov lesa z venecijank je vsako leto »ušlo« skozi prste špekulantov — Odgovorne naloge zadrug in komun pri urejanju razreza in maloprodaje lesa

Pred približno mesecem dni so inšpekcijski organi ustavili obratovanje v 56 žagah venecijankah v okraju. Kmalu nato so se na nekaterih zborih volivcev na podeželju razvnele prav žolčne razprave okoli tega problema. Ni manjkalo srboritežev (med njimi je bilo seveda največ lastnikov zaprtih venecijank), ki so skušali dokazati, kakšna krivica se jim godi zaradi tega ukrepa; dokazovali so, kako potrebne so venecijanke kmetom in podobno. Venecijanke pa so kljub temu še vedno zapečatene. In prav je tako!

Že nekajkrat smo pisali o velikem pomenu gozdov za naše gospodarstvo in dokazovali, da so tudi na tem področju potrebne korenite spremembe. Les je naša najdragocenejša surovina, ki jo resda lahko zelo hitro posekamo, na žalost pa zato toliko počasneje zraste. Gozdarska strokovna služba se že dlje časa trudi vpeljati pri izkoriščanju gozdov režim, ki bi zagotovil povečanje lesnih zalog. Že površne analize pokažejo, da pri nas z lesom še vedno ravnamo zelo negospodarno. Potrebni so torej ukrepi, ki bi po eni strani zagotovili sodobno vzgojo in vzdrževanje gozdov, po drugi pa zmanjšali porabo lesa na pametno mero.

Žage venecijanke so lep dokaz, kako z lesom ne bi smeli ravnati. Ugotovljeno je, da so na leto razžagale približno 30.000 m³ lesa za posamezna kmečka gospodarstva. Za vzdrževanje in obnovo stavb na podeželju pa porabimo vsako leto približno 8000 m³ lesa. Kje je preostalih 22 tisoč m³, ki so jih sežagale venecijanke? Izgubili so se po raznih kanalih, skozi preprodajo, barantije in razne špekulacije. Hkrati pa ugotavljamo, da so naši lesnoindustrijski obrati lani čestokrat bili na tem, da ustavijo proizvodnjo, ker niso imeli lesa! Sicer pa pustimo besedičenje in si raje oglejmo, kaj je ugotovila inšpekcijska služba.

Žaga na Vrhpolju (lastnik KZ Šentjernej) ima precejšnjo zalogo hlodovine za razrez, vendar za polovico hlodovine nihče ne ve, čigava last je in kdo jo je pripeljal! Inšpekcijski organi opravljajo te dni preglede žag venecijank in jim izdajajo dovoljenja za občasno obratovanje, vendar samo za toliko časa, da bodo sežagale hlodovino, ki je na zalogi. Popolnoma razumljivo je, da vrhpoljski žagi takšnega dovoljenja niso izdali, ne moremo pa razumeti, od kod upravniku zadruge pogum za grožnjo, da bo »dal inšpektorje zato v časopis« (baje bodo nastali veliki stroški s prevozom hlodovine na žago v Šentjernej)?

Ne bo odveč, če dodamo še eno ugotovitev: v novomeški občini je močno neenoten postopek pri izdajanju dovoljenj za razrez lesa. Referat za gozdarstvo pri ObLO je takšna dovoljenja izdajal ves čas, ostali referati pri krajevnih uradih pa ne (oni pri krajevnem uradu v Šentjerneju ni izdajal dovoljenj že od 1. januarja letos). Pri kmetovalcih je na ta način nastalo prepričanje, da dovoljenja sploh niso več potrebna.

Žal, primer slabe evidence nad pripeljano hlodovino na venecijanki na Vrhpolju ni edini primer te vrste. Zato velja še enkrat poudariti to: les je za našo industrijo dragocena surovina, še posebno pa je za nas dragocen kot predmet izvoza! S takšnim gospodarjenjem, kot so ga pokazali na nekaterih venecijankah, škodujemo sebi, družbi in gozdovom, zato je bil skrajni čas, da s tem prenehamo.

Brez strahu in povsem odkrito lahko rečemo: tisti, ki so se na zborih volivcev potegovali za obratovanje venecijank in vpili, da se jim dela krivica, so bili najbrž špekulanti, ki so služili na račun nedovoljene trgovine z lesom. Kmetovalec, ki potrebuje kubik rezanega lesa na leto za popravilo svojih stavb, bo hlod brez godrnjanja zapeljal malo dlje, na venecijanko, ki bo dobila dovoljenje za obratovanje. Tudi na semenj se vozi po več ur daleč, pa zato nihče ne godrnja! Zadeva pa se da rešiti tudi drugače: kmetijske zadruge naj na svojem območju urede skladišča rezanega lesa za maloprodajo! Tam bo lahko kmetovalec zamenjal pripeljano hlodovino za rezan les, tak, kakršnega potrebuje, ali pa ga kupil po uradnih cenah. Zadruge naj o tem resno razmišljajo in takšna skladišča do jeseni uredijo. Ljudski odbori komun pa naj o zapiranju in odpiranju žag venecijank na svojem področju vodijo resno evidenco in naj jih, kolikor se le da, omejijo. Napak bi bilo namreč misliti, da je problem venecijank samo zadeva okrajnih inšpekcijskih organov!

Zdaj že 316 kg na hektar

Razveseljiva vedno večja poraba umetnih gnojil v Suhi krajini

V kmetijski zadrugi Žužemberk smo lani imeli v zadružnem sodelovanju 434 hektarjev obdelanih površin, in sicer smo sodelovali pri proizvodnji pšenice, koruze, detelje in travniškega sena. Za organizirano proizvodnjo so bile porabljene le neznatne količine visokorodnega semena, umetnih gnojil pa je bilo porabljenih približno 500 kilogramov na hektar, vendar je bila vrednost proizvodnje na hektar organiziranih površin za več kot 83.200 din večja kot pa v neorganizirani proizvodnji. Razlika bi bila lahko še dosti večja, če bi pri setvi pšenice in pri saditvi krompirja kmetovalci uporabili sortno seme in če bi posvetili več pažnje zaščiti rastlin, predvsem zatiranju plevela pri pšenici in koruzi, pri krompirju pa zatiranju plesni.

Za letošnjo pomladansko setev smo se kmetijci sicer dobro založili z umetnimi gnojili, tudi semena hibridne koruze je bilo na razpolago več kot prejšnje leto, prav tako je dovolj herbicidov-sredstev za zatiranje plevela; nismo pa uspeli prodreti s semenskim krompirjem, kar je problematično, ker kmetovalci že od 1957 niso izmenjali večje količine semena krompirja.

Računamo, da dosedanje neugodno vreme ne bo močneje prizadelo skupne kmetijske proizvodnje. Ozimine se namreč po dognojevanju z dušičnimi in fosfornimi gnojili dobro popravljajo. Potrošnja umetnih gnojil za letošnjo pomladansko setev je na splošno večja od prejšnjih let, saj je znašala od začetka letošnjega januarja pa do konca aprila preko 261.000 kilogramov, kar predstavlja 256 kilogramov na hektar kmetijskih površin; če pa k temu prištejemo še porabo gnojil za jesensko setev ozimin, bo že po dosedanjih podatkih letošnja povprečna poraba na hektar kmetijskih površin 316 kilogramov.

M. S.

»GLASILO« in »BRESTANIŠKE NOVICE«

Krajevni organizaciji SZDL na Senovem in v Brestanici sta izdali v maju prvi številki svojih glasil. Novi glasili sta namenjeni članom krajevnih organizacij in jih bosta seznanjali z uspehi in problemi domačega kraja. Prinašali bosta tudi sklepe z zborov občanov in družbeno-političnih organizacij.

Z USTANOVNE SKUPŠČINE ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NAŠEGA OKRAJA

Skupne težnje na enem tiru

Zveza združenj borcev bo odslej reševala skupna vprašanja, ZB, ZVVI in ZROP pa bodo v komuni uresničevali vsak svoje posebne naloge — Znanje je sodobno orožje; nekdanji borec bo samo, če je z njim dovolj oborožen, našel svoj prostor v proizvodnji — Na mladi rod moramo prenašati duha revolucije, da bo sposoben in dostojen prevzeti naša mesta

V petek, 27. aprila, je bila v dvorani Sindikalnega doma v Novem mestu ustanovna skupščina Zveze združenj borcev NOV novomeškega okraja. Razen delegatov Zveze borcev NOV, ZVVI in ZROP iz vseh sedmih komun so se skupščine udeležili: predsednik republiškega pripravljalnega odbora Zveze združenj borcev in predsednik Glavnega odbora ZVVI Slovenije tov. Franc Krese-Čoban, predstavniki Zveze združenj borcev iz okrajev Ljubljana in Celje, sekretar OK ZKS Franc Pirkovič-Cort, predsednik OO SZDL Viktor Zupančič, vojaški garnizon je zastopal komandant tov. Ivo Minić, Vojni odsek pa komandant tov. Jože Malič. Med zasedanjem je skupščino pozdravila in ji zaželela uspešno delo delegacija otrok padlih borcev iz Srednje ekonomske šole in Administrativne šole, ki je hkrati obdarila delovno predsedstvo s cvetjem. Ob koncu zasedanja so delegati poslali predsedniku republike maršalu Josipu Brozu Titu pozdravno brzojavko s čestitkami za njegovo 70-letnico.

Predsednik pripravljalnega odbora Miloš Jančič se je v uvodnem poročilu omejil na opis dela pripravljalnega odbora, orisal je velik pomen združitve vseh treh bojevniških organizacij, hkrati pa je nakazal tudi glavne naloge Zveze združenja borcev.

ZB iz NOV, ZVVI ter ZROP so tri bojevniške organizacije, ki že vrsto let rešujejo razen svojih posebnih tudi več ali manj enake in skupne naloge. Vse tri bodo ostale še naprej v komuni samostojne, saj je tam glavno torišče njihovega dela. Z novo skupno organizacijo, ki bo živela v okrajnem merilu, se bomo izognili dvojnemu ali celo trojnemu delu, značilnemu za dosedanji razvoj. Vse tri organizacije so se namreč vsaka po svoje ukvarjale s problemi poklicnega usposabljanja in izobraževanja svojih članov, skrbele so za otroke padlih in umrlih borcev, trudile so se reševati stanovanjsko vprašanje borcev, skrbele so za njihovo zdravje, za upokojitve, za priznavanje posebne delovne dobe in podobno ter hkrati gojile borbene tradicije iz ljudske revolucije.

Skupne naloge vsake izmed treh organizacij bodo odslej reševali s statutom določeni organi: komisije in sveti. ZB, ZVVI in ZROP bodo lahko v občini konkretneje reševali naloge, ki so za vsako izmed njih specifične. Poudariti velja tudi to, da je treba težo dela v bojevniških organizacijah prenašati v njihova občinska vodstva in krajevne organizacije, da bi se čimbolj približali komunalnemu sistemu in članom. Po vsem tem je Zveza združenj borcev nova, popolnejša oblika treh enakopravnih organizacij, ki imajo zelo enovito članstvo.

● Znanje je sodobno orožje

Poklicno in strokovno izobraževanje je bilo in ostane še vnaprej ena najpomembnejših nalog bojevniških organizacij. V povojnem času je izpopolnilo svojo izobrazbo 1.409 članov ali 11,3 odstotka vseh, 365 članov pa se še šola, predvsem v srednjih strokovnih šolah. Nič manj uspešno ni izobraževanje na delovnih mestih, kjer je doseglo prekvalifikacijo 765 članov ali 59 odstotkov vseh nekvalificiranih ali polkvalificiranih borcev. Čeprav so uspehi dokaj lepi, se bo organizacija še naprej trudila izboljševati bodisi strokovno, bodisi poklicno izobrazbo svojih članov. Borci, ki so zaposleni, so v novem gospodarskem sistemu in s pomočjo nagrajevanja po delu že živo začutili potrebo po izobraževanju, zato z njimi ni večjih težav. Mnogo teže pa je zato s tistimi, ki niso zaposleni, ker ne znajo ceniti velike vrednosti izobrazbe.

Naj omenimo še skrb za otroke padlih in umrlih borcev, saj tudi tem organizacija omogoča šolanje in hkrati s tem primerno zaposlitev. Odkar je v letu 1958 z novim zakonom prevzela skrb za materialni položaj teh otrok družba, se je ZB toliko bolj posvetila njihovemu učnemu uspehu. Lani je v našem okraju bilo 547 otrok padlih in umrlih borcev, 475 pa se jih je šolalo ali bilo v uku. Lani jih je uspešno končalo šolanje in se zaposlilo v raznih poklicih 176.

V razpravi so delegati spregovorili tudi o strokovnem izobraževanju rezervnih oficirjev in podoficirjev in poudarili, da doslej ni bilo najboljše. Vsak nekdanji borec je za našo ljudsko armado še posebej dragocen, v sodobni vojaški tehniki pa bomo rokovali z zahtevnimi orožji. Potrebne veščine bomo pridobili le s kvalitetnim in vsebinskim izobraževanjem. Pobudo zanj naj dajejo tudi organizacije ZROP, saj bodo strokovnjaki iz armade takšnim pobudam vedno s posebnim veseljem ustregli.

● Delegati so obsodili špekulante

V razpravi so našteli več konkretnih bolečih socialnih problemov borcev ter odločno zahtevali hitrejše in bolj učinkovito reševanje takšnih primerov. Skupščina je hkrati enoglasno in s pravo partizansko odločnostjo obsodila žalostni pojav »kupovanja« vojnih let. Komisije za priznavanje posebne delovne dobe ugotavljajo, da si je vrsta ljudi, ki imajo z našo ljudsko revolucijo zelo malo ali pa celo nič skupnega, s pomočjo lažnih prič in podkupovanja našla potrdila, na podlagi katerih uživa ugodnosti naše socialne zakonodaje. Revizija vseh »pričevanj«, ki so količkaj sumljiva, bo vse takšne primere kar se da odločno razčistila. Vse organizacije bodo skušale v sodelovanju s komunami in družbenimi organizacijami prožno in z globokim čutom za človeka reševati probleme borcev, ki zaradi nevednosti svojih zakonitih pravic doslej še niso uveljavili.

Naš rojak, narodni heroj tovariš Franc Krese-Čoban, je pozdravil ustanovno skupščino in stare borce našega okraja v imenu republiškega pripravljalnega odbora nove Zveze združenj borcev

● Prenašajmo na mladino vse naše izkušnje in napredno misel!

Ljubezen do človeka, skromnost in dobršna mera odločnosti — to troje je vseskozi prevevalo ustanovno zasedanje skupščine. Žal je premalo prostora, da bi lahko našteli vse, kar so delegati povedali. Naj končamo z bogatimi in lepo zaokroženimi mislimi, ki sta jih izrekla v razpravi sekretar OK ZKS tov. Franc Pirkovič in narodni heroj Franc Krese-Čoban.

Zveza združenj borcev je pomembna organizacija. Politični razvoj v svetu gre danes po drugi poti, kot je šel leta 1941, ko smo pričeli z uporom. Svet je razdeljen na dva bloka, nasprotja med njima in senca atomske vojne pa vodita v propad človeštva. Doumeti moramo, da nam ne gre zgolj za obsojanje tega, ampak za naše ljudi kot posameznike, ki naj bi imeli o tem svoje napredno mišljenje. Velika naloga Zveze pa je prav v tem, da takšno, napredno mišljenje posreduje mlademu rodu, generacijam, ki prihajajo na naša mesta. Duh, ki je nas prevevel 1941 in skozi vsa leta revolucije, moramo presajati v mladino. V njej in v nas samih moramo odpravljati mišljenje, da bo naša generacija vse naredila in vse rešila.

Vse tri organizacije so doslej veliko naredile, čeprav nas je v našem okraju pomanjkanje sredstev v marsičem oviralo. Vseeno pa velja pozdraviti to, da borci želijo in zahtevajo hitrejše reševanje svojih zadev in težav! Približno tako je poleg ostalega povedal tovariš Pirkovič. In še besede Franca Kreseta-Čobana:

Največji napredek našega dela je v tem, da bomo probleme borcev odslej reševali širše in s pomočjo vse javnosti. Ljudski odbori naj o tem temeljito razpravljajo. Bojevniške organizacije se s tem svojih odgovornosti niso otresle, komunam naj pomagajo, da bodo nove pristojnosti hitreje oživele. V razpravi so bili nekateri težavni primeri morda malce dramatizirani. To ne škoduje, saj ugotavljamo, da so bili naši borci doslej zelo skromni in da so vedno upoštevali težave našega razvoja. Sedemnajst let po vojni pa smo upravičeni kakšno stvar tudi zahtevati!

Tovariš Jože Malič je govoril med drugim tudi o izobraževanju rezervnega oficirskega in podoficirskega kadra

OGLEDALO

»GREM PO TISTO MILOŠČINO...«

Srečanje na cesti, kot stotine drugih. — »Kam greš?« — tudi to je običajno vprašanje, ki ga ob taki priložnosti uporabimo. Odgovor je lahko prijazen, jedrnat, površen, zafrkljiv. Kakšen je bil ta, presodite sami. — »Grem na občino po tisto miloščino,« se je glasil. Dal ga je učitelj, prosvetni delavec. Šel je po plačo za pretekli mesec. Delal je v razredu, se mučil in znojil, veselil in jezil nad dobrimi ali slabimi uspehi svojih učencev. Verjetno je imel tudi nadure, kot jih ima spričo pomanjkanja učnih moči precejšnje število naših prosvetnih delavcev. — Šel je po denar, ki so ga dali v skupno blagajno vsi delovni ljudje te občine in iz katere tudi vsi jemljejo za skupne družbene potrebe. Šel je po nagrado za svoj celomesečni trud, ki mu jo daje družba po svojih najvišjih močeh. — Zavila sta vsak na svojo pot. Zajedljivi odgovor tistemu, ki je vprašal, ni dal miru. Stopil je na občino, da bi se prepričal, kolikšna je ta »miloščina«. Znesla je nič manj kot 55 tisočakov, nad čimer je bil presenečen... Še danes mu odgovor in srečanje ne gresta iz glave. Grize ga v notranjosti. Kaj pa pri takem ocenjevanju ni miloščina? Koliko je vredno enomesečno delo? Koliko ur dela in skrbi je potrebnih, da se to nagradi s tako nagrado? Kolik je učinek tega truda, kakšen je odnos do poklicnih tovarišev, ki so se tudi trudili, pa morda niso dosegli take »miloščine«?

Izraz je skrajno neprimeren. Ali je tak odgovor dokaz, da ta človek ne ve, s kakšnim trudom so vsi naši delovni ljudje zbrali letošnja sredstva za šolstvo, ki so najmanj za 43 odstotkov višja od lanskih? Verjetno ne, saj bi sicer ne mogel postavljati stvari tako, kot jo je. In kdo mu je sploh omogočil, da hodi sedaj po tako »miloščino« k skupni blagajni — ali ni tudi to bila naša celotna družba?

ZAPISKI S SEJE SVETA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO

V Novem mestu šola za medicinske sestre?

Zadnja seja okrajnega sveta za zdravstvo in socialna vprašanja je posvetila jedro razprave problemom, ki najbolj bremenijo zdravstvo v komunah. Navedli bomo nekaj poglavitnih vzrokov, zaradi katerih je stanje na omenjenem področju zares nerožnato, in glavne sklepe sveta.

Najprej bi se ustavili pri kadru. Že leta in leta ugotavljamo, da je od kadrov odvisen sleherni uspeh. Pogostokrat se tega zavedamo prepozno, šele takrat, ko smo obtičali ali zavozili. V zdravstvu kadra še primanjkuje. Morda je to eden izmed bistvenih vzrokov, da smo naloge reševali le preveč administrativno, v pisarnah.

Odgovorne naloge v okviru zdravstvene in socialne zaščite prebivalstva v okraju imajo sanitarne inšpekcije. Ponekod so to delo opravili sanitarni tehnika, drugje honorarne osebe. O njihovih uspehih bi v več primerih težko govorili, saj zaradi preobremenjenosti (največkrat) nalog niso mogli zadovoljivo opraviti. Ponekod, n. pr. v trebanjski občini, kjer ustreznih organov sploh niso imeli, da je bila ta služba še slabša. Od časa do časa je take kraje obiskala okrajna sanitarna inšpekcija.

Splošna ugotovitev sveta, da je dovolj le kadrov z nižjo izobrazbo, pa tudi vse pove. Če temu dodamo še negodovanje socialnih zavarovancev, ki iščejo zdravstveno pomoč v domovih oziroma bolnišnicah, je zgornja ugotovitev še bolj podčrtana. Drži, da spričo neurejenih razmer v zdravstvu in na področju socialistične problematike, vštevši socialno zavarovanje, o katerih je kritično spregovorila že nedavna skupščina OZSZ, ne more biti vseeno, ali imamo na odgovornih delovnih mestih v zdravstveni in socialni službi strokovnjake ali samo priučene osebe. Svet se je zavzel za to, da bi o problemih rekli končno besedo in sprejeli sklepe, po katerih bi se stvar le začela smotrno reševati.

V obseg teh sklepov bi prišla v prvi vrsti skrb za štipendirani kader, pa naj gre za bodoče sanitarne tehnike ali zdravnike. Vse večje so tudi potrebe po medicinskih sestrah. Tega kadra v bolnišnicah in zdravstvenih domovih ter ambulantah silno primanjkuje. Zato je nedvomno umesten predlog, da bi se v šolskem letu 1962-63 v Novem mestu odprl oddelek šole za medicinske sestre, kjer bi trajal pouk štiri leta. V oddelku bi se lahko izšolalo okrog 40 kandidatk, ki bi jih izbral ustanovitelj šole oziroma zdravstveni domovi, ki bi gojenke tudi štipendirali.

Člani sveta so potem tudi poslušali poročilo o zdravstvenih storitvah in oblikovanju osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev. V razpravi so bili soglasno proti zviševanju stroškov za zdravstvene usluge in storitve ter menili, da je treba preprečiti vsak nezdrav pojav v zvezi s tem vprašanjem. Osebni dohodki zdravstvenega osebja pa naj bodo realni. V zvezi s tem bo treba poskrbeti za to, da bodo posamezniki zmanjšali število honorarnih ur, oziroma da se celo zmanjša število honorarnih delovnih mest. Spričo tega je treba še enkrat podčrtati dejstvo, da bodo to dosegli le, če bomo imeli dovolj kadra.

V maju bo posvetovanje s predsedniki občinskih svetov za zdravstvo in z upravniki zdravstvenih domov, na katerem bo razprava o teh vprašanjih še bolj temeljita in konkretna. O podobnih vprašanjih pa bodo še prej razpravljali na posvetu s sodelavci OZSZ, z občinskimi in okrajnimi inšpektorji, kakor tudi z zastopniki OLO. Letos je zlasti pereče vprašanje sanitarnih inšpekcij, zato bo treba poostriti zdravstvene in socialne ukrepe v industrijskih obratih, ustanovah in drugod, posebna komisija pa bo vestno nadzirala delo inšpektorjev. Vsekakor bodo morali o podobnih vprašanjih slej ko prej razpravljati tudi zbori proizvajalcev.

Letališče v Prečni?

V zvezi z osuševanjem področja pri Zalogu in regulacijo Prečne postaja rešljiv tudi problem prečenskega letališča. Pisali smo že o tem, da je letališče z ozirom na to, ker leži v neposredni bližini naših največjih gozdnih in vodnih lovišč, gospodarsko pomembno. Precej tujih turistov in lovcev je že izreklo željo, da bi veliko raje prihajali k nam na lov z letali, ker bi tako izgubljali za pot mnogo manj časa. Ne gre zametovati tudi krajših turističnih poletov čez naše turistično področje, ki bi se jih ob primerni reklami tuji turisti prav radi posluževali. Že večkrat smo poudarili, da je turizem naš najcenejši izvoz. Zasilna ureditev prečenskega letališča, ki bi omogočila pristajanje manjših turističnih letal, ne bi veljala veliko sredstev. Prav bi torej bilo, če bi rekli svojo besedo o tem tudi gospodarstveniki.

● Železniškemu prometu so nedavno izročili nov most čez Mislinjo pri Dravogradu. Most je bil že nujen, saj je vozil vlak proti Ravnam po zastilnem mostu, ki so ga zgradili med okupacijo.

● V reški ladjedelnici »3. maj« so splavili motorno ladjo »Rio Corrientes«, ki ima 10.500 ton nosilnosti. Ladja, ki je izdelana za Argentino, je že 28. plovna enota, ki so jo v tej ladjedelnici izdelali za tuje lastnike.

Dopisujte v vaše komunsko glasilo!

ZAKONITOST NA VSEH PODROČJIH!

(Nadaljevanje s 1. strani)

v upravi smotrno in učinkovito, vsekakor pa prilagojeno oblikam in vsebini dela na okraju.

Pri vztrajni, načrtni in čimhitrejši dograditvi komunalnega sistema ima uprava ljudskih odborov vsekakor precejšnjo vlogo. Res je prav od nje nemalokrat odvisno, kako se obdela in prikaže posamezen problem, kako se pripravi predlog za ljudski odbor ali za druge organe družbenega samoupravljanja. Tudi uprava mora imeti v graditvi novih družbenih odnosov svojo ustrezno mesto, ki ji ga prinaša že njen odgovorni položaj.

Ali se je okrajna uprava tudi že vsebinsko prilagodila novim odnosom? — Tajnik OLO tov. Baškovič je na to vprašanje pojasnil, da je tudi presnavljanje vsebine dela proces, ki v praksi vedno nekolikanj zaostaja za spremembami zunanjih oblik. Res pa je, da okrajna uprava uspešno oblikuje službe II. stopnje, da ima vedno več strokovnih svetovalcev z visokim znanjem, ki lahko usmerjajo, svetujejo in analizirajo pojave, ki prinašajo nove naloge. Krog inšpekcijskih služb na OLO se utrjuje, prav te službe pa bi morale biti še bolj učinkovito sredstvo za zaščito širših družbenih interesov in spoštovanje naše socialistične zakonitosti.

Šibke inšpekcije na občinah dovoljujejo izigravanje predpisov

Da je problem kvalitetne zasedbe občinskih upravnih služb za naš okraj težko vprašanje, nam potrjuje primer inšpekcij na občinah. Saj vemo, da niso redki primeri, ko posamezniki ali kolektivi ne spoštujejo zakonov, izigravajo predpise in kršijo disciplino pri uresničevanju splošnih ukrepov. V praksi manjka resnih in načrtnih posegov inšpekcij; te službe so šibke posebno v občinah, dostikrat pa tudi pomanjkljivo, nedosledno in neučinkovito poslujejo. Dve občini lani sploh nista imeli tržnih inšpektorjev; kadrovsko so šibka delovna mesta občinskih gradbenih inšpektorjev, porazno pa je stanje glede občinskih inšpekcij za delo. Redno pregledanih je bilo lani komaj 16,2 % podjetij, pa še to predvsem v 2 občinah, kjer je inšpekcija prizadevna, medtem ko v 3 občinah te službe sploh ni, v 2 pa je zelo slaba in predstavlja samo postransko delo drugih referentov! In vendar je bilo n. pr. v okraju samo lani nad 2000 nesreč pri delu, med njimi tudi nekaj primerov s smrtnimi slučaji — a delovne inšpekcije niso poslale pristojnim organom niti 1 prijave za kaznovanje!

V 7 občinah sta le 2 stalna aktivna sanitarna inšpektorja, v 5 pa opravljajo to službo honorarno že tako preobremenjeni zdravniki.

Poročilo kot razprava sta ugotovila, da smo to področje v okraju zanemarili, da ni smotrnega kadrovanja in štipendiranja. Komune bodo morale na področju upravnega delovanja učvrstiti prav te službe — to pa morajo upoštevati tudi pri sistemu nagrajevanja.

Preveč »stricev« nad inšpektorji!

Odbornik **Lado Trampuž** je v razpravi opozoril, da pogreša ukrepov, kako bi problem nezasedenosti in neučinkovitosti inšpekcijskih služb odstranili z dnevnega reda sej, saj so stvari enake iz leta v leto. Odbornik **Lojze Žokalj** je opozoril na »romanje« strank, ko sprejme na primer ObLO na dan tudi do 500 ljudi. Ve za primer, da je moral državljan v eni in isti zadevi v 2 letih 24-krat na občino. Ljudje se pritožujejo nad neučinkovitostjo uprave in imajo včasih križeva pota, da uveljavijo svoje pravice. Prihaja celo do podkupovanj »uradnikov«, kar pa uslužbenci ljudskih odborov sploh ne bi smeli biti, saj uradnikov v starem pomenu besede danes sploh več ne potrebujemo, da sploh ne govorimo o nečastnih izjemah, ko posamezniki res morda tudi sprejmejo podkupnino, čeprav morda ne v denarju. **Janez Žunič** je ugotovil napredek v kvalitetnem delu uprave, glede »romanja strank« na občine pa je menil, da bi morali pregledati nekatere stare, že preživele predpise, ki ovirajo hitrejše poslovanje. Zaostriti pa bo treba izvajanje vseh predpisov, tudi lokalnih!

V imenu sveta za kulturo in prosveto pri OLO je **Slavko Vute** opozoril na problem učiteljišča v Novem mestu, na položaj strokovnega šolstva v okraju in probleme prosvetno - pedagoške službe. Občinski partikularizem je treba porušiti, saj nam je nujno potrebno močnejše medobčinsko sodelovanje. OLO naj bi imel v imenu občin več pravic glede strokovnega šolstva in njegovega razvoja v okraju.

Podpredsednica OLO inž. **Vilma Pirkovič** je med drugim dejala, da se problem nekaterih inšpekcijskih služb res že vleče leta in leta. Kadra nimamo, občine pa ga ne štipendirajo. Občinska štipendijska in kadrovska politika je v resnici kratkovidna, v skoraj nobenem primeru pa ne dolgoročna! Delo inšpekcij je dostikrat neučinkovito tudi zaradi intervencij, s katerimi skušajo posamezniki omiliti ali sploh izigrati učinek, ki naj bi ga inšpekcija s svojimi ukrepi dosegla. Imamo pa mnogo primerov izigravanja vseh predpisov in zakonov, slabimo pa še to, kar glede inšpekcij imamo. Inšpekcijske službe nimajo zadostne podpore s strani javnosti in uprave same. Na vsakem koraku lahko naletimo na neučinkovitost teh služb, ki imajo preveč ovir, pa veliko premalo podpore.

Več kvalitete, pa bo manj zaposlenih!

Odborniki so opozorili, da ljudje grajajo veliko število uslužbencev v upravi, ki nas tudi ogromno stane, saj so izdatki za javno upravo takoj na drugem mestu za šolstvom. Strokovni sestav uslužbencev v upravi ni zadovoljiv; čeprav je boljši kot pred leti, še vedno ne odgovarja. Občine skušajo s povečevanjem števila uslužbencev reševati slabo kvaliteto svojih ljudi. Ponekod n. pr. nekaj pijancev - uslužbencev kvari ugled sto drugim, poštenim in delavoljnim ljudem. Strah pred štipendisti, ki končajo študije, pa se kaže v beganju, ko ponekod ne vedo, kam bi z mladimi ljudmi, ki prihajajo iz šol.

Franc Kotnik je na seji pojasnil, da je bilo lani v tujini iz našega okraja 1914 oseb, od tega 1155 zaradi zasebnih opravkov, 98 poslovno, 432 je bilo turistov, 55 jih je šlo na študij, 114 pa na delo. Odborniki so opozorili na odliv kvalificirane delovne sile iz okraja, razpravljali pa so tudi precej o ukrepih v sodstvu, kazenskem pregonu in o humanem postopku do državljanov. Opozorili so na pravdarstvo, ki ga še vedno ni konec, pravtako pa tudi na dolžnost slehernega državljana, da prijavi vsako nezakonitost, ki jo opazi. Škodljiva familiarnost mora izginiti iz dela naše uprave. O vsem tem bomo še pisali, saj je točna ugotovitev predsednika OLO **Nika Belopavloviča**, da mora postati boj za zakonitost na vseh področjih zdaj naša prva dolžnost. V upravi potrebujemo resnične ljudske uslužbence, ne pa uradnikov starega kova. Odprtih problemov s področja dela javne uprave, sodstva in tožilstva je veliko, tičejo pa se slehernega našega občana.

Tg.

20-letnica velike mladinske akcije

Mladina slavi letos 20-letnico prostovoljnih delovnih akcij. Proslava je povezana s Prvo mladinsko poljedelsko udarno brigado, ki jo je sredi avgusta 1942 v Sanici (okraj Prijedor) organiziralo okrog 2000 brigadirjev, mladincev. Naloga brigade je bilo pospravljanje pridelkov na njivah blizu ustaških položajev. Po dveh mesecih dela so mladi Krajišniki zabeležili izreden uspeh: pospravili so 100 vagonov koruze, 40 vagonov pšenice, na vagone fižola, krompirja, sliv in jabolk. Vse to je bilo poslano enotam narodnoosvobodilne vojske.

Mladost pred praznikom

Dan mladosti je pred durmi. Še nekaj dni in mladi rod bo sredi velikih manifestacij, združenih s praznovanjem Titove 70-letnice. Po vsem okraju se je začela razgibana dejavnost. Delo teče po programu, ki so ga sestavili posebej za mladince in posebej za pionirje. Sicer bodo nastopi in slavnosti skupne.

Priprava mladine našega okraja na dan mladosti so v polnem teku. Komisija za društveno dejavnost pri okrajnem komiteju LMS v Novem mestu je že razposlala razpis za tekmovanje v ljudskem mnogoboju, ki bo na novomeškem stadionu 20. maja dopoldne. — Tekmovanja se bodo udeležili številni mladinski aktivi, najboljše ekipe in posamezniki pa bodo primerno nagrajeni. Že drudi mesec pa poteka dvomesečno tekmovanje v splošni dejavnosti mladine Tekmovanje se bo s podelitvijo nagrad zaključilo na sam mladinski praznik. Hkrati poteka tudi tekmovanje med mladinskimi aktivi v gradnji športnih igrišč in drugih objektov. Tekmovanje je razpisal centralni komite LMS v skladu s sklepi I. kongresa telesne kulture v Sloveniji. Delavska mladina tekmuje na ta način, da spoznava svoje podjetje.

Ostali programi mladinskih prireditev v počastitev dneva mladosti še niso znani, zlasti ne vemo, kaj pripravljajo srednješolci in vajenci, kolikor bodo samostojno praznovali. Še živahnejše priprave so na osnovnih šolah in osemletkah, kjer imajo pionirski odredi zelo obsežne programe in v načrtu številne prireditve. Povsod bodo imeli športna tekmovanja, ki bodo veljala tudi v okviru Jugoslovanskih pionirskih iger. — Črnomaljski pionirji bodo do dneva mladosti okrasili šolo in počistili okolico. V Krškem bo sprevod, pionirji pa bodo manifestirali svojo izvenšolsko dejavnost. Za dober program je poskrbel odbor, ki ga sestavljajo predstavniki LMS, RK, DPM, SZDL in drugih organizacij. Metliški učenci se bodo srečali s hrvaškimi pionirji in še bolj utrdili medsebojno prijateljstvo. Na poseben način bodo praznik mladosti počastili trebanjski pionirji, ki bodo na Debencu sprejeti v mladinsko organizacijo. Podobno kakor v drugih občinah bodo praznik dočakali tudi pionirji novomeške občine in za dni mladinskega slavja pripravili vrsto prireditev. Vse šole imajo že pripravljen dvojni program: prvega bodo izvedli, če bo sončno vreme, drugega pa, če bo deževalo.

Brzčas bodo v središčih občin na dan mladosti tudi sprevodi, ki se jih bodo, podobno kot lani in druga leta, udeležili mladinci in pionirji vseh poklicev in starosti. Celotno slavje, združeno s počastitvijo Titove 70-letnice, bo nedvomno veličastno kot še nikoli.

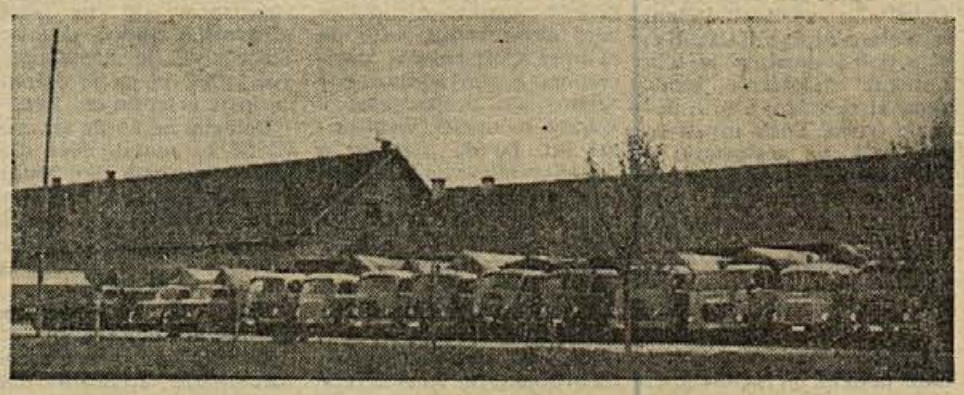

Prvomajski dnevi počitka in proslav na čast praznika dela so za nami. Več o tem berite na 8. strani današnje številke, takole pa so za praznike počivali tovornjaki naših »GORJANCEV« v Straži, ki so v četrtek spet zapeljali po vsej državi...

V nedeljo v Črnomlju: okrajni namiznoteniški turnir

V nedeljo, 13. maja popoldne, bo v Črnomlju po več letih prvo večje tekmovanje v namiznem tenisu. Prvotno je bilo mišljeno, da bo tamkajšnja ObZTK lahko priredila okrajno ekipno prvenstvo, vendar pa se bodo zaradi pomanjkanja primernih prostorov omejili le NA OKRAJNI EKIPNI TURNIR, KI BO DOBRA PRIPRAVA ZA OKRAJNO EKIPNO PRVENSTVO 20. MAJA V NOVEM MESTU.

Na turnirju bodo nastopile štiri ekipe iz Bele krajine in Novega mesta. Belo krajino bosta zastopali ekipi Črnomlja in Metlike, Novo mesto pa mladinska in članska ekipa Partizana.

Potem, ko požrešni plameni že upepelijo domačijo, je kesanje prepozno... Varujmo se pred ognjem prej, ko je še čas! Poglejte, kam spravljate vžigalice, da ne pridejo do njih otroške roke!

Po sledovih požarov

● Gori! Sirena kliče gasilce. Čez nekaj minut že odpelje na pot rdeči avtomobil s posadko v sivo zelenih uniformah in svetlimi šlemi na glavah. Kam gredo, kje gori?

● Gori! Nebo je ožarjeno od ognja, ki uničuje premoženje. Ljudi stiska žalost, množica rok sega po vedrih vode in poskuša gasiti. Včasih jim skupaj z gasilci uspe, velikokrat tudi ne. Na pogorišču ostane pepel, ožgana sled za poslopjem in milijonska škoda.

● Gori! Pred nedavnim smo to besedo lahko slišali celo večkrat na dan. In smo se zamislili: kje so vzroki za tolikšno obilico požarov?

Iz statističnih poročil organov notranje uprave bi lahko prebrali, da je letos v novomeškem okraju že 58-krat gorelo. Pogorela so stanovanjska, gospodarska in druga poslopja ter gozdovi, ogenj pa je segel po zasebni in družbeni lastnini. Samo v novomeški občini je bilo od začetka leta do prejšnjega ponedeljka 15 večjih požarov, ki so uničili za okrog 13 milijonov dinarjev imovine. To je v primerjavi z lanskoletnimi požari v istem obdobju, ko je ogenj kar 28-krat upepelil poslopja in dele gozdov, sicer malce razveseljivo, toda spričo ukrepov, ki se niso izvajali, tudi zaskrbljujoče. Po vzrokih, zaradi katerih je začelo goreti, ugotavljamo, da se je ogenj največkrat pojavil prav tam, kjer je požarnovarnostna služba največkrat opominjala prebivalstvo na izpolnjevanje navodil in upoštevanje ukrepov. Vidimo torej, da si je požarnovarnostna služba prizadevala omejiti posledice ognja, da pa so bili ponesrečenci čestokrat tudi sami krivi za nesrečo.

Iz statističnih poročil nadalje ugotavljamo, da je bilo zelo veliko naklepnih požarov. (Kaže, da proti temu ne zaleže nikakršen ukrep!), da je prišlo do ognja zaradi malomarnosti ljudi, da se je velikokrat vžgalo zaradi tega, ker poslopje ni imelo pravilno grajenega dimnika, da so precejkrat zažgali otroci, ki so jim starši kupovali vžigalice, da bi zakurili na paši itd. Tudi vsak neprevidno odvrženi cigaretni ogorek je povzročil katastrofalen požar. — Velikokrat je treba gasiti tudi ogenj v gozdu. Ljudje malomarno sežigajo suho dračje, hojo in lahko vnetljive gozdne odpadke ter zapuščajo tleče pogorišče. Najmanjši veter zanese iskro v suho listje in nesreča je tu. Ob železniških progah je gorelo zaradi tega, ker niso urejeni požarnovarnostni pasovi in že najmanjša iskra iz lokomotive lahko zaneti ogenj.

To je samo nekaj vzrokov za požare, ki povzročajo milijonsko škodo. Če hočemo katastrofo preprečiti, pa ni dovolj samo, da ugotovimo, zakaj je ogenj toliko uničil, ampak naj bo to opomin, da se kaj takega ne sme več zgoditi. Zato bo treba poostriti ukrepe in slehernega občana v okraju na primeren način poučiti, kako naj ravna z ognjem. Staršem je treba dopovedati, da vžigalice in vžigalniki niso igrača za otroke, tiste, ki sami popravljajo električne naprave (seveda nepravilno), pa opozoriti, da je bolje poklicati strokovnjaka in odšteti nekaj stotakov, kakor reševati premoženje, ki ga oplazi ogenj, ko pride do kratkega stika.

Protipožarne ukrepe bi morali poostriti in jih izvajati. Zasebni gospodarji, družbeni upravljavci in vsi, ki jih požar lahko oškoduje za stotisočake in milijone, bi se morali zavedati, da s tem, ko bodo preprečili ogenj na svojem področju, ne bodo koristili samo sebi, ampak bo prav tolikšnih stroškov obvarovana skupnost. Predvsem to naj nas vodi pri preprečevanju požarov!

Razveselite znance in svojce v tujini z DOLENJSKIM LISTOM!

Obračun dela kanižarskih rudarjev

Letošnji občni zbor sindikalne podružnice v premogovniku Kanižarici se močno razlikuje od dosedanjih. Zelo težko ekonomsko stanje rudnika je povzročilo živahno in konkretno razpravo. Izzvenelo je v spoznanje, da bi rudnik veliko lažje premagal težave s tržiščem, če se bo kolektiv kot celota vključil v gospodarjenje in upravljanje podjetja.

Poročilo predsednika podružnice je bilo celovito, saj je govorilo o lanskih dosežkih v proizvodnem procesu, o uveljavljenih ukrepih in rezultatih gospodarjenja, o uspehih in neuspehih sindikata, o samoupravljanju in izobraževanju, o odnosih v kolektivu in delovni disciplini. Poročilo je zajelo prav vse dogajanje v podjetju in tako razgrnilo pred delegate celotno sliko rudnika.

Razprava se je osredotočila na tri vprašanja:

— Kako doseči večjo proizvodnjo debelih vrst premoga ob povečani storilnosti in znižanju proizvodnih stroškov ter kako doseči prodajo nakopanega premoga ob primerni prodajni ceni.

— Kako izpopolniti sistem nagrajevanja ter dopolniti pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, da bo enako stimuliral prizadevanja in ustvarjanje slehernega člana kolektiva.

— Kako izboljšati ekonomsko-politično izobraževanje ter odpraviti nesoglasja v kolektivu.

V podjetju je zaposlenih 330 in vsi hočejo imeti za svoje delo primerno plačilo. Za osebne dohodke potrebna sredstva pa bo rudnik lahko dosegel samo ob primernem celokupnem dohodku, za kar bo nujno potrebno doseči planirani obseg proizvodnje. V letu 1962 bodo morali namreč kanižarski rudarji nakopati 90 tisoč ton premoga, kar bo za 34 odstotkov več kakor 1961.

Vsa dosedanja prizadevanja kolektiva (povečana proizvodnja v letu 1961 za 16 odstotkov, povečana jamska storitev za 4 odstotke in rudniška za 8 odstotkov, večja izbira in kalorična vrednost premoga) pa so zaman, če ne gredo v prodajo drobne vrste premoga; deponiranje le-teh je povzročilo samo v drugem polletju lani okoli 10 milijonov dinarjev izgube.

Sindikalna organizacija bo morala v bodoče več prispevati k izboljšanju HTV službe. Pri tem pa ni mišljena samo varnost delavcev v proizvodnji, temveč nenehno izboljševati splošnih delovnih in življenjskih pogojev. Ukrepi proti kršilcem predpisov v HTV niso bili dovolj učinkoviti kadar za prekrške ni bilo kaznovano tudi nadzorno osebje.

Uspešna oblika vzgoje novo zaposlenih delavcev so uvajalni seminarji. Seminar traja dva dni. Pri dan seznanijo vodilni delavci novodošle z delom in življenjem ter organizacijo v rudniku, drugi dan pa varnostni tehnik razkaže vse zunanje in jamske objekte ter sproti opozarja na nevarnosti, ki prete na posameznih delovnih mestih.

Posebna naloga sindikalne podružnice je vprašanje delovne discipline. Marsikateri član kolektiva ni zainteresiran za uspešno gospodarjenje v podjetju. Iz kolektiva bo treba čimprej izločiti vse tiste, ki izkoriščajo podjetje in skupnost z nenehnimi navideznimi boleznimi ter se istočasno izčrpavajo pri domačih delih, ter tiste, ki kvarijo prizadevanje in ugled kolektiva z neupravičenimi izostanki od dela. Samo v letu 1961 je bilo 1386 neupravičenih izostankov ali povprečno 4,6 na delavnik.

Iz poročila in razprave je bilo razvidno, da je pri sestavljanju pravilnika o delitvi čistega dohodka in pravilnika o delitvi osebnih dohodkov zelo živahno sodeloval ves kolektiv, vendar so prve izkušnje v letošnjem letu opozorile, da bo potrebno sistem delitve osebnih dohodkov še dopolniti. Doseči bo treba, da bo vsak član kolektiva razumel sistem delitve ter izračun osebnih dohodkov, ki temelji na delu, doseženem na posameznem delovnem mestu, na uspehu delovne enote ter poslovnem uspehu celega podjetja. Zato bo seveda potrebno izdelati vse pokazatelje in obračune, da bo vsak v posamezni delovni enoti vedel, kako gospodari.

Z decentralizacijo samoupravljanja in razdelitvijo rudnika na delovne enote je bilo potrebno tej decentralizaciji prilagoditi tudi sindikalno organizacijo. Tako so že bili izvoljeni štirje podružnični pododbori; vsak od njih ima svoj tričanski upravni odbor. Predsedniki pododborov so istočasno člani izvršnega odbora podružnice.

V bodoče bo sindikalna organizacija skrbela, da se bodo člani čimpreje spoznali s svojimi pravicami in dolžnostmi upravljavcev. Da bo podružnica lahko opozarjala na negativne pojave v podjetju in vzgajala svoje člane v dobre gospodarje, bo morala zasledovati ves proizvodni proces in celokupno gospodarjenje v podjetju. Le tako se bo podjetje razvijalo ter doseglo večjo proizvodnjo.

Ribiški dom iz mlina

Črnomaljski ribiči že dalj časa razpravljajo o tem, kako bi dobili potrebne prostore za ribiški dom. Morda pa jim bo letos sreča le naklonjena. Na svojem zadnjem sestanku so takole razpravljali: Flekov mlin je prenehal obratovati. Težko bi si zamislili lepši kraj, kjer naj bi stal ribiški dom. Akvarij je in bazen za ribe, ki bi jih prodajali na trgu, bi bilo lahko hitro urediti. V ta namen bi adaptirali mlin in si uredili prostore za akvarij, bazene in tudi prostore za sestanke. Njihovi načrti zajemajo še nekaj drugega. Uredili bi manjšo ribjo restavracijo. Tu je center mesta in marsikdo bi zavil k vodi na sveže ribe. Zaprosili so občinski ljudski odbor, naj jim dodeli prostore mlina, ki je last splošnega ljudskega premoženja. Prepričani so, da jim bo to uspelo. Z ureditvijo mlina bo mesto pridobilo oni pa bodo dobili prostore, ki jih že tako dolgo željno pričakujejo. Dom bo tudi turistična pridobitev.

NE BI ŠLO DRUGAČE?

Kot povsod se tudi v Črnomlju veselimo dobrih filmov. Žal pa se moramo, preden se nam posreči dobiti vstopnice, nemalo najeziti.

Blagajna kina se odpre ob 18.30. Običajno je že pred to uro pred vhodom v prosvetni dom lepa vrsta. Ko pride blagajničarka, se začne trpljenje čakajočih. Ves čas prihajajo v vežo kina naši ljubi pionirji in mladinci, ki »nimajo časa« čakati. Vedno najdejo v vrsti koga, ki jim je voljan kupiti vstopnico. Ni čudno, da pride zaradi tega med čakajočimi do negodovanja. Potem se pojavi petnajstletnik, ki ženski blizu šestdesetih na njen opomin, naj se vendar postavi v vrsto, zabrusi: »Bi bil pa res neumen, če bi za eno samo vstopnico čakal v vrsti!«

Lanski selitveni prirastek

1961. je bilo v Črnomlju dograjenih več družinskih in samskih stanovanj, vendar je stanovanjska stiska še vedno zelo velika. V mestu je občutiti precejšen priliv prebivalstva, predvsem iz okoliških vasi, tako je selitveni prirastek v letu 1961 znašal 350 oseb.

Vedno več zanimanja za vrtec

Pred štirimi leti je bil v Črnomlju odprt otroški vrtec. V začetku ni bil polno zaseden, v zadnjem času pa prihaja na upravo vedno več prošenj za sprejem otrok, vendar vsem ne morejo ugoditi. Nastala je potreba po razširitvi otroškega vrtca. Občinski ljudski odbor je začel zbirati sredstva za dozidavo vrtca. Želimo, da bi v vrtec lahko hodili vsi otroci zaposlenih staršev, da ne bi bili več prepuščeni ulicam, ki postajajo zaradi naraščajočega prometa vedno nevarnejše.

● Te dni so končali avtomatizacijo telefonskega omrežja v koprskem okraju. Naročniki lahko zdaj kličejo brez posredovanja pošte v Kopru, Izolo, Piran, Skofije in Smarje. Do konca maja bo vzpostavljena še avtomatska telefonska zveza z Ljubljano in preko nje z Gorenjsko.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Zakaj gradbeni okoliši?

Zasebniki, ki žele graditi stavbe izven strnjenih naselij se pogosto jezijo nad občino ,ki jim ne izda lokacijskega dovoljenja. Zaradi zaostritve predpisov so po zakonu o urbanistični inšpekciji ljudski odbori občin pristojni izdajati takšna dovoljenja samo v okviru gradbenih okolišev in še to samo s privoljenjem okrajne gradbene inšpekcije. Za vse gradnje izven gradbenih okolišev pa izdaja lokacijska dovoljenja okrajna urbanistična inšpekcija s privoljenjem republiške. Postopek je takšen zato, ker želimo, da bi bila naša naselja strnjena, da bi imeli prebivalci blizu do tovarn, v trgovino, njihovi otroci v šolo, da bi bilj blizu kulturnih ustanov in pa da bi bila komunalna ureditev (vodovod, elektrika, ceste, dovozi) čimbolj poceni. Zato dovoljujejo pristojni organi lokacije za gradnjo stavb izven gradbenih okolišev le v izjemnih primerih.

Ustanovljen je občinski cestni sklad

Oba zbora ObLO Črnomelj sta sklenila, da se ustanovi občinski cestni sklad, in to z namenom, da se zagotovi pravilno vzdrževanje vseh tistih cest III. in IV. reda, ki jih je moral prevzeti ObLO Črnomelj. Poleg tega bodo s sredstvi sklada tudi obnavljali ceste.

S sredstvi novo ustanovljenega sklada bo razpolagal upravni odbor. Zaradi izredno slabega stanja cest bo moral upravni odbor skrbeti, da se bo sklad res gospodarsko uporabljal.

Sprememba turistične takse

Na predlog Turističnega društva v Črnomlju sta oba zbora ljudskega odbora sklenila, da se sedanji odlok o obč. turističnih taksah spremeni. Tako se je dosedanja taksa od nočnine, ki je znašala v sezoni 100 din in izven sezone 60 din, znižala na 60 din oziroma 40 dinarjev. Istočasno pa so podaljšali čas sezone. Ta bo v posameznih krajih različen. V Črnomlju bo trajal sezonski čas od 1. junija do 30. septembra, na Mirni gori od 1. junija do 31. avgusta, v Vinici od 1. julija do 31. avgusta in v Semiču od 1. julija do 30. septembra.

»ZELENI JURIJ« na Vinici

■ **Sprevod »Zelenega Jurija«** je 24. aprila obšel Vinico. Učenke 8. razreda osemletke so kot »Jurjevanči«, odete v belokranjske narodne noše pod vodstvom učiteljice Bahorjeve spremljale »Zelenega Jurija« skozi Vinico in po starem običaju na trgu zaplesale kolo, nato pa obšle hiše in zapele »Došel je došel, Zeleni Jurij — donesel je, donesel pedenj dolgo mladico...«. Sredstva, ki so jih učenke nabrale, bodo porabile za šolski izlet.

■ **KUD »Oton Župančič«** na Vinici je s pomočjo prizadevnih prosvetnih delavcev iz osemletke spet zaživelo. V mesecu aprilu smo bili priča več lepih kulturnih prireditev in nastopov, ki so nas presenetili in pretrgali enoličnost, kakršne smo bili vajeni doslej.

■ **Sodobno komedijo »Poročil se bom s svojo ženo«** so v režiji učitelja Vinka Debeljaka uprizorili člani igralske skupine KUD. Nabito polna dvorana je bila najlepše zadoščenje igralcem, ki so v igro vložili nemalo truda. Enak uspeh so želi tudi na gostovanju v Severinu ob Kupi v sosedni Hrvaški. Podobnih uprizoritev si na Vinici še želimo!

■ **V počastitev 27. aprila in 1. maja** so pionirji in pionirke iz osemletke pod vodstvom učiteljev priredili prisrčen program s kolom, petjem in recitacijami ob kresu na prostoru pred viniškim gradom.

F. P.

KAKO JE S PRISPEVKI ZA KMEČKO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE

Zakaj so zvišane dajatve za zdravstveno zavarovanje kmetijskih proizvajalcev v letu 1962?

Ker je letos občutno zvišanje dajatev kmečkih gospodarstev na račun sklada zdravstvenega zavarovanja kmečkih zavarovancev, želimo zaradi pravilnega razumevanja v zvezi s tem dati nekaj pojasnil.

Obvezno zdravstveno zavarovanje kmečkih proizvajalcev je bilo uvedeno 1. junija 1960. V ta namen je bil ustanovljen poseben sklad pri okrajnem zavodu socialnega zavarovanja, katerega upravlja družbeni organ, t. j. upravni odbor.

BREŽIŠKE VESTI

Uvedba zdravstvenega zavarovnja in ustanovitev sklada je imela namen poskrbeti za zdravstveno stanje kmečkih proizvajalcev. Lahko trdimo, da je večina zavarovancev to zavarovanje sprejela z vesljem. Še več, že takoj ob tem se je pričela razprava o razširjenem zavarovanju, tako da bi imel vsak kmečki zavarovanec enako zdravstveno zaščito kot proizvajalec v tovarni, delavnici, javni službi itd. Že ob razpravi o razširjenem zavarovanju pa je bilo slišati tudi posamezne glasove, češ kaj nam je potrebno zavarovanje, kdor potrebuje zdravniško pomoč, naj si jo plača sam itd. Take in podobne izjave je slišati od mlajših in zdravih ljudi, ki ne potrebujejo zdravnika niti zdravstvene nege v bolnišnicah in zavodih. Verjetno pa ne pomislijo, kaj bo takrat, ko bodo bolehni in jim bo zdravniška pomoč nujno potrebna. Vedeti je treba, da je zdravljenje dokaj drago, zlasti če je bolezen dolga. Kje naj v takem primeru dobi kmečki človek sredstva, da bi poravnal račune, ki pri dolgotrajnih boleznih znašajo stotisoče? Prav zato je nujno, da vsi s skupnimi sredstvi pomagamo bolniku k čimhitrejšemu okrevanju in vrnitvi v proizvodnjo.

Na območju naše občine smo ob koncu leta 1961 imeli v sklopu zdravstvenega zavarovanja 3212 kmečkih gospodarstev z 10.169 zavarovanci. Dohodke sklada so predstavljali ti viri:

a) prispevek iz katastrskega dohodka po stop. 4. odst. 15,789.968 din, b) premija ali glavarina po številu članov druž. 11,960.415 din, c) prispevek iz proračuna občine 12,353,705 din, ali skupaj 40,104.087 din.

Sredstva, ki so se stekala v ta sklad, niti niso bila tako nizka, vendar zaradi velikega števila kmečkih zavarovancev, ki so iskali zdravniško pomoč, niso zadoščala in je nastal primanjkljaj, ki ga je potrebno kriti v letošnjem letu.

Dohodki na enega zavarovanca so znašali 3944 din, izdatki pa 5336 din. Skupnih dohodkov je bilo 40 milijonov 104.087 din, izdatkov pa 54,260.064 din. Primanjkljaj znaša torej 14 milijonov 155.977 din.

Razčlenitev izdatkov po posameznih postavkah:

Brezplačno ambulantno zdravljenje 1,170.519 din, ambulantno zdravljenje, ko plača sklad 90 odst. 188.564 din, ko plača sklad 75 odst. 4,231.689 din, ko plača sklad 50 odst. 172.391 din. Izdiranje zob, ko plača sklad 50 odst. 325.271 din, brezplačno zdravljenje v bolnišnici 21,070.678 din, zdravljenje v bolnišnici, ko plača sklad 90 odst. 13,495.136 din, ko plača sklad 85 odst. 803.978 din, ko plača sklad 80 odst. 1,937.992 din, ko plača 75 odst. 194.357 din, ko plača sklad 70 odst. 2,040.564 din, ko plača sklad 50 odst. 4 milijone 126.973 din.

Zdravila, ko plača sklad 50 odst. 2,402.106 din.

Prevozni stroški, ko plača sklad 90 odst. 197.476 din, obresti za prepozno plačane račune 1138 din, upravni stroški 1,901.432 din, ali skupaj 54,260.064 din.

Gornje številke so najvernejši dokaz, kako so sredstva sklada porabljena in kako so se vračala tistim, ki so jih vplačali.

Primanjkljaj 14,155.977 din naj bi bil v letošnjem letu krit z enkratnim prispevkom 2,7 odst. od katastrskega dohodka, ki ga vplačajo kmetijski zavarovanci. Ker znese to samo 11,372.778 din, bi razliko kril Zavod za socialno zavarovanje iz svojih sredstev.

Ker stopnje v letu 1961 niso zadoščale za kritje stroškov, je za leto 1962 prispevna stopnja od katastrskega dohodka zvišana od 4 na 6 odst. Tako bo prispevek po tej stopnji letos znašal 25,272.840 din, premija 30,771.000, prispevek iz proračuna občine 15,065.621 in dohodek iz pozavarovanja 2,007.777 din, skupaj za leto 1962 71,225.234 din dohodkov.

Kot je iz gornjih obrazložitev razvidno, so dajatve za soc. zavarovanje tisti činitelj, ki je v letošnjem letu zvišal dajatve kmečkim gospodarstvom zasebnega sektorja. Ta sestavek je napisan zato, da bi naši kmečki proizvajalci bili poučeni, kakšni so bili prispevki in poraba lani in kakšna so predvidevanja za letos. Sredstva, ki se zbirajo v ta namen, so prav gotovo koristno naložena, saj gre za zdravje vseh kmečkih zavarovancev.

Vinko Jurkas

Končno Bizeljska cesta!

O veliki potrebi po gradnji nove Bizeljske ceste v Brežicah, po kateri naj bi tekel promet iz republiške ceste mimo bolnišnice proti Mariboru, smo že velikokrat pisali. Videti je, da gre zdaj zares, saj je 3. maja začel orati po cestišču težki buldozer. Mnogi prebivalci, ki so zaradi teh del odrezani od prometnih poti, iskreno želijo, da ne bi bilo dežja in da bi bila dela čimprej opravljena. Vsaj del ceste bo treba čimprej usposobiti za promet.

Kegljanje v Brežicah

V počastitev 1. maja sta se na tradicionalnem tekmovanju srečali ekipi KS Zadružnik in KK Razglag iz Brežic. Tekma se je končala z rezultatom 361:296 v korist Zadružnika. Obe ekipi sta se pomerili na kegljišču Zadružnika (Florjančič), povratna tekma pa bo prihodnji teden na kegljišču Razlaga v Domu JLA. Na doseženi uspeh so kegljači Zadružnika lahko ponosni, hkrati pa služi kot dokaz, da se pridno pripravljajo na bližnja tekmovanja v »Delavskih športnih igrah«. —ek

PIONIRJI ZA DAN MLADOSTI

Letošnje leto bo poteklo v znamenju velikega praznovanja 20-letnice obstoja pionirske organizacije. Pionirji v metliški občini bodo dostojno proslavili ta veliki dan, ki bo obenem združen z dnevom mladosti 25. majem — rojstnim dnem maršala Tita. Izdelan je že podroben program, ki se bo izvajal 25. maja v Metliki, kamor bodo prišli pionirji vseh osnovnih šol metliške občine.

Poseben poudarek bo na športnem tekmovanju, kjer bo sodelovalo čimveč pionirjev in pionirk od 1. do 8. razreda. Na ta praznik mladih državljanov se je treba pošteno pripraviti, da bomo dostojno počastili dvajsetletnico obstoja pionirske organizacije.

Sekcije SZDL pri nas še niso zaživele

Da bi občinski odbor imel boljši pregled nad delom krajevnih organizacij in da bi točno ugotovil v kakšnih pogojih delajo, je napravil analizo o delu krajevnih organizacij SZDL.

Čeprav je v občini še vedno le osem krajevnih odborov kot družbenih organov občinskega ljudskega odbora, ima občinski odbor Socialistične zveze 13 kra-

METLIŠKI TEDNIK

jevnih organizacij. Zato bi bilo potrebno krajevne odbore teritorialno vskladiti s krajevnimi organizacijami SZDL.

Materialni pogoji dela krajevnih organizacij so zelo slabi, saj nobena krajevna organizacija nima svojih prostorov. Pet organizacij uporablja šolske prostore, medtem ko ostale uporabljajo gasilske domove, vaške hiše in prostore ostalih družbenih organizacij; ena krajevna organizacija mora uporabljati celo zasebne hiše za shajanje in ostalo delo.

Dejavnost Socialistične zveze preko sekcij na našem področju še ni zaživela, saj so ustanovljene le štiri sekcije: za kmetijstvo, za kulturno dejavnost in in dve sekciji za komunsko dejavnost. To kaže, da pri večini članstva pojem sekcije kot nove oblike dela še vedno ni jasen. Novoustanovljeni klub v Metliki je lepo prevzel vlogo sekcije za zunanjepolitična vprašanja, saj je organiziral več predavanj s tega področja. Podobno vlogo bi lahko odigral tudi mladinski klub v Gradcu.

Kljub težkim razmeram, v katerih delujejo, opažamo, da nekatere krajevne organizacije Socialistične zveze v povezavi z ostalimi organizacijami v kraju dosegajo lepe uspehe. V Drašičih so pričeli z gradnjo gasilskega doma, na Suhorju prosvetne dvorane. Gradnja šole v Podzemlju je pritegnila zanimanje in pomoč vsega prebivalstva. V zadnjih šestih mesecih je oživela dejavnost organizacij v Metliki.

Občinski odbor in krajevne organizacije SZDL bodo morale še mnogo delati na tem, da vključijo v svoje vrste čimveč ljudi. Zlasti slabo stanje je v podzemeljskem koncu, kjer ni niti 20 odstotkov volivcev vključenih v Socialistično zvezo; drugod je nekoliko boljše.

MATIČNI URAD IZ VINICE SPOROČA:

V aprilu se je rodil en deček. — **Poročila sta se:** Leopold Tome, kmetovalec iz Brdarcev, in Stanislava Flajnik, kmetovalka iz Hrasta. — **Umrli so:** Katarina Grdun, preužitkarica iz Balkovcev, stara 83 let; Franc Zagar, kmetovalec in mlinar iz Damlja, star 69 let; Danica Panjan, kmetovalka iz Hrasta, stara 36 let; Jurij Stublar, kmetovalec iz Gor. Suhorja, star 81 let; Jože Tonković, kmetovalec iz Hrasta, star 78 let; Ana Miketič, kmetovalka iz Goleka, stara 81 let; Marija Medved, kmetovalka iz Sinjega vrha, stara 62 let.

SEMIŠKI MATIČNI URAD SPOROČA:

V aprilu je bil rojen en deček. — **Porok ni bilo.** — **Umrla je** Katarina Ivec, užitkarica iz Omote, stara 77 let.

IZ ADLEŠIČEV POROČA

Aprila ni bilo rojstev. — Poročila sta se: Ante Mikelin, oficir JLA, in Ana Janković, bolničarka, oba iz Vipave. — **Umrla je:** Ivanka Veselič, hči posestnika iz Marindola, stara 3 leta.

Dragomlja vas nas vabi

O proslavi, ki bo 13. maja v Dragomlji vasi v počastitev 20. obletnice odhoda prve skupine metliških partizanov, smo pisali že v prejšnji številki Dolenjskega lista. Tokrat bomo o dogodkih, ki so se odigrali pred dvema desetletjema, v prvih začetkih naše ljudske revolucije,, spregovorili malo obširneje.

Dragomlja vas je nekoliko odmaknjena od ceste, ki pelje od Metlike preko Gorjancev. Zakaj so se prav tu in v okoliških gozdovih pričeli zbirati prvi belokranjski partizani ter borci in aktivisti iz drugih krajev Slovenije? Brez dvoma so bližina gozda in terenske razmere nadvse prikladne, vendar pa je največ pripomoglo to, da ni bilo v vsej vasi prav nobene družine, ki ne bi bila simpatizer NOB ali pa njen pripadnik. V skupini prvih partizanov, mladih fantov, ki so odšli v gozd, v boj za staro pravdo, sta bila tudi dva fanta iz Dragomlje vasi. Dragomeljčani pa si lahko štejejo v čast tudi to, da sta v vasi dva nosilca spomenice 1941 in en narodni heroj. Več fantov je padlo v NOV, nekaj vaščanov pa je pomrlo v okupatorskih taboriščih. Že v letu 1942 je bilo delo za NOB močno razgibano. Gospodinje in dekleta so skrbele za prve partizane kot za lastne otroke. Marsikateri stari partizan se bo spomnil, kako prijetno se je počutil po dolgem pohodu v Dragomlji vasi, kjer so ga sprejeli kot člana družine, delili z njim vse, kar so imeli, in mu postregli tudi z bodrilno besedo. V gozdovih okoli vasi pa so bila razsejana partizanska skladišča in taborišča.

Težko bi bilo opisati vse, kar se je v ljudski revoluciji odigralo v tem kraju. Še teže bi bilo popisati Dragomeljčanom ves trud in vse tisto, kar so v težkih dneh prispevali v boju za to, kar danes uživamo. Spominska plošča, ki bo odkrita 13. maja v bližini vasi, bo samo skromna oddolžitev spominu na dni, ko je vsak Dragomeljčan vedel, kje je njegov prostor in kaj je njegova dolžnost, ne da bi mu to kdorkoli povedal.

Občinski odbor ZB in NOV ter člani ZB in Dragomeljčani vas vabijo na proslavo, ki bo 13. maja v Dragomlji vasi. Ob 10. uri bo zborovanje in odkritje spominske plošče, nato pa ljudsko rajanje. Pridite!

Plodno delo Rdečega križa

29. aprila je bila občinska konferenca Rdečega križa, ki so se je poleg številnih delegatov iz krajevnih organizacij in podmladkarjev iz šol udeležili še predstavnik okrajnega odbora RK dr. Božo Oblak, sekretar občinskega komiteja ZKS Janez Dragoš in predsednik občinskega odbora SZDL Ivan Škof.

Poročilo o dejavnosti krajevnih organizacij in občinskega odbora v preteklem obdobju je podala predsednica občinskega odbora RKS Anica Molek; nato se je razvila plodna razprava o uspehih, težavah in pomanjkljivostih, ki nastopajo pri delu. Ugotovljeno je bilo, da je organizacija RK v preteklem letu dosegla več uspehov. Tako je bil izveden tečaj civilne zaščite, katerega je obiskovalo 33 mladink in mladincev. Na njem so obravnavali higieno, prvo pomoč, prehrano, nalezljive bolezni in drugo. Čeprav je tečaj uspel, se opaža, da je na področju ljudske zdravstvene prosvete storjenega premalo. Zato so sklenili, da bodo organizirali tečaje prve pomoči v vseh večjih krajih občine, kjer so potrebni in jih bo mogoče izvesti. Prav tako bodo pripravili tečaje po podjetjih.

Krvodajalska akcija je zelo lepo uspela, saj je 228 članov dalo 72 litrov krvi. Med temi je veliko takih, ki so dali kri tudi po pet- in večkrat. Zato je bilo 22 krvodajalcev odlikovanih s srebrno značko. V lanskem letu predstavlja velik uspeh tudi splošno fluografiranje prebivalstva. V dveh krajih sta bili predavanji o srčnih boleznih.

Za zdravo in pravilno prehranjevanje naših otrok skrbi 8 šolskih kuhinj, v katerih prejema nad 1150 otrok malico, a okrog 120 kosilo. Znatna je pomoč občinskega odbora RKS šolskim kuhinjam, ki so dobile nad 7000 kilogramov moke, 823 kg maščob in 7443 kg mleka v prahu; vse v skupni vrednosti nad 1 milijon dinarjev. Nekateri starši nimajo pravega odnosa do mlečnih kuhinj, saj celo pravijo, da v mlečnih kuhinjah dajejo otrokom umetno mleko in podobno ter jim je zelo težko plačati malenkostni prispevek za malico. O pomenu kuhinj bi morali spregovoriti šolski odbori in ostale krajevne organizacije ter podpreti dejavnost šolskih kuhinj.

Lansko poletje so poslali 34 otrok v počitniške kolonije. Seveda je bilo še več otrok, ki bi jih zaradi zdravstvenega stanja ali socialnih razmer morali poslati v kolonije, a niso imeli sredstev. Občinski odbor je skrbel tudi za socialno ogrožene; nekatere od njih jim je uspelo redno zaposliti, drugim pa pomagajo. V zadnjem času so razdelili 370 »Care« paketov in nad 600 kosov obleke.

Vse krajevne organizacije in večino članstva je akcija za pomoč prizadetim v Makarski zelo zaktivizirala, saj je bilo v individualni akciji zbranih veliko poljskih pridelkov, obleke, obutve.

Organizacija RK je v naši občini precej množična, saj vključuje v 9 krajevnih organizacijah 862 članov.

Občinski konferenci je prisostvovalo tudi veliko število podmladkarjev. Iz poročil in razprave je bilo razvidno, da so skoraj vsi šolski otroci vključeni v PRK. Zlasti delaven je podmladek na osnovni šoli v Metliki, ki ga je do nedavnega vodila tov. Zora Herakovičeva. Prav ta podmladek je lahko za zgled marsikateremu drugemu v okraju ali celo v republiki.

Ob zaključku so izvolili nov občinski odbor in nadzorni odbor. **I. D.**

Kaj je s cesto na Zilje?

Konec lanskega leta je Cestno podjetje Novo mesto pričelo urejati neprehodne klance na cesti proti Ziljam. Ziljani smo bili veseli, saj smo že dolgo prosili za ureditev naše ceste, edine vezi z ostalim svetom. Z deli pa so nenadoma prenehali, posamezni odseki novega cestišča so zapuščeni, vagončki in tračnice ob delovišču pa stoje izpostavljeni dežju in rji. Vsakomur izmed nas, ki gre mimo, se ob takšni sliki vzbudi vprašanje, ali bo cesta ostala res samo na pol preurejena. Hkrati s tem pa nas obide tudi upanje, da bodo z deli nadaljevali. Cesta je pomembna tudi za turizem ob Kolpi, zato smo prepričani, da se bodo težave nekako rešile. Upamo, da bodo delavci Cestnega podjeteja prav kmalu prišli na delovišče in pričeli graditi. Prav gotovo je tudi med njimi kdo, ki je med narodnoosvobodilno borbo zašel v Zilje, kjer je dobil največ, kar smo mu mogli dati, in še spodbudno besedo povrhu!

F. P.

MATIČNI URAD IZ GRADCA SPOROČA

V aprilu ni bilo ne rojstev ne smrti. — **Poročili so se:** Jože Mušič, šofer, in Antonija Starašinič, delavka, oba iz Maribora; Jože Šimec, poljedelec, in Ivanka Šimec, poljedelka, oba iz Gribelj; Anton Jakopčič, traktorist iz Cerkvišč, in Ana Dehlič, poljedelka iz Krasinca.

METLIŠKI MATIČNI URAD SPOROČA:

V mesecu aprilu ni bilo rojstev. — **Poročili so se:** Jože Kozjan, delavec iz Preske, in Terezija Jurejevčič, delavka iz Primostka, Ivan Zugelj, poljedelec iz Dol. Dobravice, in Marija Zugelj, gospodinja iz Rosalnic; Martin Stubljar, poljedelec, in Slavica Stubljar, delavka, oba iz Malega Lešča; Jože Zdravljevič, zidar iz Železnikov, in Ivana Pezdirc, delavka iz Drašič.

Umrli so: Katarina Jelenič, užitkarica iz Gor. Lokvice, stara 69 let; Franc Plut, posestnik iz Gor. Lokvic, star 36 let; Ana Drganc, oskrbovanka iz Metlike, stara 78 let; Ivana Vidic, oskrbovanka iz Metlike, stara 61 let; Marko Stepan, posestnik iz Ravnac, star 88 let; Janez Janžekovič, posestnik iz Radovice, star 73 let; Anton Režek, poljedelec iz Bojanje vasi, star 29 let; Jože Težak, posestnik iz Grabrovca, star 79 let.

MATIČNI URAD IZ CERKELJ POROČA

V aprilu so bile rojene tri deklice. — **Poročili so se:** Zlatko Pešec, pečar iz Dol. Skopic, in Vida Pušavec iz Brežic; Emil Gramec, električar iz Račje vasi, in Ivana Hotko, učiteljica iz Dol. Skopic. — **Umrli so:** Marija Arh, gospodinja iz Borštа, stara 75 let; Ana Baznik, roj. Unetič, posestnica iz Dol. Pirošic, stara 61 let; Janez Zavolovšek, invalidski upokojnec iz Dol. Pirošice, star 62 let; Janez Kodrič, posestnik iz Gor. Pirošice, star 78 let.

V Gradcu novo vodstvo Socialistične zveze

Večina organizacij in društev v Gradcu je bilo delavnih, a krajevna organizacija Socialistične zveze zaradi slabega vodstva ni bila aktivna. Zato so pred kratkim sklicali sestanek članov Socialistične zveze, na katerem so izvolili novo vodstvo in se pogovorili o programu dela.

Novi odbor si je zadal več nalog. Tako bo pripravil več poučnih predavanj. Ob izidu osnutka nove ustave bodo z njo seznanili vse članstvo. Ravno tako so sklenili, da bo celotno članstvo pomagalo pri raznih prireditvah. Še vedno ni urejena prosvetna dvorana, ki je bila prej last kmetijske zadruge. Letos bi vsekakor morali z ureditvijo dvorane končati, zlasti je važno popravilo strehe.

V odbor so bili poleg drugih izvoljeni: Milan Bajc za predsednika, Silva Pavlinič za tajnika in Nande Butala za blagajnika.

Pričakujemo lahko, da bo krajevna organizacija Socialistične zveze v Gradcu pod novim vodstvom zaživela in razvila dejavnost po programu, ki so si ga zastavili.

Kegljaški turnir

Kegljaški šport je ponovno oživel v lanskem letu, ko je sindikalna podružnica Novoteksa uredila v Metliki kegljišče. Pred prvim majem je Novoteksov klub organiziral turnir, na katerem so nastopila tri moštva, gradaško, metliško in tekstilci (Beti in Novoteks skupno). Najprej so nastopili kegljači iz Gradca, za njimi metliška ekipa, nato tekstilci. V prvem kolu je kazalo, da bodo tekstilci krepko zmagali, saj so imeli že 19 kegljev prednosti, toda v naslednjih kolih so popustili in končno podrli najmanj kegljev.

Rezultati: 1. Metlika 285 (največ kegljev so podrli: Zvone Jerman — 42, Stane Nemanič — 42, Gabre Badovinac — 39); 2. Gradac 275 (Rudi Dim — 39, Lado Lakner, Jule Marentič in Franc Vrviščar po 39); 3. tekstilci 273 (Martin Gršič — 37, Ivan Kukman — 35, Jože Dumešič in Niko Hrnjak po 31).

Pri vseh igralcih je bilo opaziti, da jim je zimski premor precej škodil in prav zaradi tega so rezultati zelo slabi. Če ne bo rednega treninga, ne moremo pričakovati napredka.

Lepo slavje na Malkovcu

Prvi maj so prebivalci Malkovca, Tržišča, Pijavic, Gabrijel in okoliških krajev letos lepo počastili z razvitjem prapora Zveze borcev iz Tržišča. Slavje je bilo 1. maja dopoldne pred spomenikom na Malkovcu, kjer je organizacija ZB pod pokroviteljstvom tovariša Ferda Šetrajčiča, sekretarja za narodno obrambo izvršnega sveta LRS, razvila svojo zastavo in se spomnila vseh žrtev proletarskega boja za svobodo človeštva. Tovariš Šetrajčič je v pozdravnem govoru obudil spomin na vojna leta in na trpljenje prebivalcev teh krajev, ki so veliko dali za osvoboditev domovine. V imenu domačinov in mladine se mu je lepo zahvalila za pomoč in spodbudo mladinka Lea Močan. Nastopila je še mladina in zapela ter recitirala. Po proslavi je bila na Malkovcu prijetna zabava, kjer smo preživeli nekaj lepih uric.

Zveza borcev NOV iz Tržišča se zahvaljuje vsem, ki so pomagali organizaciji do prapora.

—an

SEVNIŠKI VEŠTNIK

Iz Rude pri Razborju

Nedaleč od križišča cest proti Bregu, Razborju in Jurkloštru ima kmetijska zadruga iz Sevnice svojo drevesnico. Do nje se je lahko včasih prišlo tudi z avtomobili, večkratno deževje pa je povzročilo, da se je kolovoz v dolžini 20 metrov začel poglabljati in ožiti. Ker potrebujejo dobro vozno pot kmetovalci kakor KZ, bi bilo treba neprehodni del poti popraviti, kar bi lahko opravil zadružni buldozer v šestih urah. Če bodo čakali, bo za popravilo potrebnih še več sredstev, ker je pot vsak dan slabša. **S. Sk**

Športni dan na Radni

26. aprila smo imeli mladinci in pionirji sevniške osnovne šole športni dan na Radni. Po proslavi v počastitev 1. maja smo se zbrali vsi učenci od petega do osmega razreda. Tekmovali smo za pokal kurirja Jovice in po spredu Jugoslovanskih pionirskih iger. Panoge so bile: vaje na drogu, preskok čez kozo, vaje na gredi, tek na 50 m, met 200-gramske žogice, skok v daljavo in suvanje krogle 7200 gr. Izvedli nismo le teka na 800 m, skoka v višino in vaj na tleh. Tekmonje je veljalo tudi za pridobitev športne značke. Za to je potrebno zbrati 70 točk. Čez nekaj tednov, ko bomo tekmovali še v preostalih panogah, bomo že vedeli, kdo bo dobil športno priznanje in kdo ne.

Maks Resnik

Korak pred nesrečo!

V četrtek pred prvim majem je skupina otrok tekla po levi strani ceste proti gostilni v Loki. Večji so srečno prišli do gostilniških vrat, petletna deklica pa je zaostala. Prav takrat je po cesti pripeljal osebni avtomobil in naglo zavrl. Deklica ki se je zaletela v vozilo, je padla in bolj od strahu kakor zaradi poškodbe začela jokati. Le po nosu se je nekoliko potolkla. Do nesreče, ki bi se lahko končala drugače, najbrž ne bi prišlo, ko bi starši vedeli, kje so njihovi otroci. Predvsem predšolskih otrok ne bi smeli pustiti na cesto, saj sta Loka in njena okolica zelo prometna. **S. Sk**

SEVNIŠKI MATIČNI URAD SPOROČA:

V aprilu je bila rojena **ena** deklica.

Poročili so se: Ivan Abram, kmetovalec iz Kladja, in Rozalija Hlastan, gospodinjska pomočnica z Blance; Anton Perko, delavec iz Kočevja, in Stefanija Krevelj, poljedelka iz Vranja; Martin Dolinšek, železničar, in Karolina Hočevar, delavka, oba iz Sevnice; Dominik Mirt, poljedec iz Krajnega brda, in Ivana Lipovšek, gospodinjska pomočnica iz Ledine; Janez Marc, kovač, in Katarina Stern, delavka, oba iz Šmarja; Albert Čič, pekovski pomočnik iz Izole, in Ljudmila Sorn, delavka iz Sevnice; Alojz Vidmar, železničar iz Konjskega, in Ana Sorli, delavka iz Sevnice; Franc Kozinc, poljedelec iz Šmarja, in Ivana Tihole, poljedelka iz Ledine; Jože Vidmar, poljedelec iz Čanja, in Terezija Mirt, gospodinjska pomočnica iz Gor. Brezovega; Franc Abram, kmet iz Kladja, in Frančiška Blaznik, gospodinjska pomočnica iz Žurkovega dola.

Umrli so: Matija Kozinc, kmet iz Podvrha, star 73 let; Jože Romih, kmet iz Tržišča, star 85 let; Marija Rak, upokojenka iz Sevnice, stara 67 let; Amalija Jaklič, gospodinja iz Sevnice, stara 67 let; Marija Sušnik, upokojenka iz Sevnice, stara 70 let; Franc Dernjač, preužitkar iz Orehovega, star 85 let; Marija Stopar, preužitkarica iz Pečja, stara 70 let.

MATIČNI URAD Z BUČKE POROČA

V aprilu sta bila rojena dva dečka. — **Poročila sta se:** Janez Kovačič, rudar iz Avstralije, in Marija Novak, natakarica iz Dol. Radulj. — **Umrla sta:** Angela Kranjc, preužitkarica iz Strita, stara 71 let; Ana Šutar, preužitkarica iz Gor. Radulj, stara 83 let.

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOLJ: *Kako sta se sprla* 13

Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič

Moral se je torejobrzdati in potrpeti, da se uganka razvozla, čeprav muje srce razbijalo kot kovaško kladivo

»Dovolite, da vam povem, kod sem hodil,« je odgovoril upravnik. »Najpoprej vam moram reči, da imamo danes čudovito vreme . . .«

Pri teh besedah bi bil Ivan Ivanovič skoraj izdihnil.

»Ali dovolite še nekaj,« je nadaljeval upravnik. »Prišel sem zavoljo jako pomembne zadeve.« Sedaj sta upravnikov obraz in vse njegovo vedenje pokazala isto zaskrbljenost kakor ob napadu na stopnice. Ivan Ivanovič je oživel in zadrhtel kot trepetlikov list, vendar je po svoji navadi nemudoma vprašal:

»Pomembna zadeva, pravite? Ali je res pomembna?«

»Dajte, izvolite sami presoditi: naprej se vam drznem reči, ljubi prijatelj in dobrotnik, da ste . . . jaz osebno, izvolite vedeti, vam res ničesar ne očitam, ali oblast to terja, potrebe reda: vi ste prekršili pravila dostojnosti!«

»I kaj pa sploh govorite, Peter Fjodorovič? Še malo vas ne razumem!«

»Bog se vas usmili, Ivan Ivanovič! Kako da ne razumete? Saj je vaša lastna žival ugrabila jako važen uradni spis, vi pa še pravite, da ničesar ne razumete!«

»Kakšna žival?«

»Oprostite izrazu: vaša lastna sivorjava svinja.«

»In zakaj bi bil jaz kriv? Primite sodnijskega paznika, ki pušča vrata odprta!«

»Ej, Ivan Ivanovič — žival je vaša lastnina, torej ste vi krivi!«

»Pomožno zahvalim, da me istovetite s svinjo.«

»O, tega pa nisem rekel, Ivan Ivanovič! Pri moji veri, da nisem! Roko na srce in povejte po resnici! Nedvomno vam je znano, da je v soglasju z vladnimi odloki nečistim živalim prepovedano sprehajanje po mestu, zlasti po glavnih ulicah. Le priznajte, da je prepovedano!«

»Bog razumi to vaše čvekanje! Prava figa, če je šla svinja na cesto!«

»Dovolite, da vam povem, dovolite, dovolite, Ivan Ivanovič: to je kratko malo nemogoče! Kaj hočemo? Oblast zahteva, da morate ubogati! Saj ne rečem, zgodi se, da na ulico, celo na trg zaidejo kokoši in gosi. Poudarjam: kokoši in gosi! Ali glede svinj in kozlov sem že lani izdal odločbo, da ne smejo na javne prostore. To določbo so morali tedaj prebrati tudi na zboru, vpričo vseh meščanov.«

»Ejej, Peter Fjodorovič, v tem vidim jaz zgolj nekaj: da se vi na vse kriplje trudite, kako bi mi prizadejali krivico.«

»Naa, ljubi prijatelj in dobrotnik, tega pa ne boste trdili, da vam hočem storiti krivico. Kar spomnite se: ko ste lani dvignili streho za cel laket više, kakor je predpisano, se besedice nisem črhnil! Nasprotno — še videti nisem hotel! In verjemite, najdražji prijatelj, tudi tokrat bi do kraja zamižal, ali moja dolžnost, skratka moja služba terja, da skrbim za čistočo. Kar pomislite: glavna ulica, na vsem lepem pa . . .«

»No, pa so res lepe te vaše glavne ulice! Vsaka babnica vrže nanje, kar ji je odveč!«

»Ne zamerite, Ivan Ivanovič: vi mene žalite, ne jaz vas! Saj se tudi to zgodi: včasih, ne rečem, ali povečini ob plotovih, kolnicah ali kaščah. Ampak da se po glavni ulici, po trgu upa potikati breja svinja, to je že preveč . . .«

»Le zakaj, Peter Fjodorovič? Svinja je vendar — božji stvor!«

»Soglašam. Vsemu svetu je znano, da ste učen človek, poznate znanost in vsakršne druge take reči. Jaz, recimo, nisem študiral. Brzopisa sem se naučil šele v svojem tridesetem letu. Saj veste, da sem začel kot navaden prostak.«

»Hm!« je zabrundal Ivan Ivanovič.

»Prav res« je nadaljeval mož postave. »Leta 1801 sem bil poročnik v 42. lovskem polku, v 4. stotniji. Naš komandant je bil, če izvolite vedeti, stotnik Jeremejev. Sedaj je upravnik posegel v tobačnico Ivana Ivanoviča in s prsti drobil tobak.

»Hm!« je rekel Ivan Ivanovič.

»Ali moja dolžnost,« je nadaljeval policijski upravnik, »moja dolžnost je ubogati oblast. Ali veste, Ivan Ivanovič, da spada sleherni, ki na sodniji ukrade uradni spis, pod kazenski paragraf kakor vsak drug zločinec?«

»Kajpak, da vem in še vas poučim, če želite! Ali to velja za ljudi, denimo za vas, če bi spis ukradli. Ali svinja je žival, božji stvor!«

»Natanko tako! Vendar pravi zakon: ‚Kriv tatvine' . . . Prisluhnite pozorno, prosim vas: ‚Kriv!' Niti besedice o rodu, spolu ali poklicu, potemtakem je lahko kriva tudi žival. Kakor mislite, ali svinjo morate pripeljati na policijo kot kršilko reda, dokler sodba ne bo izrečena.«

»Ne, Peter Fjodorovič!« se je Ivan Ivanovič hladnokrvno postavil po robu, »svinje ne bo na policijo!«

»Kakor izvolite, ali jaz moram izpolnjevati ukaze višjih.«

»Torej tako: grozite mi? Morebiti mislite poslati po svinjo tistega vašega enorokega stražnika? Ukazal bom dekli, da ga napodi z burklami. Se tisto zdravo roko mu bo zlomila!«

Leteča pomoč v nedeljo

Nedelja je. Pred prvim majem.

Ura je dvanajst.

Pred avtomobilsko cesto se ustavimo. Rumeni avtomobil, s katerim bomo prevozili okrog petdeset kilometrov od Mačkovca do Bregane in prav toliko nazaj, zapelje na desno stran priključka, toda tako, da ga je mogoče kar najhitreje pognati po cesti. Vlado Der, leteči mehanik AMZ Slovenije, ustavi motor in se skokoma požene čez cesto. Dežurni prometni miličnik onkraj ceste pravkar nekaj pojasnjuje dvema motoristoma.

»Zdravo!« ga prekine Vlado.

»Zdravo!« odgovori mož v usnjeni obleki, naslonjen na belo-modro motorno kolo. »Si pa zgoden!«

»Potrebujete pomoč?«

»Hvala, vse je v redu,« odgovorita motorista.

»Na svidenje in srečno vožnjo!«

Rumeni avtomobil se požene po avtomobilski cesti. Vozi ob desnem robu, vedno pripravljen, da se ustavi, kadar je potrebno pomagati. »Najbolj nerodno je, če se komu avtomobil pokvari daleč od parkirnega prostora,« omeni Vlado in budno pazi, če kdo pred nami morda le ne tiči v jarku.

Avtomobili nas prehitevajo, še več jih prihaja naproti. Vsakokrat Vlado dvigne roko, mimoidoči pa mu na isti način odgovarjajo. To je pozdrav na cesti, razveseljivo srečanje z rumenim avtomobilom, kajti vsakdo ve, da pomoč ni daleč, če se mu kaj pokvari. Vozilo leteče pomoči poznajo vsi šoferji, poklicni in amaterji. Srečujejo ga vsak dan, včasih dopoldne, včasih popoldne, kadar ima pač Vlado delovni čas.

Se nekaj minut prijetne vožnje po cesti, ki se vijuga

Vlado Der z rumenim spačkom »POMOC - INFORMACIJE« stanuje v Novem mestu, njegov dom pa je, čez dan, avtomobilska cesta

med zelenečimi njivami, travniki in gozdovi, in že smo pri bencinski črpalki na Otočcu.

»Grazie, maestro!«

»Pomoč, informacije — leteči mehanik je tu!«, zakliče glas med stoječimi avtomobili. Na obeh straneh ceste je nekaj vozil, ki so jim morali zaradi okvar ustaviti motorje.

Tujcem se je avtomobil pokvaril prav pred bencinsko črpalko na Otočcu. Dobra servisna služba vzdolž avtomobilske ceste je eno izmed spričeval uspešnosti našega turizma

»Prosim, prosim,« z rokami vabi lastnik osebnega avtomobila, na katerem je tablica »HH-SU-300« in zraven nje druga z oznako »D«. Vlado takoj razume, kaj hoče Nemec. Treba je menjati olje.

Medtem že prideta dva Italijana, Milančana. Bolj z rokami kakor z glasom hočeta dopovedati, da se je njunemu fiatu pokvaril motor. Rada bi hitro pomoč. Se pred nočjo hočeta biti v Zagrebu.

Leteči mehanik dela z vso paro. Zadovoljstvo na Nemčevem obrazu pove, da bo vozilo »D« lahko kmalu odpeljalo naprej.

Italijana sta nestrpna. Sprašujeta, če kdo govori italijanski ali angleški. Rada bi se pogovarjala in kar največ zvedela o okolici. Zanima ju, koliko stane dnevni penzion v restavraciji otoškega gradu, po čem lahko kupita bencin itd., seveda tudi to, kje se lahko zabavata; kajpak kakor Italijana. Ne pozabita omeniti, kako je s podobnimi rečmi v Milanu in drugih italijanskih mestih . . .

V dobrih desetih minutah dobi vozilo »D« novo olje in Nemec se odpelje. Milančana, očitno zadovoljna, ker bosta prišla na vrsto, se nepretrano sukata okrog rumenega avtomobila. Vlado pristopi, ugotovi okvaro in razstavi pokvarjeni del stroja. Italijana gledata zdaj v nebo, ki se oblači, zdaj v mehanikove roke, ki čistijo in pilijo kovinske dele. Ni jima treba dolgo čakati, že se pritrjuje zadnji vijak v stroju. »Benissimo, maestro! Grazie, maestro!« (»Izvrstno, mojster! Hvala, mojster!«) se zahvaljata in z zadovoljstvom pritisneta na plin. Stroj teče . . .

Avtomobilu »Lj 11-649« je treba menjati žarnico pri signalni napravi, Beograjčanu pa se je spet pokvaril stroj. Čas beži, potniki čakajo, toda vselej, kadar pravi Vlado, da je dobro«, se na njihovih obrazih poroji nepopisno zadovoljstvo. Lahko nemoteno potujejo. »Hvala, hvala!«

Parižani z želvo

Avtomobil »F 49 Z 18« je zadnji, ki ga je ta dan treba popraviti na Otočcu. Previdno se ustavi. Njegova posadka z dvema alžirskima dekletoma in fantoma — mlajši je francoski novinar, starejši pa po rodu Irec, ki živi v Parizu — se nekaj trenutkov zadrži v vozilu, nato se eden za drugim izmotajo iz obilice pokrival in plaščev. Zunaj je hladno, zato se oblečejo.

Irec govori nemški. Dobro se razumemo. Pove, da nekaj ni v redu z motorjem, ker že od Zagreba sem opaža kako »pokašljuje«. Pot od Aten, kjer je posadka taborila deset tednov, je dolga. Zato je treba popraviti tudi zračnico, oziroma menjati zadnje kolo.

Vlado se takoj loti dela. Starinski Renault iz 1923. leta ga sicer nerad uboga, toda mehanik je nepopustljiv. Odvija vijake in jih spet privija. Čisti posamezne dele. Irec, ki je voznik tega vozila, mu pomaga. Popravilo hitro napreduje.

Crnolasi francoski novinar si ves čas nekaj zapisuje v beležko in fotografira. Potem spravi reporterski pribor v torbo in prinese želvo, dolgo kakih petnajst centimetrov. Želva je na vrvici. Da ne bi pobegnila, jo priveže na drog. Potem prideta še dekleti: V polkrogu jo občudujejo, kako požira mladike cvetic. Krasen spomin iz Grčije! Toda žival mora biti sita. Čaka jo še dolga pot do Pariza.

Stari Renault spet okreva. Sposoben je, da v dveh dneh pripelje posadko domov. Nič hudega, če mu nekateri pravijo pločevinasta želva. Časa imajo Francozi dovolj, zato se jim ne mudi preveč. Toda še preden gredo na pot proti Ljubljani, odpotuje tudi rumeni avtomobil. Delo pri bencinski črpalki na Otočcu je končano, zdaj pa proti Brežicam in dalje proti Mokricam! Srečno!

V zračnici je sedem lukenj

Nič ni lepšega kakor vožnja po avtomobilski cesti v predvečernih urah. Zelenje potemni, zato pa okrasijo cesto številne signalne lučke osebnih vozil in tovornjakov, ki nas prehitevajo. Vozniki, ki prihajajo naproti, za hip zasenčijo luči; to je po predpisih in tudi v pozdrav. Tako pomeščkovanje nas spremlja vse do Mokric, kjer se za hip ustavimo, in nazaj grede. Nekaj kilometrov od Mokric proti Brežicam zagledamo na počivališču avtomobil in njegovo posadko, ki nervozno stopica okrog snetega kolesa. »Gumi defekt!«

Vlado zapelje rumeni avtomobil tik vozila z neprijetno okvaro in vpraša:

»Potrebujete pomoč?«

»Kakor nalašč ste prišli!«

Potem se začne. Najprej je treba polskati luknjo v zračnici. Medtem nekdo najde v plašču nekaj centimetrov dolg žebelj. Pričakujemo, da bo velika. Toda ni bilo ena luknja. Sedem naštelil! Nevešč voz prekinjal in zračnico toda Vlado ve, kaj počne. Hitro očisti okrog luknjic in lepilnik zračnica drži. To je! Čez poldrugo uro bomo lahko že doma, upa!

Pomoč hiti mimo proti Otočcu. Pričakuje da bo šele na Otočcu dovolj dela. Toda ko se. Poprav ljati je bila že prej. Ko stoji podvozu, pripelje mimo in vzklikne:

»Prvem počivališču Motor . . .«

takoj razume.

Mraku delo nemoteno. V eni roki žepna baterija, v drugi priprava, s katero bo nekaj priviti in odviti. Vešče roke hitro opravljajo. Vozilo je spet nadaljnjo vožnjo.

»Kian AMZ? Če niste, začali tudi delo.«

»Tem počivališču čaka Ljubljančan. Spet

»Ne morem voziti. Nim hitrosti,« pojasni. »Bomo videli.«

»In okvara je najdena. Ko ne morem pomagati nimam za to orodje. Morda boste morali naprej v delavnico. Zato je treba . . .

»Ti tokrat Vlado kmalu.

»Že je pol devetih zvečer. Kamo se proti Otočcu ni nič posebnega. Pri bencinski črpalki ljudi tudi ustavi. Potrebuje pomoč?«

»Ne, hvala!«

»Pomoč ne čaka. Bomo še koga srečali Mackovca. Ne, nikogar ni. Nič več ne potrebuje Morda bi jo kdo potrebovalo kje pri Trebnjem? Tam ni več. Vladov rad tudi pozno je že. Juhreba spet sesti za krmilo.

Poznikih največ

Mitimo proti Novemu Povprašam:

»Vsak dan toliko dela danes?«

»Ga je ob nedeljah nikih. Danes sem posvetim, jutri in pojutri bo tudi nekako tako tudi morda še več. Se bodo ljudje vrnili prvomajskih počitnic lahko mislite, kakšni

»Res, v štirih dneh je pomoč 33 voznikov, mi tudi pet tujcev.

»Pomoč, kakor mnogo pomenjajo rumeni avtomobili. Ga vozi Vlado Der, je na mestu. Včasih pripoldne, včasih popoldne, tudi zvečer. Prihaja je potrebujejo. Pri takrat, kadar je ne Nihče ne ve, Prinu bo vozilo pokvarjeno je dobro, da je poblizu v bližini. In Vlado tudi ve, da bo treba prej komu pomagati.

Ivan ZORAN

Tudi to se lahko pr eti ...

Sleherni študent — se posebno pa bruc — se razveseli vesti, da bo ekskurzija. Ekskurzija ne pomeni za študenta le izlet, ampak srečanje s prakso in z ljudmi iz proizvodnje, kar oblikuje v njem pravo sliko poklica, za katerega se je kot mlad človek odločil. Seveda pa so skupinske študentovske ekskurzije večkrat tudi posebno doživetje.

Tako se je pred časom skupina mladih študentov - montanistov, to je tistih, ki so se odločili za študij rudarstva na visoki šoli, odločila ogledati enega od naših premogovnikov. Za nekatere novince je bil ogled jame prvo srečanje z življenjem globoko pod zemljo. Sprehod po jamskih hodnikih in delovišči je bil seveda močno utrudljiv — zlasti za nevajenega obiskovalca.

Eden od ekskurzistov je skušal nadomestiti izgubljeno energijo in si utešiti žejo z dobrim domačim vinom ter je pri tem pogledal v kozarec nekoliko preglobоko. Na povratku v Ljubljano se mu je to močno maščevalo, kajti zibanje in tresenje železniškega vagona mu je vzbudilo neprijetne dražljaje. Ko se je vlak na eni od železniških postaj ustavil, je študent izstopil, da si olajša želodčne težave. Ker se je bal, da mu vlak izpred nosa odpelje, se je naslonil na bližnji železniški vagon.

Tako naslonjenega je našel postajni uslužbenec, ko je vlak že odpeljal dalje. Po krajšem pojasnilu je uslužbenec ugotovil, da študent ni v vagon vlaka, s katerim je potoval, ampak za vlakom je stal nasproti na drugem tiru.

Zato je službujoči uslužbenec telefonirali železniški postaji:

»Na sposoben za transport. Odpošljemo ga jutri s prvim vlakom!«

TEHNICE

Govorec pozvoni na Ko uslužbenka odpre, »Je tovariš inženir

»Je na potovanju. Vrnil se čez štirinajst dni.«

»Kakšne prijetne poslanice!

»Verjamem,« pravi »Da, je žena z njim.«

Vlado pod avtomobilom, inozemski turist pa mu pomaga. Delo bo prej gotovo

Delu čast in oblast!

30. aprila zvečer so zagoreli kresovi po dolini gradov in na Gorjancih ter naznanili letošnji PRVI MAJ — PRAZNIK DELA. Mogočen kres je gorel tudi na Libni nad Savo in drugod v Spodnjem Posavju, v praznično veselje in mlado zelenje pa se je odela tudi Bela krajina. Po mestih so godbe na pihala v torek zjutraj naznanile slavnostni dan; v Mokrice, na Otočec, v Šmarješke, Čateške in Dolenjske Toplice so prišle množice domačih turistov, čeprav jih je zavoljo oblačnega neba bilo prvi dan morda nekoliko manj, kot so pričakovali v naših turistično-gostinskih podjetjih. Mesta in vasi so bile praznično okrašene in 1. maja skorajda ni bilo človeka na poljih, ponekod pa so orali, ker jih je sneg qviral vse do druge polovice aprila.

Prvi maj smo letos v novemeškem okraju slovesno praznovali. Zborovanja, slavnostne akademije, spredovi delavcev iz tovarn do zbirnih mest, kresovi, proslave v delovnih kolektivih, še prej pa v šolah, izleti in vsepovsod resnično praznično vzdušje — to so značilnosti letošnjega slavja. V Brežicah so proslavljali delovni kolektivi praznik dela z akademijami v podjetjih; v Sevnici je bilo zborovanje šolske mladine in odraslih, na Senovem in v Brestanici so počastili 1. maj s tradicionalnimi proslavami, Videm-Krško pa je praznovalo na večer pred delavskim praznikom. V Beli krajini so razen izletov priredili tudi precej proslav v podjetjih in na vseh šolah, tako pa je bilo tudi drugod po Dolenjskem.

Posebno lepo pa je bilo 1. maja dopoldne na Partizanskem Rogu. Okoli 11. ure se je zbralo na Bazi 20 nad 200 taborniko, članov 3 odredov iz Zagreba, ki so pod vodstvom starih partizanskih vodičev prišli na Rog iz Semiča, iz Poljan in iz kočevske strani. Pridružili so se jim tudi novomeški in straški taborniki, člani okrajnega in občinskega odbora Zveze borcev iz Novega mesta in drugi. Zbrane zagrebške izvidnike je najprej pozdravil načelnik okrajne zveze tabornikov Branko Lukić, o borbah našega naroda za svobodo in o deležu Roga v naši revoluciji pa je mladini spregovoril član okrajnega odbora ZB rezervni kapetan Vinko Vitkovič. Taborniki so si nato ogledali vse barake na Bazi 20 in se podrobneje seznanili s preteklostjo te slavne postojanke naše osvobodilne borbe. Čeprav je med slavjem celo rahlo snežilo, ponoči pa deževalo, to tabornikom ni vzelo dobre volje. Popoldne so se vrnili v dolino, bogatejši za dragoceno srečanje z vedno živim spomenikom naše slavne preteklosti. — Na sliki: zagrebški taborniki na Bazi 20.

Umetni nadomestki sladkorja

Vsem dobro znani saharin so odkrili pred osemdesetimi leti. To je najstarejša tovarniško proizvedena sladka substanca, ki je še danes v uporabi. Kristalni saharin je 550-krat slajši od običajnega sladkorja (saharoze), ki ga dobivamo iz sladkorne pese a'i iz sladkornega trsa.

Druga umetna sladka substanca »dulcin« je 250-krat slajša od sladkorja in je glede okusa bližja sladkorju ko' saharinu. Saharin in dulcin uporabljajo v določenih količinah kot sladilo v vrsti farmacevtskih preparatov in dietičnih sredstev. Po zadnji vojni so začeli v Nemčiji proizvajati sladko substanco »ultrazis«, ki je 4000-krat slajša od sladkorja, toda zaradi svojih stranskih škodljivih posledic je ultrazis kmalu zgubil praktični pomen. V Ameriki proizvajajo skupino organskih sintetičnih spojin sladkega okusa, z nazivom »ciklamati«, ki so se dobro uveljavili na tržišču. Ciklamati nimajo škodljivih stranskih vplivov in so po okusu blizu običajnemu sladkorju. Uporabljajo jih kot sladila pri živilih in za brezalkoholne pijače.

»Bela krajina« prestala preizkušnjo

1. marca je vrgla v reškem pristanišču svoje sidro »Bela krajina«. Iz Hustona (ZDA) je pripeljala tovor pšenice. Po šestih mesecih je prišla prvikrat v domovino. Ker ji je prvega februarja potekel jamstveni rok, so bila na njej med trgovinskimi operacijami opravljena dela za odpravo nekaterih pomanjkljivosti. Takšne napake niso pri novih ladjah nič nenavadnega. V svojem jamstvenem roku je »Bela krajina« ustregla vsem zahtevam glede hitrosti in nosilnosti, prav tako zadovoljive pa so tudi vse ostale značilnosti. »Bela krajina« je 17. marca ponovno odrinila proti Združenim državam in bo od tam spet pripeljala pšenico. V domovino se bo vrnila prve dni maja.

(Po »Slovenskem Jadranu«)

Mladina ESŠ pri Beceletovi jami

V počastitev 1. maja smo na ESŠ organizirali partizanski pohod k Beceletovi jami pri Zagradu. Tam smo imeli proslavo, z rožami in recitacijo Faturjeve pesmi »Minute tišine« pa smo počastili spomin padlih borcev, zlasti narodnega heroja Vinka Paderšiča.

O Beceletovi jami smo veliko vedeli že prej, še bolj pa smo njeno zgodovino razumeli ob partizanski pesmi »Prečuden cvet je v grapi črni« in pripovedovanju dogodkov enega prvih dolenjskih partizanov Jožeta Zamljena. Zamislili smo se tudi v smrt 70-letnega Beceleta in njegove žene, ki ju je okupator zverinsko pobil.

Veliko je bilo junakov in veliko podobnih slovenskih mater, kakor je bila Beceletova, ki so dali življenje zato, da lahko danes mlad človek svoboden praznuje prvi maj. Mi, mladi, pa obljubljamo, da bomo znali ceniti cvetočo zemljo, za katero so umirali najboljši sinovi.

21

AUSCHWITZ

Dnevnik taboriščnega zdravnika

V prvem nadstropju krematorija je mizarska delavnica. V njej delajo trije delavci. Trenutno so zaposleni pri privatnem delu. Oberscharführer Mussfeld jim je ukazal, naj izgotove dvojni kavč za njegovo stanovanje v Mansheimu. Potrebni les so vzeli iz ostankov lesa za gradnjo. Peresa za kavč so pobrali iz naslanjačev in stolov, na katerih so prinesli v krematorij starce in bolnike.

Ko tako opazujem delo, vedno bolj zori v meni misel. Nekaj mi ne da miru. Enajst »Posebnih komand« je že neslo s seboj skrivnost krematorijev. V nekaj tednih bodo potekli štirje meseci dvanajste »Posebne komande«. Privadili smo se tej misli. Rešitve za nas ni. Ne smemo poginiti, preden nismo poskusili vsega, da obvestimo svet o grozotah Auschwitza.

Čisto vseeno je, kdaj odkrije svet naše poročilo. Kmalu, v enem letu, desetih, dvajsetih. Vseeno je, samo da izve resnico. Samo da obtožba ostane. Dve sto na smrt obsojenih ljudi »Posebne komande« jo podpише. In dvojni kavč naj jo ponese v svet. In nekega dne, pa naj bi bilo tudi po dvajsetih letih, bo svet zvedel iz tega kavča resnico.

Poslanica je izgotovljena. Izčrpno poroča o moritvah v taborišču, o načinu moritve, o strahotnih razmerah v taborišču sploh. Zapisana so vsa imena morilcev, kakor tudi približno število njihovih žrtev.

Poslanica obsega tri velike pergamentne pole. Francoski risar napiše v dveh izvodih vse podatke. Za pisavo uporablja tuš, ki nikoli ne obledi. Okrog zvitih pergamentnih listov ovijemo svilen motvoz in jih vtaknemo v kovinsko cevko, ki jo je po meri naredil naš ključavničar. Cevko hermetično zacinimo, da do listov ne more vlaga. Izdelali smo dva taka izvoda. Enega vtaknemo v podlogo med peresa kavča, drugega pa zakoljemo na dvorišču krematorija.

Vsak večer ob sedmih pripelje tovornjak nekaj desetin moških ali žensk, določenih za likvidacijo. Pobrali so jih po barakah ali pa v bolniških barakah. Nekaj med njimi jih je že več let v taborišču, prav gotovo pa med njimi ni nobenega novinca. Zato dobro vedo, kaj jih čaka. Nobenih utvar si ne delajo več.

Obupno kričanje se oglasi, ko zapelje avto na dvorišče krematorija. Zavedajo se, da v senci krematorija ni nobene rešitve. Ne morem več prenašati teh vsakodnevnih scen, zato bežim v mali smrekov gozdič na koncu dvorišča. Tu vsaj strelov v tilnik ne slišim več.

Danes zvečer pa mi ni mogoče pobegniti v gozdič. Od petih že delam v secirni dvorani. Razen vrste običajnih obdukcij moramo secirati tudi Oberscharführerja, ki je napravil samomor. V obdukciju so ga pripeljali iz Gleiwitza. Esesovski sodnik in pisar prisostvujeta seciranju. Okrog sedmih narekujem pisarju izvid. Istočasno zagledam skozi zamreženo okno tovornjak, ki je pripeljal na zunanje dvorišče krematorija žrtve. V bližini mojega okna avto obstane. Vse je mirno in tiho. Hudo bolni so tako oslabljeni, da ne morejo več kričati, niti izstopiti ne morejo več sami.

Esesovske straže tulijo in hrulijo. Vse je tiho. Soferja, esesovskega Unterscharführerja, mine potrpljenje. Nenadoma se začne sprednji del široke ploščadi voza dvigati in strese človeško breme na betonska tla. Onemogla telesa popadajo druga na drugo in zdaj se oglase bolestni kriki. Scena je kljub ali pa ravno zaradi svoje preprostosti pošastno grozotna.

Esesovski sodnik sprašuje, kaj se zunaj godi. Vsi molčimo. Zato pogleda skozi okno. Zdaj mu pojasnim. Vidim, kako odvratno mu je. Okrene se v stran in reče: »To je preveč! Tako daleč ne bi smeli iti!«

»Posebna komanda« zvleče z revežev obleko in jo zmeče na kup, nato znosijo ljudi pred peči. Razvrste jih pred Mussfeldom, kajti danes je strelec on. Natakнjene ima gumijaste rokavice, da bi se ne okužil. S svojo puško postreli drugega za drugim. V nekaj minutah je opravljeno. Čez pol ure ostane le še kupček pepela.

Kasneje pride Mussfeld v mojo sobo. Ukaže mi, naj ga preiščem. Srce da mu bije neredno in glava ga boli. Zmerim mu krvni pritisk, preiščem srce. Zdravstveno stanje je dobro. Na srcu ni najti nikake nerednosti, le puls je nekoliko pospešen. Po mojem mnenju je to le posledica dela v zažigalni celici. Ko mu to povem, plane ogorčen pokonci in kriči: »Vaša diagnoza ni prava. Meni je čisto vseeno, koliko ljudi postrelim. Enega ali sto, kaj zato! Povedal vam bom, zakaj sem nervozen in razburjen. Preveč pijem . . .«

Preden zaspim, navadno v postelji še kaj berem. Tudi danes prebiram medicinsko znanstveno knjigo, ko nenadoma ugasne luč. Oglasi se sirena. Letalski alarm.

Pri alarmu nas silovito oboroženа četa esesovcev nažene v »zakloniščе« za »Posebno komando« — v plinsko celico.

Naglo se oblečemo in odrinemo v zaklonišče.

S težkim srcem stopamo v plinsko celico — 200 mož. Vsa »Posebna komanda«. Strahoten občutek, ko obstaneš v prostoru, kjer je sto in sto tisoč ljudi umrlo nasilne smrti. Tudi čas zamenjave 12 komande se vedno bolj bliža. Danes bi bila za SS izredno ugodna priložnost zapreti vrata in nas brez truda pospraviti s sveta s štirimi dozami cyklona B.

Pa tudi nič novega bi ne bilo kaj takega, saj se je podoben primer že dogodil. Del »Posebne komande« so spravili v 13. blok taborišča D. Rekli so jim, da po najvišjem povelju ne bodo več stanovali v krematoriju, temveč v taborišču. Se isti večer so jih peljali v kopalnico taborišča D, da bi se okopali in menjali obleko. Gole so poslali v sosednji prostor, navadno zato, da bi tam oblekli raskuženo obleko. Vrata so se neprodušno zaprla za njimi — bil je to res dezinfekcijski prostor taborišča D, kjer so razkuževali ušivo obleko — in v desetih minutah »Posebne komande« ni bilo več. Njihova trupla so s tovornjakom odpeljali na »Grmado«.

Spoznajmo letošnje naloge

in sodelujmo pri uresničevanju programa nadaljnjega razvoja občine Novo mesto!

Na seji občinskega ljudskega odbora Novo mesto je bil 17. aprila 1962 sprejet Odlok o programu razvoja novomeške občine, v katerem je podana ocena celotnega dosedanjega razvoja občine in ugotovljene naloge za leto 1962, ki so s tem povezane.

Proizvodnja bo večja predvsem v industriji, kmetijstvu in prometu

Na osnovi ustvarjene materialne osnove in doseženega razvoja proizvajalnih sil v preteklem obdobju pričakujemo tudi za leto 1962 nadaljnje povečanje celotne proizvodnje in storitev na preko 29 milijard dinarjev ali za 18 odst. Zlasti močno povečanje predvidevamo v industriji, kmetijstvu in prometu.

Z izpolnitvijo družbenega plana se bo narodni dohodek na enega prebivalca v občini povečal na 295.000 din, kar je nad okrajnim, republiškim in zveznim povprečjem.

V industrijski proizvodnji, ki dosega sama po vrednosti skoro polovico celotne proizvodnje, predvidevamo povečanje za 21 odst.

Tako močan dvig temelji predvsem na povečanju proizvodnje v tovarni zdravil »Krka« za 35 odst., v Industriji motornih vozil za 31,5 odst., v proizvodnih obratih »Iskre« v Šentjerneju in Žužemberku za 25 odst. in na predvidenem pričetku obratovanja v novo zgrajenem obratu »Iskre« v Novem mestu v drugi polovici leta ter seveda na istočasnem normalnem povečanju proizvodnje v ostalih gospodarskih organizacijah te panoge.

Letošnje investicije

Nenehno spreminjanje strukture prebivalstva v korist nekmečkega — po zadnjih statističnih podatkih se preživlja s kmetijstvom le še 46,7 odst. prebivalcev naše občine — zahteva še hitrejši porast industrijske proizvodnje, predvsem pa njeno večjo prilagoditev potrebam potrošnje in tržišča. V to svrho so tudi v letu 1962 predvidene večje investicije v to gospodarsko panogo. Investicijska sredstva bodo vložena predvsem v

NOVOMEŠKA KOMUNA

pričetek gradnje daljnovoda Novo mesto — Črnomelj ter transformatorskih postaj, v pričetek gradnje tovarne ravnega stekla v Novem mestu, v dograditev prve faze obrata »Iskre« v Novem mestu, v gradnjo in razširitev obratov Industrije motornih vozil v Novem mestu, gradnjo nov. proizvodnega obrata »Krke« v Ločni za proizvodnjo novih antibiotikov, v razširitev obratov v Novoteksu, v pričetek gradnje novih obratov za proizvodnjo pohištva in televizijskega ohišja pri »Novolesu« v Straži ter za izpopolnitev opreme v raznih industrijskih gospodarskih organizacijah. V vsa te investicijska dela bo predvidoma vloženo 1 milijardo 350 milijonov dinarjev.

Doseženi gospodarski razvoj na področju industrializacije pa že dalj časa in z vedno večjo ostrino zahteva pospešen in skladnejši razvoj tudi ostalih gospodarskih panog. Zato daje že petletni perspektivni program razvoja naše občine določene smernice, še močneje pa to poudarja letošnji družbeni plan, da se nesorazmerja odpravijo in doseže kompleksnejši razvoj naše proizvodnje.

V kmetijstvu: več živine!

Velike naloge so postavljene pred kmetijstvo. Ena osnovnih nalog je, da ohrani in razširi živinski fond na podlagi organiziranega odkupa plemenske živine in povečanja živinske krme ter da z večjo uporabo mehanizacije, umetnih gnojil in zaščitnih sredstev poveča proizvodnjo važnih poljedelskih proizvodov, potrebnih za oskrbo tržišča. Plan kmetijstva predvideva v tem letu povečanje vrednosti celotne proizvodnje za 28 odst. v družbenem sektorju in za 16 odst. v zasebnem sektorju. K takemu povečanju proizvodnje bodo nedvomno veliko pripomogle tudi predvidene investicijske naložbe v gradnjo hlevov (v Draškovcu, Zalogu, na Grabnu in v Jurki vasi), silosov in senikov, v izgradnjo mešalnice krmil v Zalogu, v nabavo traktorjev kombajnov ter ostalih kmetijskih strojev itd. Za vse te investicije bo vloženo okoli 840 milijonov dinarjev.

V gozdarski panogi gospodarstva bo v tem letu predvsem poudarek na ureditvi drevesnic v Žužemberku, Gotnj vasi in Poljanah ter na obnovi gozdov na večjih površinah v obliki intenzivnih nasadov. Dogradile se bodo gozdne ceste Koželjevka — Cerov log, Ban — Ravna gora in na Pogorelcu. Za vsa ta investicijska dela bo potrebno okoli 76 milijonov dinarjev.

(Nadaljevanje sledi)

Kaj bo s popravili na cesti Soteska–Žužemberk?

Vozniki motornih vozil, ki morajo prevoziti odsek Soteska—Žužemberk ali obratno, se zaradi slabe vožnje nič kaj dobro ne počutijo. Asfaltna prevleka je namreč močno načeta, tako da je jam dosti več, kot jih je bilo na prejšnji makadamski cesti. Močni sunki, ki jih povzročajo ti vdori, niso samo neprijetni za voznika, temveč tudi nevarni vozilom.

Asfaltna prevleka je čedalje slabša, zato se vozniki motornih vozil upravičeno vprašujejo, kdaj bo cestno podjetje pričelo s popravilom tega cestnega odseka, kajti jesenska dela bi zopet utegnila biti neuvelavitetna.

M. S.

Iz Žužemberka sporočajo

V četrtek, 26. aprila, so Žužemberčani napolnili kino dvorano. Krajevna organizacija SZDL je s sodelovanjem osnovne šole organizirala proslavo v počastitev 1. maja. Program so večinoma izvedli učenci osnovne šole. Obsegal je govor, pevske, recitacijske, folklorne in telovadne točke. Zvečer pred 1. majem so zagoreli ognji in svečano razsvetlili trg. Naselje je bilo okrašeno z zastavami.

V soboto, 5. maja, in v nedeljo, 6. maja, je bila v Žužemberku razstava poklicev kot pomoč pri usmerjanju mladine v poklice. Razstava je bila v domu TVD Partizan, v kino in filmi o poklicih.

V soboto so si vse to ogledali dvorani pa so bila predavanja učenci višjih razredov osnovnih šol iz Žužemberka, Dvora, Šmihela, Dobrniča in Knežje vasi. Že prejšnji mesec so učenci, ki dovršijo šolsko obveznost, pisali o izbiri poklica šolske naloge in izdelali risbe. Najboljši izdelki so bili nagrajeni in tudi razstavljeni. Iz osnovne šole v Žužemberku so prejeli nagrade štirje učenci 8. razreda in en učenec 7. razreda. Vinko Zaletel in Jože Jernejčič sta prejela nagrado za pismene izdelke, Tatjana Aubel, Jelka Kužnik in Jože Glavan pa za likovne izdelke. Priznanje in nagrado je prejel tudi foto krožek na osnovni šoli v Žužemberku, ker je izdelal lepe fotografije o delu v raznih poklicih.

Ker so starši navadno prvi svetovalci otroku pri izbiranju poklica, so si tudi ti po roditeljskem sestanku ogledali razstavo in poslušali predavanje. Prav gotovo je vse to marsikomu pomagalo pri odločitvi za bodoči poklic.

V četrtek, 3. maja, nekako ob štirih popoldne so prebivalci Žužemberka občutili močan kratkotrajen potresni sunek.

Poravnalni sveti proti trmi in pravdarskim strastem

V novomeški občini je 13 poravnalnih svetov. Območja, na katerih delajo, se skladajo z območji krajevnih uradov. V Novem mestu pa sta dva poravnalna sveta. Sveti so bili ustanovljeni zaradi tega, ker je postopek pred njimi hitrejši in cenejši kot pred sodiščem. Razen tega je svet državljanom bližji. Nikakor pa ne smemo prezreti še močnega vpliva javnega mnenja. Člani poravnalnih svetov so bili izvoljeni na zboril volivcev leta 1959. Pomembno je bilo zlasti to, da se izvolijo državljani s čimvečjim ugledom in velikimi moralnimi kvalitetami. Le taki lahko dvignejo ugled poravnalnih svetov na zaželeno višino in odvračajo državljane od pravdanja na sodiščih.

V poravnalnih svetih je največ kmetov in kmečkih delavcev. Ti dobro poznajo problematiko, ki prihaja pred poravnalne svete. Slabo pa so zastopane ženske, saj jih je od skupnega števila članov le 14 odstotkov.

Poravnalni sveti postajajo tudi v očeh državljanov vedno potrebnejši organ. Največji uspeh dela poravnalnih svetov je gotovo v tem, da državljani upoštevajo njihove odločitve in se po njih ravnajo. Število vlog, ki jih dobivajo poravnalni sveti od sodišč ali tožilstva, je vedno manjše, saj sta v letu 1961 prišli povprečno le dve na poravnalni svet.

V preteklem letu so poravnalni sveti prejeli v obravnavo 1155 zadev, od katerih so jih na 145 zasedanjih uspešno rešili 662. Neuspeh je dostikrat posledica zakrknjenosti, trme in pravdarske strasti državljanov ali negibčnost članov sveta.

Starost državljanov, ki prihajajo pred poravnalne svete, je najpogosteje od 40 do 50 let. Vendar pa uspešnost obravnav navadno ni odvisna od starosti, ampak bolj od določenih lastnosti državljanov, ki se pojavljajo tako pri starih kot pri mladih. Spori, ki se obravnavajo pred poravnalnimi sveti, so različni; precej težav pa povzročajo mejni spori in spori med sorodniki.

Ker so bili poravnalni sveti izvoljeni leta 1959, jim je že potekla mandatna doba. Zato je treba na prihodnjih zborih volivcev izvoliti nove člane. Izvoljeni naj bodo državljani s čim večjim ugledom in razgledanostjo, da bodo lahko pri delu prožni in tako še povečali ugled poravnalnih svetov.

V Ločni zgrajen priključek za kanalizacijo

Ker bodo pri obratu jodovih kontrastnih sredstev »Krke« v Ločni gradili nove objekte, je bilo treba rešiti vprašanje kanalizacije za daljše razdobje. — Gradbena skupina Komunalnega podjetja iz Novega mesta je v začetku aprila pričela graditi kanalizacijski priključek. Nanj bodo priključili vse dosedanje objekte, zadoščal pa bo tudi za bodoče gradnje. Dela bodo veljala okoli dva milijona in pol dinarjev, končali pa jih bodo v prihodnjih dneh.

Novomeška kronika

■ **Zakaj smeti v Krko?** Tako se sprašujejo stanovalci stavb ob Krki tostran mostu, kadar jim veter skoz odprta okna nosi smeti, ki jih je pomel pometač, v stanovanja. Pometač, ki čisti spodnji del trga in most, ima namreč to razvado, da vse pometene smeti zapelje na most in jih čez mostno ograjo stresa v Krko. Prepričani smo, da bo Komunalno podjetje stanovalce stavb ob Krki rešilo te nadloge!

■ **»Najstarejša zgodovina doline Krke — v besedi in sliki«** je naslov predavanja, ki ga Zavod za izobraževanje kadrov in produktivnost dela pripravlja za 14. maj ob 19. uri v II. nadstropju vojaške šole. Predavala bosta strokovnjaka kustos Narodnega muzeja v Ljubljani prof. Vinko Šribar in Tone Knez, kustos Dolenjskega muzeja. Zanimivo predavanje bo spremljano z barvnimi diapozitivi.

■ **Mladinski klub,** ki je v prostorih stare pošte, je že mesec dni zaprt. Honorarni oskrbnik je odpovedal, od takrat pa ne dobe nikogar, ki bi uspešno vodil in nadziral klubske ure. Zdaj se je upravni odbor kluba sicer pogovoril z DPM, da bi skupaj poiskali človeka za nadzorstvo v klubu, klub pa bo treba kljub temu odpreti, saj se mladina že dolgo sprašuje, kdaj ji bo spet dovoljeno obiskati knjižnico in gledati televizijske oddaje.

■ **Kettejev vodnjak** na Glavnem trgu je lep okras mesta, na žalost pa ga mnogi še vedno zamenjujejo s smetiščem. Za letošnje prvomajske praznike je komunalno podjetje vodnjak temeljito očistilo, spustilo vanj vodo in prižgalo v njem svetilke. Že naslednji dan pa so našli v njem utopljeno mačko, ki jo je, kot so ugotovili, nekdo v vodnjaku zadušil. Mar bo treba ob vodnjaku postaviti čuvaja?

■ **Bife na Glavnem trgu,** bo, preurejen in nekoliko večji, odprt v soboto, 12. maja. Novo mesto bo z njim pridobilo spet lep, sodobno urejen gostinski lokal, ki bo bolj restavracija kot točilnica. Zelo lepa nova točilna miza, sodobna, popolnoma preurejena kuhinja, lepe sanitarije in snažno urejeni prostori čakajo na goste. Žal je kolektivu zmanjkalo sredstev za nakup novega pohištva. Oglejte si!

■ **Gibanje prebivalstva:** rodile so: Ana Kuhar iz Kettejevega drevoreda 33 — deklico; Marija Čučnik iz Ragovega pri Novem mestu — deklico; Dragica Modic iz ulice Talcev 10 — dečka; Cvetka Mesojedec iz Bršlina 55 — deklico; Rafaela Kapš iz Ulice Majde Šilc 8 — deklico; Jelka Pezdič s Prešernovega trga 9 — deklico; Antonija Brišar iz Partizanske 25 — dečka.

Poročili so se: Anton Miklič, čevljar z Novega trga 9, in Frančiška Mavsar, delavka iz Ulice Majde Šilc; Jože Govednik, kmetovalec iz Grabrovca, in Marija Golob, delavka z Novega trga 1; Franjo Petelin, mizarski pomočnik iz Zabje vasi, in Jožefa Konjček, tkalka iz Resljeve 12; Pavel Bertoncelj, študent iz Maribora, in Milena Trelc, vzgojiteljica s Prešernovega trga 9; Crtomir Pugelj, študent iz Zagrebške 11, in Marija Prešeren, uslužbenka iz Zabje vasi; Jože Ravbar, osebni upokojenec iz Vayte vasi, in Veronika Šali, šivilja iz Partizanske 14; Franc Ovčak, mizarski pomočnik, in Rozalija Golobič, bolniška strežnica, oba iz Šmihelske 11; Miroslav Pavlič, šofer iz Partizanske 3, in Mihaela Mežnaršič, krojačica iz Regerče vasi.

Umrli je: Alojz Kroneger, upokojenec iz Jerebove 12, star 81 let.

Dela na šmihelskem pokopališču

Na šmihelskem pokopališču so preuredili mrtvašnico, ki je bila močno potrebna popravil, uredili okolico in napeljali na pokopališče vodovod. Vodovodna pipa za javno uporabo je ob stavbi. Obnovili so tudi del opornega zidu ob ograji. Komunalni objekti na šmihelskem pokopališču so zdaj dostojno urejeni. Za našteta popravila so porabili približno 150 tisoč dinarjev, investitor pa je bil občinski ljudski odbor Novo mesto.

Za turistično sezono v Dolenjskih Toplicah

Turistično društvo v Dol. Toplicah se je resno lotilo olepšave in ureditve kraja v želji, da bi letošnjo turistično sezono pričakali pripravljeni. Na nedavnem pregledu so ugotovili vrsto pomanjkljivosti in opozorili lastnike, naj jih urede, hkrati pa so zaprosili komunalno podjetje, naj popravi kanalizacijske naprave. Društvo bo uredilo en pločnik in v parku popravilo pota ter postavilo več klopi in miz. S KZ Dol. Toplice so se dogovorili, da bo v sezoni na primernem kraju postavila stojnico za prodajo svežega sadja. Društvo je kupilo tudi cevi za škropljenje cest in voziček za prevažanje cevi. Propagandna komisija, izvoljena na zadnji seji, bo skupno z upravo zdravilišča oskrbela primerne prospekte. Še letos nameravajo v Dol. Toplicah urediti turistični urad, kjer bi turisti lahko dobili razne informacije in tudi stanovanja pri zasebnikih. Urad bo odprt že 1. junija, če bo predlagana lokacija odobrena.

dg

PRIJATELJSKA ROKOMETNA TEKMA »UČITELJIŠČE« : ŠSD KATJA RUPENA 9:8 (3:5)

V nedeljo, 6. maja, je bilo na Loki odigrano prijateljsko rokometno srečanje med osnovno šolo in učiteljiščem. Zanimivo borbo so učiteljiščniki odločili v svojo korist z najtesnejšim rezultatom, predvsem po zaslugi odličnega Degena, ki je bil najboljši igralec na igrišču. Ekipa ŠSD Katja Rupena je ves čas vodila, tik pred koncem pa je borbenim igravcem pošla sapa. Kljub porazu je to velik uspeh mladih igravcev.

Bili smo na Drganjih selih

Učenci in učitelji iz Dolenjskih Toplic smo sklenili, da bomo 1. maj praznovali na Drganjih selih. Sončnega dne nas je ta gostoljubna partizanska vas, vsa v češnjevem cvetju, res sprejela. Zbrali smo se pred spomenikom padlih borcev, tovarišica Mlinarjeva pa je vodila proslavo. Peli in recitirali so najmlajši in najstarejši učenci. Ko je bilo slavje končano, nas je sprejel domačin — bivši borec — France Kren. Zatem so se učenci pognali za žogami, ostali pa smo kramljali še z drugimi domačini, z Jožetom Kmetom in njegovo ženo ter s Turkovo mamo. Ob slovesu smo smo Francetu Krenu čestitali k njegovi 69-letnici in se hvaležni za lepo doživejte v znani partizanski vasi vrnili domov.

Anica Brkič

NOVOMEŠKI MATIČNI URAD SPOROČA:

Od 23. aprila do 6. maja je bilo rojenih 38 dečkov in 35 deklic.

Poročili so se: Rok Dobravec, šofer, in Štefanija Hribar, vrtnarica, ob iz Irče vasi; Jože Derčar, poljedelec iz Podgore, in Marija Dular, poljedelka iz Prečne; Janez Perše, delavec iz Družinske vasi, in Frančiška Pavlič, delavka iz Črmošnjic; Jože Šiško, steklar z Malega Slatnika, in Alojzija Vičič, uslužbenka iz Bršlina; Franc Mavsar, delavec iz Meraške vasi, in Mihaela Kastelec, šivilja iz Bršljina; Vincenc Prime, radiomehanik z Broda, in Frančiška Skufca, učiteljica iz Gor. Straže; Franc Berus, delavec iz Dol. Mraševega, in Karolina Korček, delavka iz Praproč; Božidar Južna, delavec iz Dragomlje vasi, in Marija Cimermančič, poljedelka iz Vel. Cerovca; Albin Štih, turgovski poslovodja iz Jedinščice, in Alojzija Vovko, učiteljica iz Sel pri Ratežu; Franc Urbančič, poljedelec iz Gor. Polja, in Marija Avbar, poljedelka iz Dol. Vrha; Peter Nahtigal, kmetovalec iz Gor. Polaj, in Frančiška Kobe, delavka iz Hruševca; Jože Pire, delavec, in Antonija Simončič, delavka, oba iz Dol. Straže.

Umrli so: Marija Hrastar, gospodinja iz Šmihela, stara 59 let; Pavla Pavšič iz Stare vasi, stara 36 let; Jože Zupanič, otrok iz Vranovičev, star 7 let; Jože Somrak, užitkar s Kuzarjevega Kala, stara 83 let.

»KRKA«: uspela akademija za praznik dela

V soboto, 28. aprila je delovni kolektiv »Krke« iz Novega mesta napolnil dvorano prosvetnega doma in z izbranim programom počastil praznik dela. Velika vrednost tega, kar se je odvijalo na odru, pa je v tem, da so vse točke res kvalitetno izvedli člani kolektiva. Pevski zbor je zapel vrsto delavskih in borbenih pesmi, konferansje je z branjem zgodovinskega gradiva povezoval recitacije, prav lepo pa so se odrezali člani folklorne skupine, ki so, oblečeni v gorenjske in hrvaške narodne noše, pokazali nekaj hrvaških in gorenjskih kol. Ker je kulturno-umetniško delo v naših kolektivih precej zamrlo smo uspeha »Krke« na tem področju nadvse veseli. Kolektiv je vse izvajalce sproti nagrajeval z burnim ploskanjem.

MATIČNI URAD IZ HINJ SPOROČA:

V aprilu sta bila rojena en deček in ena deklica. — Smrti ni bilo. — Poročili so se: Ignac Hrovat, posestnik iz Visejc, in Angela Papež, kmetovalka iz Ratja; Vinko Novak, poljedelec, in Marija Blatnik, poljedelka, oba iz Visejca; Ludvik Perko, delavec s Hriba pri Hinjah, in Dragica Robič, delavka iz Črnuč.

Dober program stanovanjske skupnosti

Na nedavni seji sveta stanovanjske skupnosti občine Videm-Krško so razpravljali o dosedanjem delu ter hkrati sprejeli program za letošnje leto.

Hišni sveti dobivajo vse večjo vlogo v družbenem upravljanju, vendar se nekateri med njimi tega premalo zavedajo. Stavbe in stanovanja so slabo vzdrževane. Temu je razlog tudi neekonomska najemnina. Neredki pa so primeri slabega gospodarjenja s sredstvi. Večkrat se dogaja, da hišni sveti predlagajo nakup pralnih strojev, hladilnikov itd., za popravilo strehe in zunanjosti stavbe pa se ne zmenijo. Kaže, da bo morala stanovanjska skupnost posvetiti več pozornosti delu hišnih svetov.

Dejavnost servisov stanovanjske skupnosti je uspešna. Pralnica sicer nekaj mesecev po ustanovitvi ni imela dosti dela, ker ji gospodinje niso zaupale, zdaj pa so že spoznale, da si lahko prihranijo čas in trud. Poseben problem pralnice je bilo sušenje perila. V ta namen so preuredili prostor, nabavili še en pralni stroj, bojler, parni kotel in komorne sušilnice. Montaža vseh teh naprav bo zaključena konec aprila. Sušilnice se bodo posluževale vse gospodinje, saj bo lahko dnevno posušila 1280 kilogramov perila. Nabava in ureditev strojev stane 2 milijona 500 tisoč dinarjev. Omeniti moramo, da je pralnica v preteklem letu izkazala preko 120 tisoč dinarjev čistega dohodka.

Uspešni sta bili tudi kemična čistilnica in kopalnica. Lani sta imeli kar 500 tisoč dinarjev čistega dohodka.

Še vedno je težava glede nemotenega poslovanja obrata družbene prehrane. Glede naročil enolončnic od strani podjetij smo v našem listu že obširno pisali. Ne moremo pa mimo tega, da ne bi pisali o neporavnanih obveznostih nekaterih podjetij in ustanov do obrata družbene prehrane. Z njihovim soglasjem je bila namreč preurejena in opremljena stavba, v kateri je obrat. Z izjemo tovarne celuloze in papirja ni še nihče poravnal svojih obveznosti. Tako je na primer Splošna obrtno-kovinarska zadruga še dolžna stanovanjski skupnosti 250 tisoč dinarjev, Elektro 490 tisoč, Komunalno podjetje 115 tisoč, Konfekcija papirja 30 tisoč, Splošno mizarstvo 105 tisoč, Valvasorjeva tiskarna 45 tisoč, Transport 110 tisoč, trgovsko podjetje »Promet« 110 tisoč, trgovsko podjetje »Resa« 194 tisoč, Zavod za socialno zavarovanje — podružnica Videm-Krško 62 tisoč, gradbeno podjetje »Sava« 500 tisoč in občinski ljudski odbor 200 tisoč dinarjev. Skupno je torej 2 milijona 446 tisoč dinarjev neporavnanih obveznosti. Zaradi tega ima obrat družbene prehrane že več mesecev blokiran tekoči račun pri banki in posluje v nemogočih pogojih. Ni dovolj sprejeti obveznost, temveč jo je treba tudi izpolniti! Poudariti moramo tudi, da je zmogljivost obrata družbene prehrane trenutno izkoriščena komaj za 25 odstotkov, saj pripravlja dnevno le okrog 300 obrokov enolončnic.

S 1. januarjem je stanovanjska skupnost ustanovila še krojaški in čevljarski servis, po vsej verjetnosti pa bo v kratkem ustanovljen še šiviljski. Pač pa so težave v tem, ker servisi poslujejo v različnih, med seboj oddaljenih prostorih.

Stanovanjska skupnost je dosegla v zadnjih letih lepe uspehe, toda člani sveta še niso zadovoljni. Na zadnji seji so sprejeli pester program dela za letošnje leto, ki predvideva razširitev pralnice, ustanovitev šiviljskega servisa, ki bo opravljal tudi krpanje. Ker je v mestu več starih stanovanjskih hiš, ki so nujno potrebne popravila, bo stanovanjska skupnost ustanovila servis za popravilo hiš. V ta servis bodo vključeni kleparji, vodovodni inštalaterji, zidarji, soboslikarji in pleskarji ter električarji. Usluge bodo znatno cenejše od uslug zasebnih obrtnikov.

Svet stanovanjske skupnosti se je z vso resnostjo lotil vprašanja varstva otrok in gradnje otroških igrišč. Zato se bodo letos uredila v Vidmu-Krškem tri otroška igrišča. Pri gradnji bodo morali sodelovati vsi prebivalci, hišni sveti pa naj bi načrt materialno podprli.

Program stanovanjske skupnosti bo uresničen, če bodo pri tem sodelovali vsi občani.

Upokojencev niso pozabili

Nedavno je zasedal novo izvoljeni delavski svet tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj«. Na to sejo so povabili vse nekdanje delavce, ki so bili upokojeni s 1. 1. 1961. Vsi so dobili pismeno priznanje in denarne nagrade. Upokojenci so bili spričo velike pozornosti očitno ganjeni. Delavskemu svetu in celotnemu kolektivu se je za pozornost zahvalil Gustav Pirc.

ZBIRAJMO SREDSTVA ZA BRESTANIŠKI SPOMENIK!

Kakor smo že poročali v zadnji številki našega lista, je krajevna organizacija Zveze borcev v Brestanici sklenila za dan borca, 4. julija, odkriti spomenik izgnancem, internirancem in političnim zapornikom, ki so bili zaprti v Rajhenburškem gradu med drugo svetovno vojno. Pripravljalni in gradbeni odbor imata te dni polne roke dela. S podjetjem »Jadran«, import-export, Sežana — obrat Marmor, sta sklenila pogodbo o izdelavi spomenika. Spomenik bo izdelan do 20. junija in bo ves iz fino brušenega marmora. Predračun za spomenik znaša 2 milijona 360 tisoč dinarjev. Z izdelavo tlaka, zemeljskih, betonskih in tesarskih del ter ureditvijo okolice spomenika bodo stroški znašala več kot 6 milijonov dinarjev.

Teh sredstev pa krajevna organizacija ZB iz Brestanice nima. Zato je dolžnost vseh podjetij, ustanov, zavodov in posameznikov, da s svojimi prispevki omogočijo uresničitev te velike naloge. Krajevna organizacija bo naslednji mesec izdala posebno brošuro, posvečeno dogodkom v času izseljevanja in izgnanstva. Občinski odbor ZB je že razposlal večje število blokov, ki jih bodo prodajale vse organizacije ZB v Sloveniji.

Vsi, ki se bodo odzvali pozivu krajevne organizacije ZB v Brestanici in prispevali denarna sredstva, naj jih nakažejo na tekoči račun: 606-13-3-360 PRI NARODNI BANKI VIDEM-KRŠKO.

Iz Dolenje vasi pod Libno

■ **Pionirji osnovne šole v Dolenji vasi** pridno uresničujejo program Jugoslovanskih pionirskih iger pod geslom »Leto telesne kulture mladih«. V aprilu so priredili orientacijski pohod, v katerem so tekmovale posamezne skupine. Po nastavljenhi znakih so morali tekmovalci poiskati pravo pot, ki je vodila skozi gozd, čez hribe, preko jarkov in grap, medpotoma pa so morali opraviti nekaj spretnostnih nalog. Pozdrav pomladi so proslavili na gozdni jasi, člani odreda pa so se preizkusili tudi v lahki atletiki. Šahisti so na občinskem tekmovanju zasedli drugo mesto.

■ **Na šoli uspešno deluje šest krožkov:** kmetijski, mizarsko-tehnični, prometni, pevski, šahovski in krožek za dekliška ročna dela. Vodijo jih mladinci, učitelji in eden izmed domačih naprednih kmetov. Ob koncu šolskega leta bodo krožki svoje izdelke razstavili.

■ **Društvo prijateljev mladine** se je lepo razživelo. Naraščanje števila članov — kar 130 jih je — kaže, da staršem ni vseeno, kako njihovi otroci rastejo in se razvijajo. Prebivalci tudi sicer radi pomagajo, kadar je šola v težavah. Skrbijo za šolsko mlečno kuhinjo, sodelujejo v pripravah za proslave, še posebej za dan žena in za novo leto. Na letošnji proslavi dneva žena je 12 najzaslužnejših članic prejelo pismeno priznanje. V maju bo društvo priredilo skupen izlet staršev in otrok na partizanski Bohor. Še letos nameravajo preurediti in izboljšati telovadišče in igrišče.

Jožica Vogrinc

TO IN ONO IZ BRESTANICE

Dograditev ceste. Še ta mesec bodo pričeli z rekonstrukcijo ceste od elektrarne do železniške postaje. Že urejeni del cestišča bodo prevlekli s finim asfaltom in povezali še nedograjeni del ceste od Kržišnika do prosvetnega doma ter od gostišča »Pod lipo« do elektrarne. Dokončno asfaltiranje ceste bo stalo 20 milijonov dinarjev.

Novi devetstanovanjski blok. Septembra bo dograjen novi devetstanovanjski blok, katerega gradnjo investira elektrarna. Tri stanovanja bodo dodeljena učiteljstvu, s čimer bo vsaj delno omiljen stanovanjski problem prosvetnih delavcev. Gradnja stanovanjskega bloka bo stala 35 milijonov dinarjev.

Pralni servis. Stanovanjska skupnost v Brestanici bo na posebno željo tamkajšnjih prebivalcev v kratkem ustanovila pralni servis. Pralni stroj, ki bo zaenkrat izkoriščen dnevno 6 do 8 ur, je stanovanjska skupnost nabavila iz lastnih sredstev za 800 tisoč dinarjev. Nova pralnica bo razbremenila zlasti zaposlene žene.

Odvoz smeti. Elektrarna je za svoje naselje nabavila 40 posod za smeti ter organizirala tudi odvoz. Splošna želja je, naj bi odgovorni činitelji organizirali odvoz smeti tudi za vso Brestanico. Večina ljudi sedaj odmetuje smeti kar za potok Brestanica, kar pa ni higiensko. Velika nečistoča je zlasti pod mostom pri klavnici.

Perišče za pranje avtomobilov. Avto-moto sekcija gradi perišče za pranje in mazanje avtomobilov. Hkrati namerava sekcija v kratkem nabaviti nov poltovorni avto za učenje tečajnikov.

Novo kegljišče. TVD Partizan adaptira pri gostilničanju Zemljaku kegljišče. Otvoritev bo 13. maja.

Upravičene želje Senovčanov

Stanovanjska skupnost na Senovem je pričela delovati šele pred nekaj meseci. Da bi se njen delovni program čimbolj približal željam in potrebam ljudi, je svet stanovanjske skupnosti razpisal anketo, na katero je odgovorilo precejšnje število prebivalcev. Anketa je pokazala, da se ljudje predvsem zavzemajo za ustanovitev servisov. Za čevljarsko popravljalnico je glasovalo 168 anketirancev, za servis za inštalaterska, ključavničarska in mizarska dela 145, za krojaško-šiviljsko delavnico 143, za knjigovodski servis 88, za obrat družbene prehrane 116, za ureditev otroških igrišč 149 in za javno pralnico 112. Nekaj anketiranih želi, naj se ustanovi servis za pravno pomoč in za varstvo vrtov in nasadov.

Stanovanjska skupnost na Senovem si prizadeva uresničiti večino želja prebivalcev. Tudi vsa podjetja so izrazila pripravljenost, sodelovati pri uresničitvi teh velikih nalog.

● **Pančevska tovarna »Utva«** bo letos izdelala 15 letal za potrebe gospodarstva. S pomočjo letal se lahko dodatno pognojijo posevki, zapraše ali poškropijo njive in opravi vrsta drugih poljskih del. Prihodnje leto bomo iz te tovarne dobili še nad 30 takih letal.

V počastitev dneva mladosti

V počastitev dneva mladosti je občinski odbor Jugoslovanskih pionirskih iger s sodelovanjem občinske zveze za telesno vzgojo občinskega komiteja LMS in pripravljalnega odbora organiziral športna tekmovanja, ki so se pričela te dni.

6. maja so se pionirji in mladinci iz Krškega, Leskovca in Velikega Podloga pomerili v rokometu. Tekmovali so tudi odbojkarji iz Brestanice in Vidma-Krškega. 9. maja je bilo na Senovem veliko športno srečanje med tamkajšnjo mladino in pripadniki JLA; tekmovali so v odbojki, rokometu, malem nogometu, šahu in namiznem tenisu.

Program tekmovanj pa obsega še več športnih prireditev: 13. maja bo v Leskovcu in na Senovem tekmovanje v malem nogometu. Že naslednjega dne bo na Rakj pionirski kros, Krčani pa bodo v gosteh pri brestaniških kegljačih. Senovški hokejisti in balinarji bodo 15. maja pokazali svoje znanje v Krškem v dvoboju z domačini. 16. maja bodo prišli na račun ljubitelji rokometa. Ta dan bo tudi veliko doživetje za simpatizerje malega nogometa, odbojke in telovadbe. V Krško bodo prispeli znani športniki — slušatelji visoke šole za telesno vzgojo iz Ljubljane in državni reprezentanti v orodni telovadbi, judu, dviganju uteži itd. Nastopili bodo vrhunski športniki Cerar, Srot, Celesnik, Oblak, Škraba, Šubic, Podobnik in drugi. V rokometu in odbojki bo krško občino zastopal TVD Partizan-Celuloza, v malem nogometu pa »Partizan« s Senovega. Vsa tekmovanja bodo na igrišču na bazenu.

17. maja bo odbojkarski turnir v Brestanici in šahovski brzoturnir v sindikalni dvorani Celuloze. Pionirsko tekmovanje v lahki atletiki bo 18. maja v Kostanjevici. Tega dne bo na Senovem nogometno srečanje med domačini in Krčani. Občinski turnir v namiznem tenisu pa bo 19. maja v domu Partizana v Krškem. Hkrati bo tudi tekmovanje v streljanju na strelišču tovarne celuloze.

Več pomembnih športnih dogodkov bo 20. maja. Republiški rokometni prvak »Krim« iz Ljubljane bo odigral v Krškem prvenstveno rokometno tekmo z domačimi rokometaši.

Ob otvoritvi plavalne sezone, so plavalci organizirali veliko tekmovanje, na katerem bodo nastopili najboljši plavalni klubi iz Slovenije in Hrvatske.

Ob 15. uri pa bodo na stadionu »Matija Gubca« doslej največje mednarodne speedway dirke. 24. maja bo v domu Partizana v Krškem telovadna akademija. 25. maja bo zadnji dan tekmovanj. Na športnem pregledu bodo sodelovali vsi pionirski odredi, vključeni v JPI za leto 1962. Mladina bo tekmovala s pripadniki JLA v nogometu, zvečer pa bo v domu »Svobode« v Vidmu-Krškem svečana akademija.

D. K.

● **V Beogradu so pred kratkim** ustanovili prvo jugoslovansko združenje industrije gume, ki ima nalogo preskrbovati domačo industrijo s surovinami.

● **Iz občine Maribor-Tezno** bodo letos izvozili za okrog 900.000 dolarjev avtomobilov in strojev tovarne TAM v dežele Bližnjega vzhoda, Afriko in Zahodno Nemčijo.

Nedeljsko popoldne za kulisami

— Imaš lasuljo?

— Kje je moj klobuk!

— Pazi na boben! Kuža, umakni glavo!

— Mušnice, popravite si krilca!

— Kje je Jurček?

— Mir! Vsi za prvo dejanje na oder!

Vrvež, o katerem ne vedo odrasli in mladina v dvorani ničesar. Napeto vzdušje na odru, ki je še skrit za zaveso, tovariš Kukec pa s tovarišico hiti na vse kriplje, da bi bilo kar najmanj zamude: mar mislite, da je malenkost našminkati več kot 50 mladih igralcev!

— Ven iz garderobe! Kdor nima tu kaj iskati, naj čaka v vežli! »Tovariš Kukec prosi, nato ukaže. Če se le preveč vil, palčkov, vaške otročadi in »odraslih« iz »Jurčka« vrti v premajhni sobici, res ne moreta delati s tovarišico. Za odrom in v kulisarni vre kot v panju! Režiser prihiti še na oder, pregleda, kako so starejši igralci postavili sobo, in da mladim igralcem zadnja navodila.

Potem vendarle gong! V dvorano prikorakajo potujoči godci, predstavijo igrico in Golieva povestica o pridnem Jurčku zaživi! Že tretjič ga igrajo danes v Kostanjevici in spet je dvorana polna; več sto parov radovednih oči se zazre v kulise, v zabavne godce, revno domačijo na Gorjancih in vsa dvorana živi z Jurčkom in njegovimi starši, z vetrnjaki-popotniki in njihovo Pampanelo, pa z vilami, gozdnimi možički, Snežakom, Vetrom in divjo Vihro... Posebno mladi gledalci v dvorani uživajo; doživeto spremljajo sovrstnike na odru, ki ne igrajo, temveč »živijo na Gorjancih« skoraj tri ure in nas prestavijo v pravljični svet dobrih gozdnih bitij, ki pomagajo siromaku in kaznujejo hudobnega gostilničarja...

MLADI ODER v Kostanjevici je z mladinsko igro »Jurček« pesnika Pavla Golie potrdil, da prosvetno društvo LOJZE KOŠAK dela in ustvarja. V skromnih razmerah dosega zavidljive uspehe, ki so plod požrtvovalnega in vztrajnega prizadevanja, nuditi domačemu kraju in okolici kulturne hrane. Igro je režiral Lado Smrekar, tonski efekti pa so delo Ladka Kukca, medtem ko so za oder in vse drugo poskrbeli kar mladi kostanjeviški igralci sami. Prav bi bilo in lepo, ko bi »Jurčka« predstavili tudi mladini v drugih naših krajih! To zaslužijo!

-ik

Jurček, zvesti Kuža in Mušnica na hodniku pred odrom v Kostanjevici — še malo, pa se bo predstava začela. Lep pozdravček vsem mladim bralcem Dolenjskega lista pošiljajo člani MLADEGA ODRA iz prosvetnega društva »LOJZE KOŠAK« v Kostanjevici!

Pogled nazaj in v prihodnje dni

Po nemški ofenzivi konec 1943 in po hudi zimi, ki ji je sledila, so na spomlad 1944 brigade VII. korpusa prešle v napad. Partizanske puške so bile naperjene v štiri postojanke, kjer se je s skupinami domačih izdajalcev skušal vgnezditi nemški okupator: v Mirno peč, Dobravo pri Dobrniču, Žužemberk in Trebnje. V nezadržnem navalu, ki je sovražnika iznenadil, so brigade svoje bojne naloge častno izpolnile.

15. maja 1944 so borci Cankarjeve in Gubčeve brigade ter topništva VII. korpusa po večdnevnih bojih vkorakali v Trebnje. Trebnje je bilo kot pomembna strateška postojanka ob železniškem vozlišču in cesti Ljubljana—Novo mesto osvobojeno.

Vsakdo, ki je potoval proti Ljubljani, pozna Trebnje. Popotniku, ki drvi po avtomobilski cesti ali pa se pripelje z železnico, se pogled vzradoščen ustavi na naselju, ki se mu nenadoma prikaže izza ovinka kakor na dlani. Vrsta svetlih stavb, zgnetenih ob vznožju zelenega griča, de-

TREBANJSKE NOVICE

luje prav poživljajoče. 15. maja bo trebanjska komuna praznovala občinski praznik. Skoroda brez zunanjih slovesnosti se bodo občani tokrat zazrli v to, kar so že naredili, in v to, kar jih še čaka. Letošnje leto bo terjalo veliko naporov, prvi meseci pa so že pokazali mnogo razveseljivih uspehov. Prav letošnje leto pa bo za to gospodarsko nerazvito komuno, ki je vse doslej nihala med industrijo in kmetijstvom, prelomno leto.

● Nove površine in živinoreja

Dolina Temenice in dolina Mirne sta znani po krompirju. Po lanski reorganizaciji kmetijskih zadrug je v vsej občini namesto majhnih zadrug, ki niso mogle resno vplivati na kmetijsko proizvodnjo, z združitvijo nastala Kmetijska zadruga Trebnje. Letošnji družbeni plan daje največji poudarek kmetijski proizvodnji, Kmetijska zadruga Trebnje pa že krepko ubira pot, ki bo kmetijstvo postavila na noge.

Letos bodo z zakupom in odkupom zajeli v družbeno proizvodnjo novih 300 ha zemljišč. 34 ha so letos že zakupili. Za kmetijsko proizvodnjo? Ne, predvsem za živinorejo. Z agromelioracijami bodo ob že regulirani strugi Vejerja pridobili 300 ha doslej neplodnih površin. V družbeni proizvodnji bo zadruga pridelovala predvsem krmo. 226 glav mladih goved je že v pitanju. Hlev v Šentlovrencu je preurejen, tam je privezanih 100 glav. Letos bodo pričeli v Martinji vasi pri Mokronogu graditi pitališče. V Dolnji Nemški vasi bodo že letos pričeli rasti hlevi za prašičke bekone. Ko bodo dograjeni, bodo v njih spitali na leto 10 tisoč bekonov, že prihodnje leto pa jih bo zapustilo pitališče 5 tisoč. Na Mali Loki bodo uredili karantenske hleve za 1200 prašičkov, da bi preprečili okužbo v pitališču.

Na 60 ha zadruga že prideluje semenski krompir. plan pogodbene proizvodnje poljščin je doslej uresničen 65-odstotno, zato pa je kmetijska zadruga v pogodbeni proizvodnji ustvarila kvalitetne odnose. Toliko uspešnejša je pogodbena živinorejska proizvodnja. V pogodbenem pitanju je 5500 prašičev in 150 goved (slednjih je mnogo manj kot prejšnja leta, ker zadruga mlado živino odkupuje za svoja pitališča), hkrati pa pripravljajo rejce mladih prašičkov za pitališča svinj ter rodovniške svinje in merjasce.

Takšne so letošnje kmetijske brazde, ki obetajo že letos obilno žetev!

● Dograditev industrije

Trebanjska komuna ima vsega tri industrijske objekte: tovarno šivalnih strojev »MIRNA«, destilacijo »DANA« in Iskrin obrat elektrolitov. Te tri industrijske prvence je treba graditi še naprej in dograditi.

■ **V tovarni šivalnih strojev »MIRNA«** bodo letos pričeli z rekonstrukcijo, ki bo trajala do leta 1965. Še letos bo zgrajena nova proizvodna dvorana, ki bo z novo razvrstitvijo strojev omogočila sodobnejši in boljši tehnološki postopek, tovarna pa bo nato postopoma dosegla svoj cilj: celotno proizvodnjo šivalnega stroja doma. Rekonstrukcija bo veljala 227 milijonov dinarjev, letos pa jih bodo investirali 135. Kolektiv bo letos v primerjavi z lanskim letom povečal vrednost bruto proizvoda za 75 odstotkov.

■ **Destilacija »DANA« na Mirni** letos ne bo povečala proizvodnje, vendar bo z lastnimi sredstvi, ki jih kolektiv gospodarno zbira, že v prihodnjem letu pričela povečevati skladišča, hkrati pa bo lahko povečala tudi proizvodnjo.

■ **Iskrin obrat za proizvodnjo elektrolitov v Mokronogu** bo letos povečal prostore. Obrat je imel prvotno le malo večji plan kot lani, nato pa so dobili naročilo, ki so ga kjub težavam pri nabavi surovin podpisali. Na ta račun bo letošnja proizvodnja, če le ne bo večjih težav s surovinami, za 150 odstotkov večja od lanske.

Tako je z industrijo, ki v trebanjski občini deluje že več let. Ne zaostajati za časom in razvojem, sproti širiti in graditi — je vodilo ki ga velja pozdraviti!

● 180 ljudi bo dobilo zaposlitev

■ Ne vsi letos, pa vendar! Že prihodnje leto bo s polno zmogljivostjo pričel

»Glavni poudarek letošnjega družbenega plana je na kmetijstvu in industriji, druge gospodarske panoge pa se bodo letos razvijale v okviru lastnih možnosti. K temu nas sili dejstvo, da imamo sorazmerno malo sredstev, prav zato pa jih ne smemo drobiti!« nam je povedal tovariš Ciril Bukovec, predsednik ObLO v Trebnjem

proizvajati **Farmisov obrat embalaže za farmacevtsko industrijo.** Proizvodnja bo stekla že v drugi polovici letošnjega leta, ko bo zaposlenih 23 ljudi, predvsem žená in invalidov. Ko bo obrat dograjen, bo v njem delalo 80 delavcev. 65 milijonov dinarjev bo treba investirati v novi obrat, sredstva zanj sta prispevala tudi Republiški zavod za zaposlovanje delavcev in Republiški zavod za socialno zavarovanje, saj smo že omenili, da bodo v proizvodnji delali tudi invalidi. Vrednost proizvodnje bo znašala 300 do 350 milijonov dinarjev na leto, ko bo vse dograjeno.

■ **Kemooprema bo nova tovarna v Trebnjem.** — V njej bodo izdelovali razne naprave za kemično industrijo. Ljudski odbor že zbira sredstva za novi obrat, saj bodo tudi v njem še letos pričeli z delom. Za začetek bodo zaposlili 40 delavcev, ko pa bo vse dograjeno, bo v Kemoopremi služilo kruh 100 ljudi. Za tovarno bo treba zbrati 90 milijonov dinarjev investicij, vrednost letne proizvodnje pa bo 300 do 400 milijonov dinarjev.

● Letni plan: v štirih mesecih in pol

Krepko in široko zastavljeni razvoj v kmetijstvu ter industriji bo zahteval precej sredstev. V trebanjski komuni jih ni na pretek, zato so jih razporedili kar se da varčno in namenili predvsem tistim objektom, ki so pomembni za bodoči razvoj in ki bodo hkrati hitro vračali to, kar bo vanje vloženo. Ostale gospodarske panoge in nekatera podjetja si bodo pomagala s svojimi sredstvi, sicer pa: v enem letu ni mogoče narediti vsega!

■ **Kovinsko podjetje — Trebnje** je lep primer kolektiva, ki ve, kaj hoče. 1. julija lani so pričeli — 6 jih je bilo — letos pa dela v delavnici, ki je močno tesna, že 35 delavcev. Po planu za letošnje leto bi morali ustvariti za 20 milijonov dinarjev vrednosti, prav te dni pa so ga že izpolnili! Upoštevaje že sklenjene pogodbe, bodo letos naredili za 40 milijonov dinarjev vrednosti, morda pa tudi več. Prizadevni kolektiv že pripravlja načrte za novo proizvodno dvorano, saj so dosedanji prostori že zdaj premajhni, toliko bolj pa bodo premajhni potem, ko bodo svojo dejavnost povečali. Varčno zbirajo sredstva za novo dvorano, v dosedanjih prostorih pa bo Trebnje dobilo servisno avtomehanično delavnico, ki je že zelo zelo potrebna.

● Trgovina, gostinstvo, turizem

Trebnje se je v zadnjem desetletju razcvelo. Povsod je opaziti napredek, le trgovina je ostala takšna kot nekoč. Da ne bomo krivični: promet se je povečal, na izbiro je več blaga, toda prodajalne so ostale nespremenjene. — Kolektiva obeh trgovskih podjetij, trgovskega podjetja »Gradišče«, in podjetja »Trebnje«, resno razpravljata o reorganizaciji trgovske mreže v Trebnjem in na Mirni. — Preudarno so se pogovorili o vsem in izvolili komisijo. Ta že pripravlja načrte za obnovo lokalov in se hkrati pogaja z raznimi proizvodnimi podjetji, ki bi v Trebnjem lahko odprla svoje prodajalne. Modernizacija prodajaln in gradnja trgovske hiše sta veliki nalogi; obe bo treba kar hitro pričeti uresničevati. Osnovni pogoj za vse to pa je združitev obeh trgovskih podjetij, saj se bodo le tako povečali skladi, izboljšalo poslovanje in zmanjšali stroški.

Gostinstvo in turizem sta panogi, ki imata obilico naravnih pogojev. Letos bodo nadaljevali s preurejanjem ceste proti Debencu, da bi to lepo turistično točko približali svetu in omogočili dostop z motornimi vozili. Na Priči pri Mokronogu pa bodo začeli graditi novo turistično postojanko, za katero že pripravljajo načrte.

● 21 milijonov za zdravstvo, nova šola in še marsikaj

Zdravstveni dom v Trebnjem je že nekaj let kamen spotike. Nič laže ni na Mirni in v Mokronogu, saj se v vseh naštetih krajih razvija industrija, število prebivalcev raste, ljudje pa potrebujejo vedno več zdravstvenih uslug. Letos bodo, kot vse kaže, zdravstveni problem načeli in rešili. 21 milijonov dinarjev za ureditev zdravstvenega doma v Trebnjem in ambulant na Mirni ter v Mokronogu je že zbranih. Končno bodo torej le prenehale težave, ki so jih prebivalci morali prenašati že vrsto let. Zdravstveni dom v Trebnjem bo razen tega letos kupil dve stanovanji: eno je namenjeno zdravniku splošne prakse, eno pa zobozdravniku.

Gradnja novega šolskega poslopja v lepem vremenu lepo napreduje. Gradbišče ima vsak dan drugo podobo, železobetonski skelet nove stavbe pa hitro raste. Stara šola, v kateri so se učenci gnetli v zatohlih in pretesnih prostorih, bo prav kmalu ostala samo še spomin.

Cesta skozi Trebnje je asfaltirana, vodovod je speljan že do Ponikev, letos pa bo po ceveh pritekla voda, kot vse kaže, tudi na Pristavico in Bič. Na vsakem koraku sreča človek kaj novega. Letos bodo v Trebnjem in na Mirni gradili ali dogradili 56 stanovanj. Stari in novi proizvodni obrati potrebujejo strokovnjake, v trebanjski komuni pa je doslej primanjkovalo strokovnjakov morda največ zato, ker ni bilo stanovanj. Novi industrijski obrati, rekonstrukcija starih, široki zamahi v kmetijski proizvodnji ter stanovanja in razen tega še vse drugo, kar smo našteli in česar nismo omenili, pa pomeni ob letošnjem občinskem prazniku najlepšo obljubo za bodočnost.

Miloš Jakopec

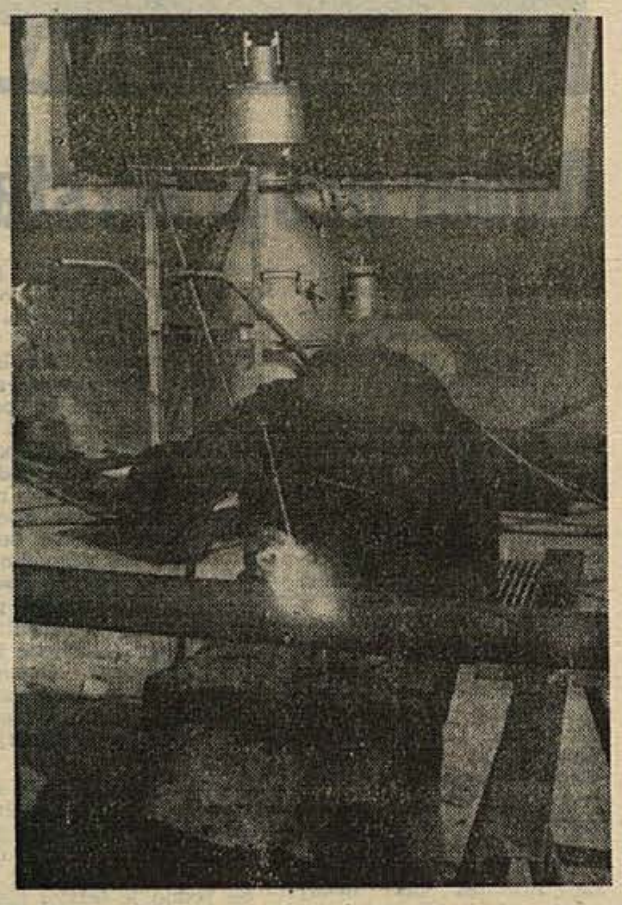

Elektrovarilec iz Kovinskega podjetja v Trebnjem, eden izmed članov prizadevnega kolektiva, ki se je s pridnim delom in varčnim gospodarjenjem v nepolnem letu dni uspešno razvil in tudi že izpolnil letošnji plan

Pozdrav z morja

Ob občinskem prazniku želita vsem prebivalcem iz Trebnjega, zlasti pa mladini, veliko uspehov pri delu mornarja **Bogo Strohsack** in **Edo Smuk**, ki služita vojaški rok v Puli.

Člani Rdečega križa za Debeli rtič

4. maja je bila seja občinskega odbora RK Trebnje. Namen seje je bil seznaniti člane odbora z nalogami organizacije RK v letošnjem tednu RK. Glavna naloga tega tedna je zbrati čimveč prostovoljnih prispevkov za dograditev mladinskega okrevališča na Debelem rtiču, kjer bo z dokončno dograditvijo omogočeno tudi okrevanje za predšolsko mladino.

Poleg tega sta bili imenovani komisiji za zbiranje prostovoljnih prispevkov in občinska komisija za prvo pomoč.

Uspehi AMD

27. aprila so bili izpiti AMD Trebnje. Prijavilo se je 39 tečajnikov. Teoretični del je opravilo 31 tečajnikov. Devet tečajnikov je izpolnilo testno polo brez napake. Praktično vožnjo je opravila le polovica tečajnikov. Uspeh bi bil lahko boljši, če bi več vozili. Potrebno bo pričeti z drugim tečajem, saj je zanj veliko zanimanja.

KOMISIJA ŽE DELA

V komisijo za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka gospodarskih organizacij in zavodov so bili imenovani naslednji tovariši: za predsednika Jože Sever, podpredsednik ObLO, za tajnika Anton Sever, šef uprave za dohodke pri občinskem LO, za člane: Ivan Longar, predsednik obč. SS, Anica Kolenc, računovodkinja v Mizarstvu Trebnje, Adolf Grum, šef odseka za družbene službe, in Alojz Krhin, predsednik zbora proizvajalcev ObLO.

Komisija je že začela delati.

Izvoljenih je 168 delavcev in uslužbencev

28. aprila so bile končane volitve v delavske svete in upravne odbore gospodarskih organizacij. V nova vodstva je bilo izvoljenih 168 delavcev in uslužbencev. Vsem čestitamo in jim želimo mnogo uspehov pri delu.

Pozdrav za občinski praznik

Fantje, ki služijo vojaški rok v Zrenjaninu, iskreno čestitajo vsem prebivalcem občine Trebnje za 15. maj, občinski praznik, hkrati pa pozdravljajo vse znance in domače: **Milan Lavriha** z Dolge njive, **Adolf Grandovec** iz Trstenika, **Stanko Kovačič** iz Dol. Nemške vasi in **Anton Pravne** z Rakovnika.

Stavbe na sliki povedo, da v Trebnjem ne zanemarjajo stanovanjske graditve. Levo in desno od naselja, ki je zraslo v zadnjih dveh letih, je 30 stanovanj, bodisi v stanovanjskih blokih ali v zasebnih hišah

VSE PREBIVALCE, POSEBNO PA ZADRUŽNIKE IN KMETOVALCE, POZDRAVLJAMO IN JIM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE TREBNJE!

Delovni kolektiv

Kmetijske zadruge TREBNJE

Z VSEMI PROIZVODNIMI OKOLIŠI

OBČINSKI PRAZNIK POZDRAVLJAMO S ŠTEVILNIMI NOVIMI USPEHI. TUDI VNAPREJ BOMO VLOŽILI VSE SILE ZA NAPREDEK TOVARNE IN OBČINE! DELOVNIM KOLEKTIVOM IN PREBIVALCEM NAŠEGA PODROČJA PRISRČNE ČESTITKE

Kolektiv
TOVARNE ŠIVALNIH STROJEV

»MIRNA«

MIRNA NA DOLENJSKEM

ZA OBČINSKI PRAZNIK PRISRČNO POZDRAVLJA IN ČESTITA

KOLEKTIV
KNJIGOVODSKEGA CENTRA in PEKARIJE

TREBNJE

DELOVNI KOLEKTIV

Kovinskega podjetja

TREBNJE

PRIPOROČA SVOJE USLUGE IN ČESTITA ZA OBČINSKI PRAZNIK

PRIPOROČAMO NAKUP V NAŠIH POSLOVALNICAH, SVOJIM STRANKAM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM PA ČESTITAMO ZA OBČINSKI PRAZNIK

Kolektiv
TRGOVSKEGA PODJETJA

Gradišče

TREBNJE

Kolektiv

Trgovskega podjetja

TREBNJE

PRIPOROČA NAKUP V SVOJIH POSLOVALNICAH IN ČESTITA PREBIVALCEM OBČINE ZA PRAZNIK — 15. MAJ

POTROŠNIKOM NUDIMO PRVOVRSTNE IZDELKE IN JIM POŠILJAMO ISKRENE POZDRAVE Z NAJBOLJŠIMI ŽELJAMI ZA OBČINSKI PRAZNIK

Kolektiv **»DANA«**

Mirna na Dolenjskem

Za 15. maj, praznik občine Trebnje, prisrčno čestitamo vsem delovnim ljudem na našem področju! Vložimo tudi letos vse naše sile za uresničitev nalog, ki smo si jih postavili z družbenim planom, da bomo dosegli nadaljnji gospodarski razvoj naše komune!

Občinski ljudski odbor TREBNJE

Občinski odbor SZDL • Občinski komite ZKS • Občinski komite LMS • Občinski odbor ZB • Občinski odbor ZVVI • Občinski odbor ZROP • Občinski sindikalni svet • Občinski svet Svobod in prosvetnih društev • Občinska zveza za telesno vzgojo • Občinski odbor Društva prijateljev mladine • Občinski odbor Rdečega križa

Delo in kvaliteta naših amaterskih zabavnih ansamblov z okrajne revije

Nekaj misli ob večeru zabavne glasbe in popevk na okrajni reviji v Vidmu-Krškem

V soboto, 28. aprila, je bila v Vidmu-Krškem zaključena Okrajna revija kulturne dejavnosti. Ta večer so nastopili najboljši zabavni ansambli novomeškega okraja. Občinstvu so se predstavili: zabavni ansambel STEB iz Brestanice, zabavni ansambel PD Emil Adamič iz Mokronoga, »Veseli vandrovčki« iz Bukovška pri Bežicah ter dva novomeška zabavna ansambla: ansambel novomeške Glasbene šole in Dizzy Combo.

V celoti je bil večer lep in so nastopajoči ansambli pokazali precejšnjo mero znanja, prizadevnosti in smisla za zabavno glasbo ter so z izvajanjem večkrat navdušili občinstvo.

Ansambel STEB je skladbe izvajal zelo živahno in ritmično v redu, tako da ga je občinstvo že med izvajanjem večkrat nagradilo s ploskanjem. Solista ansambla — pozavna in trobenta — sta bila odlična, nista pa vedno igrala v stilu skladbe, ki jo je ansambel izvajal (Who sory now). Ansambel je pokazal tudi precejšnjo vigranost. Pevec pa je bil dokaj povprečen. Kar se programa tiče, bi bilo pripomniti, da je bil nekoliko predolg, saj ni nujno, da v enem komadu nastopijo kar vsi člani ansambla kot solisti. Na splošno pa je ansambel STEB napravil zelo dober vtis.

Mokronog je poslal na revijo ansambel PD Emil Adamič. Ansambel je zaigral tri skladbe in pokazal kljub posameznim pomanjkljivostim (neskladnost trobente in klarineta, včasih napačna intonacija in disharmonije) smisel za zabavno glasbo. Manjkalo je tudi življenje v stil izvajane skladbe. Sicer pa so to težave vsakega mladega ansambla in bo zato ansambel iz Mokronoga posamezne napake z nadaljnjimi vajami in nastopi zlahka odpravil.

»Veseli vandrovčki« so ansambel, ki kaže veliko prizadevnosti in ki se trudi, da bi pokazal čimveč. Žal pa za to nima možnosti, saj nima prilike, da bi videl in slišal druge ansamble, se posvetoval z njimi in se pri njih učil. Za razmere, v katerih dela, je ansambel odličen. Zanimivo pa je bilo, da je izvajal le skladbe svojih članov. Tekst teh skladb je bil včasih podpovprečen. Pevca sta bila kar dobra (kljub nešolanima glasovoma), vendar teksta nista izgovarjala dovolj razločno. Same skladbe (brez teksta) so bile dobre, vendar se jim je občutno poznal vpliv Avsenikov in drugih podobnih ansamblov. Sicer pa so Veseli vandrovčki pokazali dovolj smisla za zabavno glasbo — zlasti za domače viže. Njihova dolžnost je, da sposobnosti razvijajo, delajo in nastopajo.

Zabavni ansambel novomeške glasbene šole je bil najmlajši ansambel na reviji. Dela namreč od februarja 1962. Kljub temu je pokazal dokajšnjo kvaliteto. Ansamblu se pozna mladost v njegovi delni nevigranosti in glasovni neuglašenosti. Tudi dinamika izvajanih skladb ni bila vedno na mestu, zlasti pa je bilo pogrešati nians v jakosti posameznih glasov; kakih prehodov iz forte v piano, crescendov in decrescendov skoraj ni bilo zaslediti in so bile vse skladbe izvajane enako glasno. Vsekakor pa je ta ansambel v tako kratkem času delovanja pokazal zavidanja vreden uspeh. Kar se dirigenta samega tiče, bi bilo le pripomniti, da mu manjka osnove dirigiranja, je pa kljub temu vodil ansambel zanesljivo in točno.

Ob zabavnem ansamblu novomeške Glasbene šole se zastavlja povsem načelno vprašanje: ali je pametno in smotrno ustanavljati v glasbenih šolah zabavne ansamble? Menda so glasbene šole namenjene učenju otrok in mladih ljudi, da jim dajo osnovne pojme o glasbi, glasbeni teoriji in harmoniji in posameznih instrumentih. Zabavna glasba in zlasti jazz pa spadata že v glasbeno specializacijo. Ali je potemtakem dobro in koristno, da se mladina v glasbeni šoli že specializira za zabavno glasbo, ko nima skoraj niti pojma o glasbeni osnovi in resni glasbi? Ali bodo taki godbeniki sploh kdaj spoznali resno glasbo? Zagotovo bodo stopili v vrste izvajalcev izključno zabavne glasbe, prazne oz. redke pa bodo ostale vrste izvajalcev resne glasbe v simfoničnih, salonskih in komornih ansamblih. To pa vsekakor ni namen glasbene šole. Najprej torej osnova glasbe, potem šele specializacija!

Kot zadnji je nastopil novomeški Dizzy Combo, ki je na lanski reviji dobil naziv najboljšega zabavnega ansambla Dolenjske. Ta naziv je Dizzy Combo tudi letos opravičil. Vse izvajane skladbe so bile zaigrane v stilu in so bile doživete in živo občutene. Ritmično je bil ansambel odličen in tudi vigran, razen na nekaterih mestih. Solisti so bili dobri, zlasti saksofonist. Ansambel je napravil zelo dober vtis, ni pa vžgal občinstva tako kot STEB iz Brestanice. Menda je bil vzrok za to ravno v stilu, v katerem so bile skladbe izvajane.

Za zaključek lahko ponovim, da so bili vsi ansambli na dostojni višini in da je bil večer res lep.

Po koncertu je zaključil Okrajno revijo kulturne dejavnosti predsednik okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev Novo mesto tov. Janez Gartnar in se v prisrčnih besedah zahvalil vsem nastopajočim in vodjem ansamblov za sodelovanje na reviji, občinstvu pa za številno udeležbo.

V hotelu Sremič je bil ob zaključku revije tudi svečan sprejem, ki ga je priredil predsednik ObLO Videm-Krško. Na sprejemu so bile podeljene tudi nagrade najboljšim nastopajočim. Med zabavnimi ansambli je prejel nagrado zabavni ansambel Glasbene šole Novo mesto z

(Nadaljevanje na 14. strani)

Zabavni ansambel novomeške glasbene šole z dirigentom Mihaelom Robkom

Dramske družine nas niso razočarale

Za nami so dnevi polni pričakovanj, novih poznanstev, prijetnih srečanj in bogatih doživetij, za nami je druga revija kulturnih dejavnosti novomeškega okraja, ki je bila od 20. do 28. aprila na odru DPD Svobode v Vidmu - Krškem.

Že v samih pripravah je bilo čutiti, da se bo letošnja revija precej razlikovala od lanske tako po množičnosti kakor po kakovosti. In v svojem pričakovanju nismo bili razočarani, saj toliko kulturno - prosvetnih delavcev amaterjev doslej še ni nastopilo na nobenem odru našega okraja.

Že sam začetek revije je bil nadvse slovesen. Plapolanje zastav, slavnostno okrašeni oder in dom Svobode, koncert sindikalne godbe Celuloze pred domom, prihod neštetih pevcev in obiskovalcev do najvišjih predstavnikov oblasti je bil viden dokaz, da se v Vidmu-Krškem dogaja nekaj nevsakdanjega. Nato fanfare, ki so naznanjale pričetek revije, zatem pa Internacionala, ki se je razlegala iz 270 grl. To so doživetja, ki jih ne bomo nikoli pozabili.

Revija se je začela. Prvi večer so pevci dostojno izpolnili svojo nalogo. Nato pa so se nam v petih zaporednih dnevih oz. večerih predstavile najboljše dramske družine našega okraja.

22. aprila popoldne je bila na sporedu Prežih-Mikelnova dramska kronika Samorastniki, s katero so se nam predstavili **igralci Svobode iz Brestanice** v režiji talentiranega in mnogo obetajočega režiserja **Nika Galeše**, ki je napravil tudi zelo učinkovite scenske osnutke. Režiserjeva domiselnost, da nam je že v uvodu predstavil glavne nosilce vlog, je bila za nas nekaj novega. Skoraj vsem igralcem se je posrečilo prikazati trd in neizprosen boj za življenje v Prežihovih globačah. Poleg režiserja je velik del bremena ležal na vlogi Mete, ki jo je z vso prirodnostjo odigrala talentirana igralka Majda Železnikova.

Othello (Riko Urh) in Desdemona (Eva Nifergal) v zadnjem dejanju Shakespearove drame

Prepričljivo nam je znala posredovati osrednjo misel Prežihovega dela: vero v moč človekovih rok in v zmago proletariata. Prav tako dostojno pa so odigrali svoje vloge tudi ostali igralci.

Veseli smo bili uspeha brestaniške igralske družine, veseli tem bolj, ker je bilo med 35 sodelujočimi veliko število mladih.

Naslednji večer je bila na programu predstava igralske družine **PD Lojze Košak iz Kostanjevice**. Mnogo smo že slišali o uspehih te družine, zato je razumljivo, da je med gledalci vladalo veliko zanimanje. Predstavili so se nam s Timeiyerjevo dramo Mladost pred sodiščem, ki jo je režiral **Lado Smrekar**, zelo dobro sceno pa je oskrbel akademski slikar **Miro Kugler**.

Režiserju pa je s pravilno razdelitvijo vlog uspelo, da nam je prikazal verno sliko življenja povojne mladine v vsej njeni tragiki. Vsi igralci so s silno vnemo in z zanesljivostjo odigrali svoje vloge, o čemer je pričal pogost aplavz publike med samo predstavo, kar se pri nas le redkokdaj dogaja. Posrečena je bila tudi režiserjeva poteza, da je nekaj dni pred predstavo prevzel vlogo sodnika sam ter jo kot izkušen režiser in igralec nadvse dostojno rešil. O resni prizadevnosti celotnega ansambla nam priča tudi dejstvo, da so odigrali medigro, kar smo celo pri poklicnih gledališčnikih pogrešali. Kostanjevičani so potrdili svoj ugled.

Zatem je bila na vrsti **Welglova komedija Namišljeni zdravnik**. Igrali so jo člani **Svobode iz Vidma-Krškega** v režiji **Viktorja Zemljaka**, ki si je zamislil tudi moderno in okusno sceno.

Ko smo gledali generalko te predstave, so igralci ustvarili razgibano in slikovito igro, ki je tekla veselo in pogumno, na sami premieri pa je bilo nekajkrat čutiti premajhno obvladanje teksta, vsled česar se nam je zdela predstava mestoma malo razvlečena. Ker pa poznamo igralske zmožnosti posameznih igralcev, smo prepričani, da so bile te pomanjkljivosti samo plod trenutnega nerazpoloženja in se dajo z malo truda odpraviti. Veseli smo, da nas je letos domača igralska družina na reviji dostojno zastopala, kar smo lani pogrešali.

V revijo smo uvrstili tudi nastop **učencev iz osnovne šole v Črnomlju**. Predstavili so se nam z mladinsko igro **Bože Podrgajsove** Belo pisana pravljica v režiji avtorice same, ki je za igro napravila tudi moderno in prikupno sceno. Igra je današnja, brez vil in škratov, in vsi mladi igralci, tako Pentljica kakor Črni muc, Snežinka, Pečica, Ura, Veverica, Sivček, Babica in Žogica so z veliko prizadevnostjo odigrali svoje vloge. Predstava je bila namenjena našim najmlajšim, ki so odhajali iz dvorane zadovoljni, ker je bil Črni muc kaznovan. Mladi avtorici priporočamo, da s svojim delom nadaljuje in uspeh ne bo izostal.

Zadnja je bila na vrsti **gledališka družina Svobode Dušan Jereb iz Novega mesta**. Po lanskoletnem velikem uspehu tega ansambla na okrajni in republiški reviji v Zagorju in zaradi dela, ki so si ga letos izbrali — predstavili so se nam s Shakespearovim OTHELLOM — je bilo za nastop Novomeščanov izredno zanimanje, o čemer je pričala nabito polna dvorana.

Dramo sta režirala **Tone Trdan** in **France Kralj**, osnutke za stilno sceno, ki je bila zelo funkcionalna in impresivna, pa sta napravila **Niko Golob** in **Ljubo Žagar**.

Priznati moramo, da je bilo v predstavo vloženo lnogo truga, da so se režiserja in igralci zavedali odgovornih nalog, ki jim jih nalaga tekst, in da je vsak posameznik vložil v zaupano mu vlogo vse svoje znanje in igralsko sposobnost. In če je bilo kljub prizadevnosti vseh sodelujočih tu in tam opaziti pomanjkljivosti, je bila predstava vsekakor na dostojni višini in je v gledalcih zapustila dokaj globok vtis, tako da ne zmanjšuje do sedaj doseženih uspehov. Zato bomo novomeške igralce vedno z veseljem pozdravili na našem odru.

Letošnja revija je dosegla svoj namen, o tem ni dvoma. Storjen je bil velik napredek tako glede množičnosti kakor glede nastopajočih, nešteti zadokakovosti; to nam priča 439 voljni gledalci in ocenjevalna žirija iz Ljubljane.

Potek revije je bil brezhiben; pri tem imata veliko zaslugo požrtvovalni predsednik Svobode Videm-Krško **Darko Mižigoj** in iznajdljivi tajnik obč. sveta Svobod Videm-Krško **Viktor Zemljak** z ostalimi člani Svobode, med katerimi vsekakor prednjačita mlada člana: odrski pomočnik **Tonček Mikolavčič** in šef razsvetljave **Franc Ivnik**, ki sta bila pri vseh pripravah neutrudljiva, za kar jima gre posebno priznanje.

MATKO MATJAN

Predsednik okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev Janez Gartnar je razdelil spominske plakete in medalje tudi vsem dirigentom in ansamblom zabavne glasbe

Naši amaterski zabavni ansambli

(Nadaljevanje s 13. strani)

utemeljitvijo, da je v najkrajšem času pokazal velik uspeh. Sprašujem se, kakšen smisel je imelo potem sploh vabiti na revijo ansamble, kot sta STEB in Dizzy Combo? Če nagrajujemo najboljše, potem bi morali pač nagraditi res najboljše. Z enako pravico kot novomeški ansambel glasbene šole bi bili lahko dobili nagrado tudi »Veseli vandrovčki«, saj so pokazali veliko mero prizadevnosti in truda, delajo pa v precej slabših pogojih kot Novomeščani. Opravičilo, da so člani ansambla glasbene šole v kratkem času napravili velik napredek, ne more zadovoljiti, saj je namen revije oz. nagrajevanja, da se da priznanje najboljšemu. To pa ansambel glasbene šole kljub očitnim prizadevanjem vsekakor ni bil.

VLADIMIR BAJC

Othello na novomeškem odru

Precej let je že minilo, odkar so na novomeškem odru igrali Shakespeara. Za letošnjo sezono nam je amaterska gledališka skupina v Novem mestu pripravila veliko presenečenje. Naštudirala je Shakespearovo dramo »Othello«. To delo bolj redko uprizarjajo, ker zahteva trojico močnih igralcev: Othella, Jaga in Desdemono. Prof. Trdan se je lotil režije tega dela, ker je zaupal v sposobnost igralcev, ki jih je izbral za glavne vloge.

Po prvi predstavi 21. aprila in še bolj po prvi ponovitvi naslednji dan, so gledalci lahko priznali, da je izbira bila dobra. Seveda je poleg nadarjenosti igralcev glavnih vlog mnogo pripomogla k uspehu tudi njihova dobra priprava. 40 skupnih vaj in gotovo še osebni študij glavnih igralcev so omogočili, da je bila ta težka drama razumljiva tudi povprečnemu gledalcu.

Shakespeare obravnava v svojih dramah predvsem snov nordijske zgodovine in tedanje fevdalne družbe. V komedijah pa rad posega v območje Sredozemlja, kjer se je v njegovi dobi in še bolj v dobi pred njim uveljavil meščanski razred na področju trgovine (Kar hočete, Beneški trgovec).

V drami »Othello« načenja Shakespeare zanimiv problem vključevanja črnca v krog tega vladajočega meščanskega razreda. Prirodno bister, telesno razvit črnec se uveljavi z vojaškimi uspehi. Njegova tragika je v tem, da ga ljubezen do Desdemone, hčerke beneškega trgovca, poveže tudi osebno s to družbo. V njej Othello kot priroden človek, ki ne pozna hinavstva in spletkarjenja, propade zaradi spletk Jaga, človeka, ki je častihlepen, a premalo hraber da bi si po ravni poti pribori visoko mesto. Desdemona ne more storiti ničesar, da bi preprečila katastrofo. Motiv robca prav močno kaže na to, da je Shakespeare poznal fetišizem, ki je bil razširjen med črnci in se je po odkritju poti okoli Afrike preko trgovcev širil v Evropo.

Othello Rika Urha je bil prepričljiv lik. Izražal je samozavestnega mladega človeka, ki se zaveda uspehov, doseženih v beneški družbi. Njegov nasprotnik Jago, ki ga je igral Franc Kralj, je poudarjeno podal prav nasproten lik, tako v maski kot v kretnjah: človek, ki se boji odkritega boja in si postopoma gradi položaj s prilizovanjem, zvijačo in spletkarjenjem. Izredno bistro presodi, da more uspeti le na ta način, da v Othellu samem zbudi ljubosumnost, ki ga bo napravila nerazsodnega. To medsebojno igro sta Urh in Kralj stopnjevala v kretnji, glasu in mimiki v taki meri, da bi lahko nastopila tudi v vrsti poklicnih igralcev.

Vlogo Desdemone je prevzela prof. Eva Nifergal. Da je uspela tako dognano zaigrati to vlogo, čeprav je nasprotna njenemu temperamentu, ji lahko samo čestitamo. Ponosno beneško dekle, ki je ob skrbnem očetovem varstvu vzrasla v cvetočo ženo, se vsa preda ognjeviti ljubezni do Othella in ne more razumeti, zakaj je v njem nastopila nenadna sprememba. V zavesti, da ni nič kriva, pričakuje rešitve — prinese jo smrt po rokah Othella samega. Take prizore zmorejo zaigrati zares prepričljivo samo veliki igralci. Urh in Nifergalova sta oba zaigrala prepričljivo.

Ostali igralci so več ali manj uspešno sodelovali. Poznalo se je, da nekateri med njimi, sicer rutinirani igralci, niso (zaradi objektivnih težav) bili redno na vajah.

Inscenacija, obleka in maske so bile na dostojni višini. Osvetlitev je na prvi predstavi bila še negotova. Pri ponovitvi je bila ta pomanjkljivost odpravljena.

Režiserju prof. Trdanu in celotnemu igralskemu kolektivu lahko čestitamo, da sta se lotila enega najtežjih del v dramski literaturi in ga tudi dostojno predstavila novomeški gledališki publiki.

M. D.

Za novi muzej NOB v Novem mestu

Na ustanovni skupščini Zveze združenj borcev so delegati toplo pozdravili predlog o gradnji stavbe, v katero bi se preselil muzej NOB. Oddelek, v katerem so v sedanji muzejski stavbi razstavljeni predmeti iz naše ljudske revolucije, je zelo utesnjen. Številni predmeti iz NOB, ki jih posamezniki še čuvajo kot osebni spomin doma, marsikaj, kar je zbrano v muzeju, pa ne more biti razstavljeno zaradi pomanjkanja prostora, predstavlja veliko dragocenost. S pomočjo dokumentov prikazani razvoj narodnoosvobodilnega gibanja in ljudske revolucije na našem področju, ki je odigralo precejšnjo vlogo, bomo lahko na dostojen način posredovali mlajšim generacijam le v primernih razstavnih prostorih. Zato bi bilo prav, če bi o gradnji stavbe za ta namen resno razmišljali in jo skušali urediti do leta 1965, ko bomo praznovali 20-letnico osvoboditve in 600-letnico Novega mesta — so ugotovili delegati.

Vlado Lamut: PRODAJALKA (Bruxelles, 1960)

Prizorček iz »BELOPISANE PRAVLJICE« Bože Podrgajs

V Novem mestu je pel Slovenski oktet

Koncert Slovenskega okteta v Novem mestu 27. aprila, v počastitev 1. maja, je bil za vse, ki so poslušali naše mojstre pevce, tako veliko in lepo doživetje, da ga ne bodo zlepa pozabili. Oktetovci so prišli tokrat z novim programom, 22 pesmi, ki bi ga lahko naslovili »Pesem nas združi«, saj so nam pevci razen slovenskih in jugoslovanskih pesmi zapeli v izvirnikih še ljudske italijanske, ruske, danske, slovaške, španske, norveške in črnske pesmi. Res mednarodni program, čudovito primeren za 1. maj, praznik delovnih ljudi vsega sveta, izvajan od zbora, ki ga pozna že vsa Evropa in ki se pravkar pripravlja na novo mednarodno turnejo, tokrat v Sovjetsko zvezo.

Oktetovci so dali dva koncerta: popoldne za mladino, z istim številom pesmi pa nekoliko spremenjenim programom, v katerem so posredovali učencem in dijakom tudi stare mojstre Vecchija, Willaerta in našega Gallusa, zvečer pa za odrasle. Pred koncertom je o namenu in pomenu prvomajskega praznika govoril Luka Dolenc, za govorom pa je pozdravil poslušalce organizacijski vodja okteta Bogdan Pogačnik. Poslušalci (na žalost dvorana ni bila polna) so burno pozdravili vsako pesem, ob zaključku pa so pionirji vse pevce obdarili z nageljni.

Koncert, ki je bil v Domu ljudske prosvete, je organiziral občinski odbor Socialistične zveze.

Otrokov manjvrednostni kompleks

(Nadaljevanje in konec)

Predvsem bi rada poudarila, da je vzgojno delo s takim otrokom dolgotrajen proces, ki zahteva od staršev in vzgojiteljev mnogo potrpljenja pa tudi čustvene topline. Prvenstveno važno je, da najprej ugotovimo osnovne vzroke v otrokovi osebnosti, prav tako pa tudi v njegovi okolici. Hkrati pa bomo skrbeli tudi za to, da bomo izbirali otroku primerne dolžnosti in naloge, ki jih bo opravljal z lahkoto in uspešno. Osnovno pravilo naj bo, da otrok doseže vsak dan vsaj en uspeh pri delu, igri ali učenju. Ne pozabimo pri tem tudi na tople in uspešne stike s sošolci in tovariši pri igri! Pri delu in drugih zaposlitvah bomo skrbno izbirali smotre tako, da bodo prinašali otroku dnevno zadoščenje in priznanje. Ob tem ima zelo važno vlogo tudi pohvala za morda v začetku skromne storitve. Pohvala je za občutljivega otroka izredno pomembna in je zanj važna spodbuda za nadaljnje delo in trud. S tem pa seveda ne zanikam, da je v vzgoji potrebna tudi graja, vendar je graja uspešna predvsem pri samozavestnem in sproščenem otroku, medtem ko bi v začetku vzgojne pomoči občutljivega otroka preveč prizadela in ga spet postavila v njegovo prejšnje čustveno stanje.

Posebno skrbni bomo pri vzgojni pomoči telesno šibkemu ali oškodovanemu otroku. Najprej se bomo obrnili za nasvet na zdravnika, ki nam bo lahko natanko opisal otrokovo telesno stanje in zmogljivost. Sami se bomo čimbolj posvetili opazovanju otrokovih reakcij na vsakdanje življenje, na njegove uspehe in neuspehe in pri tem pazili na to, kako se otrok nanje čustveno odziva. Ob upoštevanju vsega tega se bomo v zastavljanju vzgojnih smotrov naslonili na zdravnikove nasvete, prav tako pa se bomo posvetovali z njegovimi učitelji. Slednji so morda ob pouku spoznali in ugotovili otrokove posebne sposobnosti in interese, ki bi se z načrtno vzgojo in izobraževanjem ter ob skladnem sodelovanju doma in šole mogli razviti do polne vrednosti. Seveda pa ob tem spet ne bomo smeli pozabiti na bližnje drobne smotre, ki bodo otroka iz dneva v dan spodbujali in mu omogočali doživljanje vsakdanjih uspehov in s tem tudi koščka osebne sreče.

Četudi je pri mnogih otrocih manjvrednostni občutek le prehoden in torej izvira iz razvojnih težav, starši in vzgojitelji ne bi smeli mimo te duševne stiske otroka in mladostnika. Če namreč ne bi pravočasno pomagali otroku premagati težave, bi se negativno čustveno stanje lahko za stalno zasidralo v njegovi osebnosti ter bi ga obvladalo tudi v zrelih letih. Osebnost takega človeka se ne bi razvijala skladno in bi bila prikrajšana za mnoga doživetja, osebno srečo in zadovoljstvo, ki ga lahko doživi samo čustveno uravnovešen in zadovoljen človek.

DANICA MARION (iz revije »Otrok in družina«)

Sončni žarki — ne v škodo!

Končno le kaže, da se nas bo vreme usmililo in da bomo imeli v prihodnje tudi nekaj sončnih dni, ki jim bomo lahko rekli, da so pomladanski.

Ko začne sonce greti toplejе, hoče marsikdo nadoknaditi izgubljeno, ter se na vso moč izpostavljati žarkom, ki pa so marsikdaj bolj škodljivi kot pa koristni. Če ste se vrnili iz službe in vam počitek v ležalnem stolu za hišo, kjer lepo greje, dobro dé, se nikar preveč ne dajajte soncu! Lahko se zgodi, da vas bo potem močno bolela glava ali da vam bo postalo slabo, počutili se boste utrujene, srce vam bo močneje utripalo. Če že hočete izkoristiti prve tople žarke, se rajši gibljite, to je dosti bolje kot ležati na soncu. Vendar pa tudi to ne sme biti predolgo. Sončni žarki so koristni, vendar o pravem času in v pravi meri. Če pretiravate, vam sonce ne bo dalo moči in zdravja, pač pa le utrujenost, glavobol, slabost.

Spomladi se na obrazu kaj rade pojavijo tudi pege. Posebno ljudje s svetlo plavimi ali rdečkastimi lasmi in belo poltjo, kaj hitro postanejo pegavi že ob prvem soncu. Pozimi pege nekoliko oblede in jih je težje opaziti, spomladi in poleti pa postanejo temno rjave in zelo vidne na koži. Temu je lahko vzrok tudi sončenje, ker se tedaj nabere v telesu več kožnega barvila, ki se pri nekaterih ljudeh ne porazdeli enakomerno po koži, ampak se nabere v kupčke — pege. Za odstranjevanje peg uporabljamo sicer različna sredstva, kot so živosrebrni beli precipitat, bizmutov subnitrat in hidrogen, vendar morajo biti mazila pripravljena strokovno in jih moramo uporabljati zelo zapljivo. *-db.*

Kegljači za pokal Jugoslavije

Pričelo se je okrajno tekmovanje kegljaških ekip na 6x100 lučajev za pokal Jugoslavije. Prijavilo se je pet ekip prve tekme pa so odigrali že prejšnjo nedeljo.

V Bršlinu sta se sestali ekipi Dolenjskih Toplic in Železničarja, zmagal pa je Železničar z 2217 keglji (Padovan 371, Dravinc 338, Mehle 371, Štalcer 367, Zupančič 345, Vesel S. 375); Dolenjske Toplice 2140 (Fink 374, Šobar 346, Krušič 365, Peršina 390, Picelj 332, Bradač 333).

Zanimivejša je bila druga tekma, kjer sta se v Kanižarici srečala domači Rudar in Pionir II. Mladi pionirjevci so ves čas tekme vodili, vendar sta zadnja tekmovalca popustila in je Rudar zmagal samo za 24 kegljev.

Rezultati: Rudar - Kanižarica 2236 (Mrzljak 345, Birkelbah 344, Vrščaj 368, Weis V. 395, Weis St. 404, Plut 380), Pionir II 2212 (Sajevec 357, Barbič 396, Drenovec 373, Hrovat Albin 419, Hrovat Franc 340, Hrovat Stefan 327).

Zmagovalca sta se v nedeljo srečala v Kanižarici, kjer je borbeni Železničar lepo presenetil, saj je za osem kegljev premagal Rudarja.

Rezultati: Železničar 2163 (Vesel S. 356, Padovan 335, Zupančič 386, Dravinec 369, Mehle 355, Bratož 362); Rudar — Kanižarica 2155 (Plut 337, Mrzlak 363, Vrščaj 327, Weis V. 341, Weis St. 404, Birkelbah 333).

Finalna tekma v okrajnem merilu med Železničarjem in Pionirjem I bo v četrtek in petek na Pionirskem kegljišču. Zmagovalec bo zastopal novomeški okraj v republiškem tekmovanju. (en)

Isteničeva zmaga v Ljubljani

Prvi nastop skupine novomeških atletov v letošnji sezoni je bil kar uspešen. Na otvoritvenem mitingu v Ljubljani so nastopili trije tekači in se kar dobro uveljavili. **Najboljši je bil Vinko Istenič letošnji okrajni prvak v krosu, ki je letos pozimi za atletiko žrtvoval precej ur. Zato je že sedaj v dobri formi. V Ljubljani je zmagal v teku na 1000 m s solidnim rezultatom 2:38,9,** medtem ko je bil mladinec Ostanek šesti. V teku na 100 m je nastopil tudi Padovan, ki je bil v svoji skupini tretji s časom 11,8. Če upoštevamo, da je bilo to njegovo letošnje prvo tekmovanje, lahko od njega še precej pričakujemo.

Atlete in atletinje, posebno mlajše, čaka v bližnji prihodnosti precej zanimivih tekmovanj: v soboto, 12. maja, bo v Novem mestu okrajno pionirsko prvenstvo, 20. maja pa bo na stadionu »Bratstva in enotnosti« **republiško pionirsko prvenstvo — v okviru JPI.** Pionirska atletika je že od nekdaj v našem okraju zelo razvita in kvalitetna, zato lahko pričakujemo na bližnjem prvenstvu LRS dobro uvrstitev.

Okrajno mladinsko in pionirsko prvenstvo v streljanju

V Bršlinu je bilo mladinsko in pionirsko strelsko tekmovanje za okrajno prvenstvo. Pri mladincih sta nastopili samo dve ekipi. Zmagal je PIONIR — Novo mesto, ki je osvojil že občinsko prvenstvo.

Rezultati: 1. Pionir — Novo mesto 988 krogov (Kopina 267, Šepic 248, Zupančič 247, Zaharija 226), 2. Črnomelj 947 (Založnik 258, Pavlin 254, Suštaršič 220).

Pri pionirjih so nastopile tri ekipe. Zmagal je Črnomelj s 551 krogi (Lozar 149, Huter I. 143, Huter S. 134, Rožmarin 125), druga je bila Metlika 511 (Pečarič 139, Zgonc 137), tretji Suhor 383. (en)

Atleti bodo tekmovali v soboto

V soboto, 12. maja, bo ob 16. uri na štadionu v Novem mestu občinsko atletsko prvenstvo osnovnih, srednjih ter vajenskih šol. Učenci in učenke osnovnih šol bodo tekmovali v teku na 60 m, v skoku v višino in daljino in suvanju krogle, srednješolci pa v teku na 100 m, skoku v višino in daljino, suvanju krogle ter v teku na 1000 (dijaki) in 600 m (dijakinje).

Poleg šolske mladine vabimo na to tekmovanje ostale atlete, posebno mladino iz delavskih kolektivov in ustanov!

V konfekciji »Lisca« v Sevnici je precej živahno. Čeprav imajo proizvajalke mnogo dela, se med odmori rade polgrajo z žogo pri odbojki.

Pred podjetjem so si same zgradile igrišče in se med odmori na njem kar dobro razgibajo. — Šolo za življenje, ki gostuje pri njih s predavanji, zelo rade obiskujejo. V podjetju imajo izobraževalni center, v katerem se mlada dekleta učijo šivati in postanejo že kar dobre šivilje. Pa tudi v delavskem samoupravljanju niso manj aktivne, saj jih je kar deset v delavskem svetu ter dve v upravnem odboru. — Rade priskočijo na pomoč tudi kakšnemu drugemu mladinskemu aktivu. Ta dekleta so res vredna pohvale.

Šole v »Letu telesne vzgoje mladih«

Jugoslovanske pionirske igre, ki so že lani močno razgibale raznotere dejavnosti med šolsko mladino, se letos nadaljujejo pod geslom: »Leto telesne vzgoje mladih«. Uspehi so vidni tudi letos, saj se je telesnovzgojna dejavnost na osnovnih šolah lepo razživela. V celotni akciji, ki bo slovesno zaključena 29. novembra letos, ko bodo najboljši posamezniki in pionirski odredi nagrajeni za uspešno delo, bodo pionirji ob pomoči odraslih priredili vrsto telesno-vzgojnih tekmovanj, se pomerili v športnih veščinah ter si krepili zdravje in duha. Po vseh šolah se pripravljajo na nastope in tekmovanja in vestno izpolnjujejo zastavljene naloge, najskrbneje in z največjim veseljem pa pričakujejo praznovanje tedna mladosti in rojstnega dne svojega ljubljenega maršala Tita, ko bodo letošnje prireditve prav gotovo dosegle vrhunec.

Oglejmo si zdaj, koliko je naša šolska mladež v okviru »Leta telesne vzgoje mladih« že opravila in kakšne naloge jo še čakajo. Snežne razmere letos resda niso bile najboljše, kljub temu pa so zimske športne dejavnosti uspešno opravili. Kadar je le bilo dovolj snega so temeljito izkoristili priložnost in se podali s sankami in smučmi v zasneženo naravo ter užili tam obilico veselja.

Ko je zadihala pomlad, so se pričele prireditve na prostem. Skupine najmlajših so odhajale v naravo na pohode, orientacijske teke in krose. Pionirji so se na vsa tekmovanja zelo skrbno pripravljali, čeprav vreme ni bilo najbolj ugodno. Najbolj množična prireditev v spomladanskem času je bil prav gotovo okrajni kros, na katerem je nastopilo kar 300 tekmovalcev, med njimi največ pionirjev in pionirk.

V mesecu maju se bodo zvrstila razna tekmovanja in nastopi. Šole in občinski odbori pionirskih iger pa imajo za vse to že skrbno pripravljene programe. V Novem mestu bo v soboto, 12. maja, ob 16. uri na zletnem stadionu občinsko prvenstvo pionirjev v atletiki. 20. maja bo v Novem mestu republiško osnovno šolsko prvenstvo v atletiki, katerega se bo udeležila tudi skupina najboljših pionirjev iz našega okraja. To prvenstvo bo še posebno slovesno prav zaradi letošnjih pionirskih iger. Prepričani smo, da se bo tega dne na stadionu zbralo dovolj gledalcev iz vrst odraslih, saj bo tekmovanje zanimivo že zategadelj, ker se bodo v našem mestu pomerili najboljši pionirski in srednješolski atleti iz Slovenije.

Konec maja se bodo naši najboljši pionirji še enkrat sestali v Brežicah na okrajnem prvenstvu v atletiki, malem nogometu. Tekmovanja se bodo nadaljevala še v juniju, predvsem za šolski športni znak, za katerega že tekmuje večje število naših šol.

Pomen prireditev v okviru »Leta telesne vzgoje mladih« ni samo ugoden vpliv na zdravje naših otrok, vzporedno z raznimi tekmovanji bo šolska mladina s pomočjo prosvetnih delavcev in družbe urejala tudi telovadišča in igrišča pri šolah, šole pa bodo hkrati kupovale novo orodje. Široka akcija za ureditev in gradnjo letnih telovadišč in igrišč pri šolah se je že pričela, saj je v našem okraju še vedno 20 šol, ki nimajo niti skromne travnate površine, na kateri bi otroci telovadili. To pomeni, da se bodo letos hkrati s tekmovanji močno izboljšali tudi materialni pogoji za šolsko telesno vzgojo, velike in daljnosežne vrednosti tega pa ne gre podcenjevati.

V juliju in avgustu, torej v času šolskih počitnic, bodo pionirji odšli na letovanja in taborjenja. V Dolenjskih Toplicah se bo konec julija zbralo 60 pionirjev iz našega okraja v Taboru Sutjeska. Poleg obilice veselja, ki ga bodo užili pri kopanju in na izletih, se bodo mimogrede naučili marsikaj novega o športnih igrah, atletiki, spoznali bodo tekmovanje za šolsko športno značko ter poslušali več predavanj o delu pionirske organizacije na šolah. Pri igri in delu bo na ta način rasel iz njih mlad vodstveni športni kader za delo med pionirji.

V Dolenjskih Toplicah bo v času počitnic tudi seminar za učitelje, ki poučujejo telesno vzgojo na osnovnih šolah. Seminar jih bo seznanil predvsem z načini telesnovzgojnega pouka na šolah, ki nimajo telesnovzgojnih naprav, ter jim posredoval mnogo pomembnega o delu šolskih športnih društev in o tekmovanjih za športni znak.

Okrajni odbor Jugoslovanskih pionirskih iger je za učence 7. in 8. razredov osnovnih šol razpisal nagrade za najboljše naloge s področja telesne vzgoje. Udeležencem sta na izbiro dve temi: »Kaj vidim v športu koristnega in lepega« ter »Naše šolsko športno društvo«, učenci pa lahko tudi sami izberejo primeren naslov za nalogo. V vsakem razredu bodo po tri najboljše naloge nagrajene.

Za konec letošnje akcije se obeta pionirjem še okrajno tekmovanje pod naslovom »Kaj veš o telesni kulturi«. Okrajni odbor pionirskih iger bo pripravil teme in vprašanja, na katera naj bi se pionirji pripravili. Najboljši, ki bodo uspešno prestali šolska in občinska tekmovanja, se bodo nato pomerili na zaključni prireditvi v Novem mestu.

V sestavku smo zajeli samo droben del tega, kar se že vse letošnje leto odvija po naših šolah, in opozorili le na najpomembnejše letošnje prireditve. Tisoči mladih glavic po vseh naših šolah snujejo načrte o tekmovanjih, tisoči parov rok in nog se razgibavajo pri telovadbi, v raznih športnih igrah, na pohodih, orientacijskih tekih in krosih. Zdrava in živahna mladost bo najbolj prekipevala v dneh svojega praznika, okoli 25. maja, ko se bodo na stadionih in na preprostih igriščih ob šolah zbrali tisoči pionirjev in pionirk, da bi proslavili svoj praznik in rojstni dan maršala Tita. Veseli smo in zadovoljni, saj ugotavljamo, da so Jugoslovanske pionirske igre prav letos prinesle naši telesni vzgoji velik napredek prav zato, ker smo jo pričeli graditi na mladini. To je najtrdnejši temelj na katerem bomo uspešno gradili še naprej!

Jože Glonar

V nedeljo: občni zbor novomeške ObZTK

Na zadnji seji izvršnega odbora občinske zveze za telesno kulturo v Novem mestu so med drugim sklenili, da bo letošnji redni letni občni zbor občinske zveze v nedeljo, 13. maja, in sicer ob 9. uri v sejni dvorani okrajnega ljudskega odbora Novo mesto.

Občinska zveza se po enoletnem delu lahko pohvali z vidnimi uspehi na različnih področjih. Njena ustanovitev v lanskem aprilu je bila povsem upravičena. Doslej se je ObZTK že precej uveljavila in tudi organizacijsko utrdila, vendar pa bi bil lahko položaj še boljši, če bi bila deležna večje podpore. Sedaj vključuje 32 osnovnih telesnovzgojnih in športnih organizacij. V nedeljo bo vanjo vključeno še 19 strelskih družin, nekaj organizacij pa je tik pred ustanovitvijo (sindikalna športna društva v IMV, Pionirju in Krki, šolska športna društva na gimnaziji in učiteljišču, Partizan na Dvoru in v Birčni vasi itd.), tako da bo v bližnji prihodnosti imela pod svojim okriljem blizu 60 osnovnih organizacij! To pa je za novomeško občino kar visoka številka. Posebno razveseljivo je to, da so se zbudila iz spanja nekatera podeželska društva. Na občnem zboru se bomo lahko seznanili s široko dejavnostjo ObZTK, z njenimi uspehi in težavami, s položajem v različnih predelih občine, z obširnimi načrti za bodoče delo itd.

Poleg delegatov iz vseh osnovnih organizacij bodo občnemu zboru prisostvovali tudi številni gostje — predstavniki ljudske oblasti, političnih in družbenih organizacij ter okrajnih in republiških organov za telesno kulturo.

Balinarji Novega mesta za 1. maj

Balinarji so proslavili 1. maj s pokalnim tekmovanjem na igrišču Železničarja. Nastopile so samo tri ekipe, ki so igrale vsaka z vsako. Železničar je premagal Novoteks (13:8), Pionir pa je imel več dela z Novoteksom in je šele po hudi borbi zmagal (13:11). V finalu sta se srečali ekipi Pionirja in Železničarja. Pionir je zelo dobro začel in vodil 9:1, nato pa je Železničarju uspelo zmanjšati na 9:8, vendar mu to ni pomagalo, kajti Pionir je naredil še preostale štiri točke in zmagal 13:8.

Vrstni red: 1. PIONIR, 2. ŽELEZNIČAR, 3. NOVOTEKS.

Dve zmagi in en poraz odbojkarjev

Zadnjo nedeljo v aprilu so tudi odbojkarji in odbojkarice pričeli s tekmovanjem v republiški ligi. Novomeška moška ekipa, ki navzlic odsotnosti nekaterih igralcev prvega moštva, kvalitetno ni dosti padla, je v prvih treh kolih (zaradi štednje so v soboto in nedeljo igrali dve tekmi — v Slovenski Bistrici in v Hočah) zabeležila v svoj prid 4 točke, razliko v nizih pa imajo 8:6.

Težko srečanje z enim od favoritov letošnjega prvenstva — s Tegradom iz Ljubljane so po hudi borbi odločili v svojo korist s 3:2. V zadnjem nizu so Ljubljančani vodili že z 11:4, toda Novomeščani so vseeno zmagali!

Nasprotno potovanje na Stajersko se je tudi uspešno končalo, čeprav so Novomeščani podlegli v Hočah z rezultatom 2:3. Tu je imel za poraz precej zaslug neobjektivni sodnik. V Slovenski Bistrici so Novomeščani brez večjih težav premagali novinca v ligi — Partizana iz Slovenske Bistrice s 3:1. Novomeška ekipa nastopa letos v naslednji postavi: Dolenc, Medic, Sonc, Pučko, Goleš, Bavdek, Resnik in Aš. Koprivnik je bil operiran na slepiču, zato še ne sme nastopati.

Ženska ekipa je imela doslej le eno srečanje. Potovanje v Kranj se je končalo z nepričakovanim porazom 2:3, srečanje s Sežano pa je odpadlo, ker so Primorske odstopile od nadaljnjega tekmovanja v ligi. fm

NOVO MESTO: okrajni pokalni šahovski prvak

Končano je okrajno člansko pokalno prvenstvo, na katerem je nastopilo 13 ekip. Zmagala je ekipa Novega mesta I, ki je nastopala v postavi RADOVANOVIĆ, ŠKERLJ, PENKO in SITAR.

V prvem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: Črnomelj : Metlika 2,5:1,5, Šmihel : Stopiče 1:3, Novo mesto II : Trebnje 2,5:0,5, Krmelj : Sevnica 3:1, Brežice : Videm-Krško I 2:2 (zmagovalec Videm-Krško), Senovo : Videm-Krško II 2,5:1,5. V drugem kolu je bilo Senovo prosto; Novo mesto I : Črnomelj 4:0 (kontumac), Stopiče : Novo mesto II 0:4, Krmelj : Videm-Krško I 3:1 (veliko presenečenje).

Za finale sta se uvrstili Senovo z zmago nad Krmeljem 4:0 in Novo mesto I, ki je izločilo svojo drugo ekipo.

V finalnem dvoboju je moštvo Novega mesta premagalo borbene in vztrajne igralce Senovega šele po peturni igri z rezultatom 2,5:1,5.

Podrobnejši rezultati finalnega dvoboja: RADOVANOVIĆ : CEGLAR 0:1, ŠKERLJ : KMETEC remi, PENKO : SENICA 1:0, SITAR : DERNAČ 1:0. Velik uspeh sta dosegla senovška mladinca Ceglar in Kmetec, ki sta premagala prvokategornika in Škerlja z 1,5:0,5.

OBVESTILO

Danes ali jutri bo brzopotezno šahovsko prvenstvo Novega mesta. Šahisti, oglejte si na oglasni deski obvestilo o dnevu turnirja! Odbor

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Srečanje dolomitskih borcev

3. junija bo v Dolomitih srečanje ob 20-letnici ustanovitve Dolomitskega odreda. Na večer pred ustanovitvijo odreda bo tudi zbor borcev Dolomitskega odreda. Tovariško srečanje bo prirejeno za vse borce Dolomitskega odreda.

Vse borce prosimo, da takoj pošljejo svoje naslove na ObLO, Zveza borcev Vič-Rudnik, Trg mladinskih delovnih brigad 7. V dopisu naj navedejo datum vstopa v odred in enoto, v kateri so sodelovali.

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA PROSLAVO USTANOVITVE DOLOMITSKEGA ODREDA

Tedenski koledar

Četrtek, 10. maja: **Izidor**
Petek, 11. maja: **Ziga**
Sobota, 12. maja: **Pankracij**
Nedelja, 13. maja: **Servacij**
Ponedeljek, 14. maja: **Bonifacij**
Torek, 15. maja: **Zofija**
Sreda, 16. maja: **Janez**

ČESTITKA

Francu Kranjcu iz Šentjurja pri Mirni peči za uspešno opravljeno diplomo na pravni fakulteti čestitata sestri Milka in Majda.

PREKLICI

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 13220 na naslov **Zofija Bukovinski**, Koritno 17, p. Jesenice na Dol.

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 459504 na naslov **Anica Laznik**, Ravne 7, p. Mirna.

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 301202 na naslov **Marija Petrič**, Novo mesto, Prečna 23.

Preklicujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 206097 na naslov **Vladimir Zagar**, Gor. Suhor 2, p. Dragatuš.

ZAHVALE

Vsem, ki ste spremili na zadnji poti našega dragega strica

MARTINA FLORJANCA

mežnarja v Šentpetru

mu darovali cvetja ali kakor koli počastili njegov spomin, duhovščini za spremstvo in vsem, ki ste nam izrazili sožalje in z nami sočustvovali v najtežjih trenutkih, naša iskrena zahvala.

Družina Florjanc in ostalo sorodstvo

MALI OGLASI

VSELJIVO HISO z gospodarskim poslopjem, primerno za obrtnika, travnik, gozd in razno pohištvo prodam zaradi odselitve. — Marija Kušljan, Novo mesto, Partizanska 17.

ENOSTANOVANJSKO HIŠO s hlevom, takoj vseljivo, in 36 a zemlje prodam. Josipina Delalut, Mokronog 66.

DVE STAVBNI PARCELI v Gotni vasi prodam. Naslov v upravi lista (588-82).

KOZOLEC-DVOJNIK in več parcel prodam. Kočevar, Stara vas 4, Škocjan.

KOZOLEC-DVOJNIK na 6 oken ugodno prodam. Novak, Ratež 3, Brusnice.

KOZOLEC-DVOJNIK in skedenj ugodno prodam. Interesenti naj se zglasijo pri Pavlinu, Potovrh 51, p. Novo mesto.

ČEBELNJAK s praznimi panji prodam. Viktor Dragoš, Kočevje, Prešernova 1.

»PRIMO«, dobro ohranjeno prodam. Cena ugodna. Informacija »Tapetništvo«, Novo mesto, Glavni trg.

VREME

OD 10. DO 20. MAJA

Med 13. in 16. majem močno deževje z ohladitvijo, sneg skoraj do nižin. V ostalem deloma sončno s pogostnimi krajevnimi nevihtami. Dr. V. M.

SPALNICO, dobro ohranjeno in električni štedilnik prodam. Drakulič, Videm-Krško, Kolodvorska 4.

HISO v predmestju ali bližnji okolici Novega mesta kupim. Ponudbe na Ivan Babič, Beograd, Risanska ulica 6.

GOSPODINJSKO POMOČNICO išče frizerski salon Hudrič, Jesenice na Gorenjskem.

POSTREŽNICO, pošteno in izvežbano, za več dni na teden, sprejmem takoj, eventualno tudi soba. Pojasnila: Ragovska 18.

HRANO in stanovanje nudim za pomoč v popoldanskem času na kmetiji. Bokavšek, Ljubljana, Stepanjska 24.

ZLATO ZAPESTNO URO sem izgubil dne 24. aprila 1962 pri pokopališču Ločna. Ker mi je drag spomin, prosim poštenega najditelja, da jo vrne proti nagradi na naslov: mr. Žumer, lekarna, Sevnica.

SOBOSLIKARJA in pleskarja sprejmem. Stanovanje priskrbljeno. Martin Klander, soboslikar in pleskar, Domžale.

GOSPODINJSKO POMOČNICO, pošteno, sprejme tričlanska družina. Plača dobra. Bitenc, Ljubljana, Miklošičeva 15.

DVA PEČARSKA POMOČNIKA za delo v delavnici sprejmem. Samsko stanovanje je priskrbljeno. Prodam mlin za ribanje glazure, premer 80 cm, debelina 25, v uporabnem stanju. — Janez Erce, Kranj, Cesta 1. maja 65.

KINO

ČRNOMELJ: 11. in 13. maja ameriški film: »Poplave strahu«, 15. in 16. maja ameriški film »Pobeg v verigah«.

DOLENJSKE TOPLICE: 12. in 13. maja nemški film »Deklica Roža Marija«, 16. maja ameriški film »Krivo obtoženi.«

KOSTANJEVICA NA KRKI: 13. maja ameriški barvni film »Ni imena na naboju«.

METLIKA: 12. in 13. maja ameriški film »Velika zemlja«, 16. maja italijanski film »Prekleta sleparija«.

NOVO MESTO — »KRKA«: Od 15. do 17. maja nemški film »Rdeči krog«.

MOKRONOG: 12. in 13. maja francoski film »Kockar«, 16. maja jugoslovanski film »Veter je ponehal ob zori«.

SEMIČ: 13. maja ameriški film »Beg v verigah«.

ŠEVNICA: od 12. do 13. maja ameriški film »Trije Evini obrazi«, 16. maja poljski film »Resnični konec vojne«.

TREBNJE NA DOLENJSKEM: 12. in 13. maja ameriški film »Crna orhideja«, 16. maja nemški film »Ozdravljenje«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD IZ BOŠTANJA POROČA

V aprilu je bil rojen en deček.

Poročili so se: Ivan Fantinato, delavec, in Brigita Buršić, gospodinja, oba iz Jablanc; Edvard Kovač, delavec iz Boštanja, in Ivana Sintler, delavka iz Vrha pri Boštanju. — **Umrli so:** Jože Lisec, upokojenec iz Bukovca, star 60 let; Jožefa Lah, upokojenka iz Malkovca, stara 74 let; Ivana Hrovat, kmečka delavka iz Križa, stara 29 let.

BREŽIŠKI MATIČNI URAD POROČA

Rojstev v aprilu izven bolnišnice ni bilo. — **Poročili so se:** Franc Černelč, kmetovalec iz Pavlove vasi, in Antonija Gorišek, poljedelka iz Dob; Dušan Gvozdič, elektrotehnik iz Zagreba, in Ljudmila Kragl, uslužbenka iz Brezine; Stanojlo Jovanovič, zidar iz Mačkatice, in Nada Mavsar, gospodinjska pomočnica iz Bušeče vasi; Jurij Pestotnik, uslužbenec iz Šentlenarta in Nada Rihar, učiteljica iz Brežic. — **Umrla je:** Kristina Korent, družinska upokojenka iz Šentlenarta, stara 82 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekla dva tedna so v novomeški porodnišnici rodile: Terezija Povhe iz Jelenika — deklico, Irena Švajger iz Črnomlja — dečka, Ana Šola iz Kočevja — deklico, Cilka Perko iz Rodine — dečka, Anica Režek iz Radovice — dečka, Milena Čerkovnik iz Šmihela — dečka, Marija Vovk iz Jame — dečka, Ana Anderlič iz Radne vasi — dečka, Marija Lovšin iz Leskovca — deklico, Anica Zorec iz Lazov — deklico, Marija Papež iz Krmelja — dečka, Marija Kolar iz Jugorja — deklico, Marta Findrih iz Sarajeva — dečka, Erika Zorc iz Kapije vasi — deklico, Anica Zepohar iz Metlike — dečka, Štefka Iler iz Male Cikave — deklico, Pepca Košak iz Dol. Maharovca — deklico, Marija Bevc iz Tihaboja — dečka, Anica Juršinič iz Hrasta — deklico, Marija Janežič iz Zavinka — dečka, Pavla Flajnik iz Male Lahinje — dečka, Amalija Gregorčič iz Mokronoga — dečka, Marija Pevec iz Stare Bučke — deklico, Marija Merlin iz Gorenje vasi — dečka, Ivanka Repovž iz Šentjanža — dečka, Jožica Ljubi iz Bršljina — dečka, Marija Per iz Vel. Cerovca — deklico.

Tonča Avsec iz Gor. Laz — deklico, Ljubica Sterk iz Kočevja — deklico, Nasta Podgoršek iz Rese pri Krškem — deklico, Martina Gršič s Suhorja — dečka, Marija Jekljević iz Radovičev — deklico, Marija Pirnar iz Kočevja — deklico, Anica Lamut iz Gaberja — deklico, Slava Štimec iz Križmanov — dečka, Ana Novak iz Žužemberka — dečka, Vladka Šobar iz Vavte vasi — dečka, Zofka Trobevšek iz Kamnika — dečka, Cvetka Klemenčič iz Semiča — dečka, Majda Rman iz Puščave — dečka, Tonča Gazvoda iz Gor. Suhadola — dečka, Marija Mohor iz Vinice — dečka, Marija Sulc iz Prečne — deklico, Pavla Krmelj iz Gaberca — deklico, Marija Gorišek iz Zapuž — deklico, Joža Debevc z Dol. Kamenc — dečka, Martina Vukšinič iz Boldraža — dečka, Alojzija Žagar iz Birčne vasi — deklico, Elizabeta Gorjup iz Ostrožnika — dečka, Nives Pavlina iz Vidma-Krškega — dečka, Ivanka Golob z Rateža — dečka, Pavla Kalar iz Male Bučne vasi — dečka, Frančiška Brečko iz Križa — deklico, Marija Boh iz Hruševca — deklico, Vera Veselič iz Črnomlja — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Terezija Gerjevič iz Sel — deklico, Zofija Tomše iz Rigonc — deklico, Marija Urbanica iz Vidma-Krškega — dečka, Pavla Poslek iz Klanjca — deklico, Margareta Strgar iz Stare vasi — deklico, Jožefa Bevc iz Kostanjka — dečka, Amalija Gerjevič iz Šentlenarta — dečka, Jožica Kostanjšek iz Gor. Lenarta — deklico, Antonija Nečemer iz Grčeče vasi — dečka, Helena Žnideršič iz Zakota — dečka, Fanika Ogorevc iz Krškega — deklico, Marija Dornik iz Vrhovske vasi — dečka, Marija Kostrevc iz Pirsenbrega — deklico, Slavka Kuzmič iz Brežic — deklico, Štefica Sostaric iz Drenja — deklico, Marija Ogorevc iz Šentlenarta — dečka, Slavka Oštir iz Račje vasi — deklico, Alojzija Lužar iz Boštanja — deklico, Božena Zupančič iz Vidma-Krškega — dečka, Neža Varlec iz Radnje — dečka, Štefka Simčič iz Trnja — deklico, Ivana Slovenc iz Skopic — dečka, Marija Švajger iz Gor. Obreže — dečka, Bogdana Tanevski iz Brežic — dečka, Dragica Jakovina iz Ključa — dečka, Karlina Dolinšek iz Sevnice — dečka.

KRONIKA + NESREČ

Pretekla dva tedna so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: **Majda Stepec**, hči delavca iz Dol. Praproč, je padla z vozička in si zlomila desno nogo. **Milan Vidovič**, avtomehanik iz Gradnje, je nerodno stopil in si zvil nogo. **Anton Križman**, delavec iz Gor. Ponikev se je pri gašenju gozdnega požara opekel po desni roki. **Jože Banič**, delavec iz Mihovega, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. **Marijo Repovž**, hčer posestnika iz Murnic, je nekdo udaril po glavi. **Lidija Popelar**, hči žel. sprevodnika iz Semiča, je padla z okna in si poškodovala levo roko. **Nurija Ahmetovića**, delavca iz Sevnice, je veriga udarila po desni roki. **Fani Gabrič**, uslužbenka iz Sevnice, se je z gorečim bencinom opekla po nogah.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici **Rudolf Pirnar**, klepar iz Brezine, je padel z motorja in si poškodoval glavo. **Ivana Zerjava**, tesarja iz Crnca, je nekdo povozil z motorjem ter mu poškodoval desno nogo. **Ivanko Jančič**, otroka iz Sav. Marofa, je ugriznil pes v desno lice. **Katica Lisak**, hči delavca iz Kraja Dolnjega, si je pri padcu s kolesom poškodovala obe nogi. **Ferdinand Uršič**, upokojenec iz Rožnega, si je pri padcu s kolesom poškodoval nogo v kolku. **Franca Kužnika**, upokojenca iz Pečic, je vol brcnil v desno nogo. **Karel Koletič**, sodar iz Vidma-Krškega, je padel s kolesom in dobil poškodbe po glavi. **Ivan Novak**, delavec iz Brezine, se je urezal z nožem v levo roko. **Francu Hočevarju**, delavcu iz Drnovega, je nekdo pri delu v vinogradu poškodoval levo nogo. **Marija Kostrevc**, upokojenka iz Dednje vasi, je padla na dvorišču in si poškodovala levo nogo. **Ana Račič**, uslužbenka iz Šentjerneja, je padla z mopedom in si poškodovala desno nogo. **Ano Salmič**, gospodinjo iz Leskovca, je ugriznil konj v desno roko.

NESREČE

ŠTIRIKRAT OGENJ

● **24. aprila ob 10.30** je začelo goreti Kraševčevo poslopje v Harinji vasi pri Otočcu. Ker je pihal močan veter, je ogenj kmalu zajel še svinjake istega lastnika, troje gospodarskih poslopij na Draganovi domačiji in stanovanjsko hišo ter gospodarsko poslopje Antonije Lipar. Kljub pomoči gasilcev je ogenj do tal uničil vsa poslopja, razen tega pa sta Kraševcu zgoreli dve kravi in Draganu pet prašičev. Na pogorišču je škoda ocenjena na okrog 7 milijonov dinarjev. — Po dosedanjih ugotovitvah je prišlo do ognja zato, ker je Kraševec kadil v hlevu.

● **Uro kasneje istega dne** se je vnel gozd nad straškimi vinogradi. Jože Ucman iz Vavte vasi je nad vinogradom zažgal dračje. Ko je videl, da se ogenj širi proti gozdu, je odšel domov. Pogorelo je okrog 10 ha varovalnega gozda, škoda pa je ocenjena na 300 tisočakov.

● **Ponoči 21. aprila** je gorelo tudi na podstrešju stanovanjske hiše Antona Krašovca iz Brezove Rebri. — Pogorela je hiša in manjše gospodarsko poslopje. Ogenj so povzročile iskre, ki so uhajale skozi razpokani dimnik. Gospodar je oškodovan za okrog pol milijona dinarjev.

● **Ta dan je gorelo še v Reštanju**, kjer je zapuščeno stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje Antona Kozoleta zažgal 6-letni otrok. Poslopji sta bili vredni okrog 80.000 din.

OTROK DVAKRAT POD MOTORNO VOZILO

20. aprila se je pred kovinarsko delavnico v Kandiji pognal pred avtomobil, ki ga je vozila Vilma Boh, otrok Branko Pavec iz Šmihela in se laže poškodoval. Voznica se kljub prisebnosti nesreči ni mogla izogniti.

26. aprila pa je pred motorno kolo, ki ga je v bližini Kettejevega drevoreda v Bršlinu vozil Jože Kruljac, skočil 4-letni Silvo Fabjanič. Motorist je otroka podrl, deček pa si je pri padcu zlomil roko in si pretresel možgane. Zdravi se v novomeški bolnišnici. — Starši, ne puščajte otrok na cesto!

KONJ BRCNIL KOLESARJA

Ko je 22. aprila kolesar Jože Gazvoda na kandijskem križišču prehitevat vprežni voz z voznikom Blažičem z Vel. Slatnika, ga je brcnil konj. Kolesar je bil laže poškodovan.

KOLESAR UMRL

27. aprila popoldne se je iz Bučne vasi proti Novemu mestu peljal z osebnim avtomobilom Franc Oven. Na Ljubljanski cesti, v bližini železniškega nakladališča, je pred vozilo pripeljal kolesar Martin Rukše. Prišlo je do nesreče, pri kateri se je kolesar težko poškodoval. Prepeljali so ga v novomeško bolnišnico, vendar je poškodbam podlegel.

OBJAVE — RAZPISI

Razpis trgovskega podjetja »RESA«, Videm-Krško

Trgovsko podjetje »Resa«, Videm-Krško razpisuje

I. JAVNO LICITACIJO

za oddajo gradbenih, obrtniških in instalacijskih del za gradnjo skladišča v Vidmu-Krškem.

Predračunska vrednost je 31 milijonov 743.785 din.

Zapečatene pismene ponudbe dostavite po pošti ali osebno najkasneje do 24. maja 1962 do 9. ure zjutraj upravi trgovskega podjetja »Resa«, Videm-Krško, Dalmatinova ulica 1, kjer bo isti dan in ob istem času odpiranje ponudb ob prisotnosti ponudnikov.

Rok za dograditev do vključno III. faze (pod streho) je 1. november 1962. Rok za dokončanje in predajo objekta je 1. oktober 1963.

Ob licitaciji predložite potrdilo Narodne banke o položitvi varščine v višini 1 odstotka od predračunske vrednosti v korist tekočega računa št. 606—13—1—251 pri Narodni banki Videm-Krško.

Elaborati so na vpogled vsak dan od 8. do 12. ure pri upravi podjetja »Resa«, Videm-Krško.

Obvestilo Splošne bolnišnice v Novem mestu

Splošna bolnišnica Novo mesto bo v ponedeljek, dne 14. maja, prodala na javni dražbi kosnjo sena in otave. Začetek licitacije bo ob 9. uri, zbirališče pred bolnišnico v Kandiji.

Razpis Pekarne in slaščičarne, Novo mesto

Upravni odbor »Pekarne in slaščičarne«, Novo mesto, razpisuje naslednja delovna mesta:

1. **kvalificirano prodajalko kruha** za vodenje prodajalne št. 4 v Straži. V poštev pridejo kandidatinje iz Straže ali bližnje okolice;

2. **dva kvalificirana pekovska pomočnika**, vešča vseh pekovskih del, z urejeno vojaščino. V poštev pridejo tudi vojaški peki, ki jih veseli pekovska stroka.

Stanovanj nimamo. Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Pismene ponudbe pošljite upravnemu odboru podjetja.

Obletnica Gorjanskega bataljona

Krajevni odbor Zveze borcev v Orehovici bo v nedeljo, 13. maja, proslavil 20. obletnico ustanovitve Gorjanskega bataljona. — Slavje bo pri Novaku v Orehovici, začelo pa se bo ob 10. uri s slavnostnim govorom, nakar bodo nastopili pevci, šolska mladina bo recitirala in zaigrala priložnostno igro. Po končanem sporedu bo zabava, na kateri bo poskrbljeno za vse potrebno. — Krajevni odbor Zveze borcev vabi na proslavo vse preživele borce Gorjanskega bataljona in člane drugih organizacij! Pridite pod Gorjance!

Priporoča se veletrgovina

»MERCATOR«

UVOZ — IZVOZ

LJUBLJANA, Aškerčeva 3

SPORED RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: poročila ob 5,05, 6,00, 7,00, 8,00, 12,00, 13,00, 15,00, 17,00, 19,30, 22,00 in 24,00. Pisan glasbeni spored od 5,00 do 8,00.

PETEK, 11. maja: 8,05 Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« poje pesmi in priredbe jugoslovanskih avtorjev — 8,55 Pionirski tednik — 11,05 Naš podlistek — Claude Roy: Nesreča v ljubezni — 12,05 Ljubljanski oktet poje slovenske narodne pesmi — 12,15 Kmetijski nasveti — 13,15 Obvestila in zabavna glasba — 14,03 Radijska šola za nižjo stopnjo — Modri mož nad Mrzlim klancem — 15,45 Jezikovni pogovori — 18,10 Za vsakogar nekaj iz arhiva slovenskih narodnih pesmi in domačih vižarjev — 20,15 Tedenski zunanjepolitični pregled — 20,35 Spoznavajmo svet in domovino!

SOBOTA, 12. maja: 8,05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 8,55 Radijska šola za nižjo stopnjo. (Ponovitev) — 10,15 Od tod in ondod — 11,15 Angleščina za mladino, 52. lekcija. (Ponovitev) — 12,15 Kmetijski nasveti — 13,15 Obvestila in zabavna glasba — 14,35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 15,40 Mariborski ženski vokalni kvintet — 18,45 Okno v svet — 19,05 Od vasi do vasi — 22,15 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 13. maja: 8,00 Mladinska radijska igra — Matjaž Kmecl: Odločilni dan v mačji zgodovini — 10,00 Se pomnite, tovariši . . . Milan Babič-France Trampuš: Oblaki, drevesa, ljudje — 10,30 Nedeljsko glasbeno dopoldne — 11,30 Nedeljska reportaža — 13,30 Za našo vas — 14,15 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo II — 15,30 Mario del Monaco v Verdijevih operah — 16,00 Humoreska tega tedna — 18,11 Radijska igra — Günther Weisenborn: Harlemska balada — 18,30 Športna nedelja — 20,00 Izberite melodijo tedna! — 21,00 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu — 23,05 Zadnji ples pred polnočjo.

PONEDELJEK, 14. maja: 8,05 Zabavni kalejdoskop — 8,55 Za mlade radovedneže — 11,15 Naš podlistek: Tito in umetniki — 12,15 Kmetijski nasveti — inž. Milan Novak: Uvajanje sodobnih strojev v vinogradništvu — 13,30 Majhna prodajalna plošč — 14,35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 18,45 Radijska univerza — Božidar Debenjak: Države žuželk in človeka — 20,00 Pojoči mozaik — 20,45 Kulturni globus — 23,05 Zaplešite z nami na našem valu!

TOREK, 15. maja: 8,05 Poje ženski vokalni kvintet — 8,55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 10,15 Izberite melodijo tedna! — 11,15 Napredujte v angleščini! — 12,05 Gorenjski vokalni kvintet poje slovenske narodne — 12,15 Kmetijski nasveti — inž. France Lombergar: Letna rez in redčenje plodov pri breskvah — 15,30 V torek na svidenje! — 17,05 Izbor Čajkovskega — 18,10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — 18,45 S knjižnega trga — 19,05 Za staro in mlado — 20,30 Radijska igra — Limanica.

SREDA, 16. maja: 8,05 Jutranje glasbeno popotovanje — 8,55 Pisani svet pravljic in zgodb — 11,00 Trije odlomki iz »Romea in Julije« — 11,15 Človek in zdravje — 12,05 Zadovoljni Kranjci s pevci — 12,15 Kmetijski nasveti — inž. Ivan Pucelj: Kako lahko letos izvedemo strogo izločanje v strnjenih nasadih semenskega krompirja — 14,05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14,35 Melodije na tekočem traku — 17,05 Šoferjem na pot — 17,30 Mali klub ljubiteljev popevk — 18,45 Ljudski parlament — 23,05 Petindvajset plesnih minut.

ČETRTEK, 17. maja: 8,55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9,25 Ciganske melodije — 9,40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje — 12,05 Trio Svečnik iz Maribora — 12,15 Kmetijski nasveti — inž. Ivo Pejnović: Izkušnje pri pitanju mladih govedi z zeleno krmo — 13,30 Napovedi izpod zelenega Pohorja — 14,15 Pri skladatelju Srebotnjaku — 14,35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — 15,30 Turistična oddaja — 17,05 Koncert po željah poslušavcev — 18,45 Kulturna kronika — 20,00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21,00 Literarni večer — 23,05 Ivo Lhotka Kalinski: Analfabet, (Radijska igra.)

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško ter Okrajni odbor SZDL v Novem mestu — IZDAJATELJSKI SVET: Milan Baškovič, Tone Gošnik, inž. Davorin Gros, inž. Jože Legan, Franc Molan, prof. Ema Muser, Maks Pogačar, Miran Simič, prof. Tone Trdan, Janez Vitkovič in Viktor Zupančič.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Miloš Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 20 dinarjev — Letna naročnina 900 dinarjev, polletna 450 dinarjev; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1800 dinarjev — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu 606-11-3-24 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 (vhod iz Dilančeve ulice) — Poštni predal 33 — TELEFON štev. 127 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani.